Book of Abstracts

4th Crossroads of Languages and Cultures

Multilingual Educational Approaches and Language Policies

2 & 3 June 2016
Faculty of Education
Aristotle University of Thessaloniki

Sponsored by

RESEARCH COMMITTEE
ARISTOTLE UNIVERSITY OF THESSALONIKI

http://stavrodromiglwsswn.auth.gr/

4° Σταυροδρόμι Γλωσσών & Πολιτισμών:
'Διδακτικές της Πολυγλωσσίας και Γλωσσικές Πολιτικές'
2-3 Ιουνίου 2016, Παιδαγωγική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

4th Crossroad of Languages and Cultures:
'Multilingual Educational Approaches and Language Policies'
2-3 June 2016, Faculty of Pedagogy, Aristotle University of Thessaloniki

4ème Carrefour des Langues et des Civilisations:
'Approches éducatives multilingues et Politiques Linguistiques'
2-3 Juin 2016, Faculté des sciences de l'éducation, Université Aristote de Thessalonique

Βιβλίο Περιλήψεων | Book of Abstracts | Livre des Résumés

Συν-διοργάνωση:
- Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
- Κοινό Ελληνο-Γαλλικό Π.Μ.Σ. «Διδακτικές της πολυγλωσσίας και γλωσσικές πολιτικές - Διάδοση των γλωσσών και πολιτισμών σε πολύγλωσσα και πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα»
- διαπανεπιστημιακή ομάδα 'Πολύδρομο', για τη διγλωσσία και τον πολιτισμό στην εκπαίδευση και την κοινωνία
- ερευνητικό εργαστήριο Cren-Inedum, Πανεπιστήμιο του Maine, Γαλλία

Jointly organized by:
- School of Early Childhood Education, Aristotle University of Thessaloniki
- Joint Greek-French Postgraduate Programme "Didactiques du plurilinguisme et politiques linguistiques - Diffusion des langues et cultures en contexte multilingue"
- intraUniversity group for Bilingualism and Multiculturalism in Education and Society, 'Polydromo'
- Department of Philology, Languages and Human Sciences, University of Maine, France.

Organisé conjointement par:
- Département des sciences de l'éducation préscolaire de l'Université Aristote de Thessalonique
- Master conjoint Franco-Hellénique
- Groupe de recherche interuniversitaire « Polydromo » sur le bilinguisme et l'éducation multilingue
- Cren- inedum, Université du Maine, Le Mans

ΛΙΣΤΑ ΕΙΣΗΓΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ | LIST OF SPEAKERS | LISTE DES INTERVENANTS

A

ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ Πελαγία/ **AGGELAKOPOULOU** Pelagia, Département de l'enseignement primaire de Patras, ag.pelagia@hotmail.com

ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ Αθηνά/ **ALEXOPOULOU** Athena, φοιτήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, alexopoulouathena@gmail.com

ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ Γιώργος/ **ANDROULAKIS** Giorgos, Αν. Καθηγητής ΠΤΔΕ, Παν/μιο Θεσσαλίας, androulakis@uth.gr

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Σόνια.**/ ANTONIOU**.Sonia., Φοιτήτρια ΑΠΘ, ksantoniou@gmail.com

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Χρήστος Ηρ./ **ANTONIOU**, Christos, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, antwniou@del.auth.gr

ΑΡΑΒΟΣΙΤΑΣ Θεμιστοκλής**/ ARAVOSSITAS** Themistoklis, University of Toronto/York University**,** Post-Doctoral Research Fellow SSHRC Canada, ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, themis.aravossitas@utoronto.ca

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ Σοφία/ **ARGIROPOULOU** Sophia, French teacher, primary education, region of Central Macedonia, s_arges16@hotmail.com

ΑΡΧΑΚΗΣ Αργύρης/ **ARCHAKIS** Argiris, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πατρών, archakis@upatras.gr

ΑΣΛΑΝΙΔΟΥ Μαρία/ **ASLANIDOY** Maria, Πτυχιούχος ΤΕΠΑΕ ΑΠΘ, aslamari@hotmail.com

AGOLLI Rriollza, Msc, Universiteti "Fan. S. Noli", Korçë, Albania, roza_ag@hotmail.com

B

ΒΑΔΑΣΗ Κωνσταντίνα/**VADASI** Konstantina, Phd candidate, Aristotle University of Thessaloniki, Gr, vadasicon@gmail.com

ΒΑΣΙΛΑΚΗ Ευγενία/ **VASILAKI** Evgenia, ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, evasilaki@uth.gr

ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ Δομνίκη/ **VAFIADOU** Domniki, Καθ. Αγγλικών Α/θμιας εκπαίδευσης, DESS Traduction (Université Marc Bloch, Strasbourg II, ITI-RI, France, dvafiadou@gmail.com

BADALKHAN Sabir,Professor, Università di Napoli, "l'Orientale", Naples, Italy, sbadalkhan@unior.it

BOURDET Jean-François, Université du Maine, France, Jean-Francois.Bourdet@univ-lemans.fr

BRAME Olger, Msc, Faculty of Education and Philology - "Fan S. Noli" University of Korca, Albania, olgerbrame@yahoo.com

Γ/C

ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ Σοφία/ **GAVRRILIDOU** Sofia, Αν. καθηγήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, sgavr@nured.auth.gr

ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ Χριστίνα/ **GEORGIADOU** Christina, μεταπτυχιακή φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, christinageorgiadou1982@gmail.com

ΓΙΟΒΑΝΗ Σ., Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, roulagiovani@yahoo.gr

ΓΚΑΪΝΤΑΡΤΖΗ Αναστασία/ **GKAINTARTZI** Anastasia, Καθηγήτρια Αγγλικής Γλώσσας, Διδακτόρισσα ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, againtartzi@gmail.com

ΓΚΙΛΟΓΛΟΥ Δανάη-Παρασκευή/ **GIKOGLOU** Danai Paraskevi, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, danaipgki@gmail.com

ΓΚΟΥΛΗ Δ/ **GOULI** D**,** Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, dhmhtra39@sch.gr

ΓΚΡΙΜΠΑ Ελευθερία Μ/ **GRIBA** Eleftheria, Γκρίμπα, Δρ. Τουρισμού, Συγγραφέας, Εκπαιδεύτρια, elgriba@hotmail.com

ΓΟΥΛΑ Αθηνά/ **GOULA** Athina, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, athinagoula64@gmail.com

ΓΟΥΝΑΡΗ Χρύσα/ **GOUNARI** Chrisa, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, xrysagou@gmail.com

ΓΡΟΣΔΟΣ Σταύρος/ **GROSDOS** Stavros, Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε., stavgros@gmail.com

CELA Valentina, Educational Academy of Science, Albania, valentinacela@hotmail.gr

CHOSTELIDOU Dora, Aristotle University of Thessaloniki chostelidou@yahoo.com & dchoste@enl.auth.gr

CICKO Alda Phd, Faculty of Education and Philology - “Fan S. Noli”, University of Korca, Albania, aldajashari@ymail.com

Δ/D

ΔΑΓΚΑΣ Αλέξανδρος/ **DAGKAS** Alekos, Ομότιμος καθηγητής ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, dagkas@nured.auth.gr

ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ Α. Ρ./ **DELIGIORGI** A. R., Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα, Greece, An.Deli2@yahoo.gr

ΔΕΡΖΕΚΟΥ Χρύσα/ **DERXEKOU** Chrisa, φοιτήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, chrderz@gmail.com

ΔΟΛΓΗΡΑ Παναγιώτα/ **DOLGIRA** Panagiota, μεταπτυχιακή φοιτήτρια ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, dolgiragiota@gmail.com

ΔΟΥΒΗ Αγγελική/ **DOUVI** Angeliki, Πτυχιούχος ΤΕΠΑΕ ΑΠΘ

DARDAILLON Sylvie, Dr, ESPE Centre Val de Loire, Université d’Orléans, Université Rabelais de Tours, sylvie.dardaillon@univ-orleans.fr

Z

ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ Βασιλική/ **ZISIMOPOULOU** Vasiliki**,** Κοινό Ελληνογαλλικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, vasilikizisim@gmail.com

ZIZIKA Χρυσούλα/ **ZIZIKA** Chrysoula, ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, zichrysoula@gmail.com

G

GRIVA Eleni, Associate Professor-University of Western Macedonia, egriva@uowm.gr & egriva.efl@gmail.com

GUEDAT-BITTIGHOFFER Delphine, Université d'Angers, France, delphine.guedat-bittighoffer@univ-angers.fr

I

IASONIDOU Fostira, Enseignante de fle au primaire, Maitrise de FLE Université de Rouen, France, roula.iasonidou@gmail.com

IOANNITOU Gina, Université du Maine, France, gina.va@wanadoo.fr

J

JORGJI Jordan, Lecturer at University "Fan S.Noli" Korçë, Albania, jordanjorgji@yahoo.com

K

ΚΑΚΑΝΑ Δόμνα-Μίκα/ **KAKANA** Domna-Mika, Καθηγήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, dkakana@nured.auth.gr

ΚΑΝΕΛΛΙΑΔΟΥ Βασιλική/ **KANELLIADOU** Vasiliki, Τμήμα Ισπανικής Γλώσσας και Πολιτισμού,ΕΑΠ, vkanelliadou@gmail.com

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ Παναγιώτης/ **KANELLOPOULOS** Panagiotis, ΠΤΠΕ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, pankanel@uth.gr

ΚΑΡΛΗ Π. Α./ **KARLI** P. A., Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, vivikarl@hotmail.com

ΚΑΡΟΥΛΗ ΠΑΡΔΑΛΑ Φωτεινή/ **KAROULI PARDALA** Fotini, Υποψήφια Δρ, Παν/μιο Δυτικής Μακεδονίας, fot_karouli@hotmail.com

ΚΑΥΚΙΑ Βασιλική/ **KAFKIA** Vasiliki, Εκπαιδευτικός Α/θμιας εκπαίδευσης, vkarta@gmail.com

ΚΑΦΕΤΖΗ Παναγιώτα/ **KAFETZI** Panagiota, Εκπαιδευτικός, υποψήφια Διδάκτορας του ΠΤΔΕ του ΑΠΘ, pakafetzi@sch.gr

ΚΑΨΑΛΗ Μόσχα/ **KAPSALI** Moscha, φοιτήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, mokapsali@gmail.com

ΚΙΟΣΣΕ Ελένη/ **KIOSE** Eleni, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, ekiosse@yahoo.gr

ΚΙΤΣΙΟΥ Ρούλα/ **KITSIOU** Roula, Φιλόλογος, Δρ. Κοινωνιογλωσσολογίας του ΠΤΔΕ του ΠΘ, roulakit@gmail.com

ΚΟΚΟΥΒΙΝΟΥ Ευδοκία**/ KOKOUVINOU** Eydokia, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, evi_kokouvinou@yahoo.gr

ΚΟΜΠΙΑΔΟΥ Εύη/ **KOMPIADOU** Evi**,** Phd researcher, Polydromo member**,** ekompiad@nured.auth.gr

ΚΟΡΚΑ Νικολέττα/ **KORKA** Nikoletta, Κοινό Ελληνογαλλικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, nikkorka@hotmail.com

ΚΟΥΤΟΥΛΗΣ Κωνσταντίνος,/ **KOUTOULIS** Konstantinos, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακός φοιτητής ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, koutouliskos@gmail.com

ΚΟΥΤΣΙΜΠΕΛΗ Όλγα/ **KOUTSIMPELI** Olga, φιλόλογος, Μουσικό Σχολείο Άμφισσας, koutsimpeli@sch.gr

ΚΥΡΙΔΗΣ Αργύρης/ **KIRIDIS** Argiris, Καθηγητής, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, akiridis@nured.auth.gr

KALAITZI Christina PhD on Creative Writing in Education, Aristotle University of Thessaloniki,Faculty of Education, Department of Preschool Education, ckalaitzid@nured.auth.gr

KAMAROUDIS Stavros, Professeur des Universités, Université de la Macédoine Occidentale, Florina, Greece, sicar.kamaroudis@outlook.com

KARAKITSIOS Andreas, Professor of Literature, Aristotle University of Thessaloniki, Faculty of Education, Department of Preschool Education, akarakit@nured.auth.gr

KONDURI Aurela, Φιλόλογος αλβανικής γλώσσας, μέλος ομάδας 'Πολύδρομο', aurela@windowslive.com

KOUKOULI Magdalini**,** Étudiante en M2, Département de langue et de littérature françaises, Université Aristote de Thessalonique, mkoukouli@frl.auth.gr

KOUZA Vassiliki, Enseignante de FLE dans le public, doctorante à l'Université du Maine, vickie_upx@yahoo.com

Λ/L

ΛΑΓΟΥΡΗ Μαρίνα/ **LAGOURI** Marina, Διευθύντρια του Π.Δ.Σ.Π.Θ., marinalag@yahoo.gr

ΛΑΠΠΑ Αικατερίνη/ **LAPPA** Ekaterini, Δημοτικό Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αλσούπολης, katerglap@gmail.com

ΛΕΟΝΤΑΡΙΔΗ Ελένη/ **LEONTARIDI** Eleni, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, eleont@itl.auth.gr

LAMPAKI Olympia, teacher, Phd. cand., School of Early Childhood Education, Aristotle University Thessaloniki - eTwinning Ambassador, 2006@windtools.gr

LEES Christopher, Phd researcher, Aristotle University of Thessaloniki, Greece, ch.lees@yahoo.gr

LIAKOU Charikleia, German language teacher, M.Ed. Primary Education Karditsa, eTwinning Ambassador, charaliakou@gmail.com

LÓPEZ JIMENO Amor, Universidad de Valladolid, Ισπανία, amor@fyl.uva.es

Μ

ΜΑΛΕΤΣΚΟΣ Αθανάσιος/ **MALETSKOS** Athanasios, Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης Γρεβενών, maletkos@otenet.gr

ΜΑΛΙΓΚΟΥΔΗ Χριστίνα/ **MALIGKOUDI** Christina**,** PhD, Σχολείο Νέας Ελληνικής, Α.Π.Θ., cmaligkoudi@gmail.com

ΜΑΡΓΑΡΩΝΗ Μαίρη/ **MARGARONI** Mary, Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας, Α.Π.Θ., marymargaroni@smg.auth.gr

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ Αικατερίνη/ **MICHALOPOULOU** Ekaterini, Καθηγήτρια ΠΤΠΕ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, kmihal@uth.gr.

ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ Σταματία/ **MICHALOPOULOU** Stamatia**,** Διδάκτωρ Γλωσσολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**,** stamatia.michalopoulou@gmail.com

ΜΠΑΛΙΤΑ Θεοφανούλα/ **BALITA** Theofanoula, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Αγγλικής και Γαλλικής Φιλολογίας (Α.Π.Θ), ΜΑ στην Εκπαίδευση (Α.Π.Θ.), fabalita@gmail.com

ΜΠΕΤΕΙΝΑΚΗ Ελευθερία/ **BETEINAKI** Eleftheria, φοιτήτρια Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, ptpe3913@edc.uoc.gr

MACLEROY Vicky, Senior lecturer in English, Goldsmiths, University of London, U.K., v.macleroy@gold.ac.uk

MAILLARD Nadja, Maîtresse de conférences en sciences du langage et en poste au département de FLE à l'Université d'Angers, nadia.maillard@univ-angers.fr

MARY Latisha, Maître de conférences, ESPE de l'Académie de Nancy-Metz, Université de Lorraine, France, latisha.mary@univ-lorraine.fr

MAUGEAIS Stéphane, Conseiller pédagogique, Master ProDiPlu student, Université du Maine, Le Mans, France, stephane.maugeais0629@orange.fr

MOUSOURI Evangelia**,** Professeur assistante, Département de langue et de littérature françaises, Université Aristote de Thessalonique, Grèce, mousouri@frl.auth.gr

MUSTAFA Arian, Msc - Munistry of Education, Science and Technology- Kosovo, arian.mustafa@rks-gov.net

Ν

ΝΤΟΥΡΜΟΥΣ Ρείχαν/ **DOURMOUS** Reihan, προπτυχιακή φοιτήτρια ΠΤΔΕ, ΑΠΘ, dourmous@eled.auth.gr

NALPANTIDIS Yiorgos, MA on Creative Writing, University of Western Macedonia, Faculty of Education, Department of Preschool Education, gnalpan@gmail.com

NASE Ediola, Faculty of education and philology, University “fan s. noli”, Korçë, Albania, ediolanase@hotmail.com

Ο

ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΥ Μαριάνθη/ **OIKONOMAKOU** Marianthi**,** Διδάσκουσα Π.Δ. 407/80 Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Πανεπιστήμιο Αιγαίου, oikonomakou@aegean.gr

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Σωτηρία/ **OIKONOMOU** Sotiria, Εκπαιδευτικός, Μεταπτυχιακό «Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης», ΤΕΠΑΕ, Α.Π.Θ., sotiriao@yahoo.gr

Π/Ρ

ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ Ν./ **PALEOLOGOU** N., Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας-Διδάσκουσα του μεταπτυχιακού μαθήματος "Διαπολιτισμική εκπαίδευση", nekpalaiologou@uowm.gr

ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ Αλεξάνδρα/ **PANAGIOTIDOU** Alexandra, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, lex.100@hotmail.com

ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ Χρύσα/ **PANAGIOTIDOU** Chrysa, Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακό ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, μέλος 'Πολύδρομο', ch.panagiotidou@gmail.com

ΠΑΠΑΓΕΡΙΔΟΥ Δέσποινα/ **PAPAGERIDOU** Despina, M.Ed. , ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, papades1@yahoo.gr

ΠΑΠΑΔΑΚΗ Αικατερίνη/ **PAPADAKI** Ekaterini, M.Ed, catrinpap@gmail.com

ΠΑΠΑΔΑΚΗ Σουλτάνα/ **PAPADAKI** Soultana, Υποψήφια διδάκτορας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, tania_papa@yahoo.co.uk

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Έφη/ **PAPADIMITRIOU** Efi, Επίκουρη Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, fpapadim@eled.auth.gr

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Μαρία/ **PAPADOPOULOU** Maria, Καθηγήτρια, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, mariapap@uth.gr

ΠΑΠΑΤΖΙΑΜΟΥ Σάσα**/ PAPATZIAMOU** Sasa**,** Εκπαιδευτικός, μεταπτυχιακό ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, μέλος 'Πολύδρομο', sasapapatziamou@gmail.com

ΠΑΠΟΥΛΙΔΗΣ Κυριάκος/ **PAPOULIDIS** Kiriakos, Επίκουρος Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Adam Mickiewicz, Poznan, Poland, Πόζναν Πολωνίας, dominique.papoulidis@gmail.com

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ Μαρία/ **PARASKEVA** Maria, Φιλόλογος, 4ο Γυμνάσιο Συκεών, Υποψήφια διδάκτωρ ΤΕΠΑΕ Α.Π.Θ., paraskm@yahoo.gr

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ Νάστα/ **PARASKEVA** Nasta, Φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, μέλος ομάδας 'Πολύδρομο, nastanasta@hotmail.com

ΠΛΟΥΜΙΔΟΥ Μαρία/ **PLOUMIDOU** Maria Ploumidou, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, mariaploumidou@gmail.com

ΠΟΠΑ Ελένη/ **POPA** Eleni, Δρ, δασκάλα Π.Δ.Σ.Π.Θ., Πανμιο, santana.santana98@yahoo.com

PAJO Albina, Faculty of Education and Philology, University "Fan S. Noli" Korçë, Albania, albina.pajo@yahoo.com

PASCHALIDOU Gina, Teacher of English, Music School of Piraeus, MA in TESOL graduate student, Hellenic Open University, theo_paschali@yahoo.com

PENDAVINJI Gjergji – Dean of Faculty "Natural and Human Sciences" at University "Fan S.Noli" Korçë, Albania, gpendavinji@unkorce.edu.al

P/R

ΡΙΜΠΑ Δ./ **RIBA** D., Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, emmeleiar@yahoo.com

REXHA Avni, PhD, Head of Division for General Education-MEST-Kosova, Avni.Rexha@rks-gov.net

Σ/S

ΣΙΑΚΚΑ Φωτεινή/ **SIAKKA** Photini, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, fwsiak@gmail.com

ΣΙΔΗΡΟΠΟΥΛΟΥ Μελίνα/ **SIDIROPULOU** Melina**,** Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, sidi.melina@gmail.com

ΣΚΟΥΡΤΟΥ Ελένη/ **SKOURTOU** Eleni, professor, University of the Aegean, skourtou@rhodes.aegean.gr

ΣΤΑΜΟΣ Νικόλαος Αθ./ **STAMOS** Nikolaos A., Εκπ/κός ΜΑ, Υποψ. Δρ. - Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, nistamos@yahoo.gr

ΣΤΥΛΟΥ Γεωργία/ **STYLOU** Georgia, PhD, Δημοτικό Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αλσούπολης, gstylou@yahoo.gr

ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ Λαμπριανή/ **SOTIRIADOU** Labriani, Med, Εκπαιδευτικός Α/θμιας Εκπαίδευσης, lampriani@gmail.com

STATHOPOULOU Maria, PhD, Researcher, National and Kapodistrian University of Athens, Tutor, Hellenic Open University, Expert Member of the working group concerning the CEFR, Council of Europe, mastathop@enl.uoa.gr

STAVROU Sotiroula, PhD, University of Birmingham, United Kingdom, sotiast1@hotmail.com

STOICA Daniela-Carmen, PhD, Lecturer in the Dept. of Foreign Languages - 'Fan S. Noli' University of Korce, Albania, dstoica76@gmail.com

Τ

ΤΑΚΟΣ Π/ **TAKOS** P**,** Μεταπτυχιακός φοιτητής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, panagiotis_takos@hotmail.com

ΤΖΑΚΩΣΤΑ Μαρίνα/ **TZAKOSTA** Marina, Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Κρήτης , Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, martzak74@gmail.com

ΤΖΑΤΖΟΥ Δήμητρα/ **TZATZOU** Dimitra, Κοινό Ελληνογαλλικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, dimitzatzou@gmail.com

ΤΖΗΡΙΔΗ Αναστασία/ **TZIRIDI** Anastasia, Κοινό Ελληνογαλλικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, anonatha@gmail.com

ΤΖΙΩΓΑ Ειρήνη/ **TZIOGA** Eirini, Master Prodiplu-Poli, Universite du Maine, Le Mans, Université Aristote du Thessalonique, etzioga@gmail.com

ΤΟΚΜΑΚΙΔΟΥ Ελπίδα/ **TOKMAKIDOU** Elpida, Msc στις Επιστήμες της Αγωγής, etokmaki@sch.gr

ΤΣΙΟΥΜΗΣ Κωνσταντίνος/**TSIOUMIS** Konstantinos, Καθηγητής ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, ktsioumi@nured.auth.gr

ΤΣΙΡΝΑΡΗ Μαρία/**TSIRNARI** Maria**,** Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ**,** mtsirnar@gmail.com

ΤΣΙΣΜΑΛΙΔΟΥ Κυριακή/**TSISMALIDOU** Kiriaki, Μεταπτυχιακή φοιτήτρια, ΤΕΠΑΕ, ΑΠΘ, tskiki1@gmail.com

ΤΣΙΩΛΗ Σοφία/ **TSIOLI** Sofia, Υποψήφια διδάκτορας στο πεδίο της διδακτικής των Γλωσσών, Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογιας, ΕΚΠΑ, sofia.tsioli@gmail.com

ΤΣΩΤΣΟΥ Β./ **TSOTSOU** B., Postgraduate student, μεταπτυχιακή φοιτήτρια, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, ms0639@nured.uowm.gr

TSOKALIDOU Roula, Aristotle University of Thessaloniki, Director of the Joint Greek-French P.P.S. & Head of 'Polydromo' Group, tsokalid@nured.auth.gr

Φ

ΦΑΦΙΤΗ Κερασιά/ **FAFITI** Kerasia, Υποψήφια Δρ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, kerasia.fafiti@hotmail.com

ΦΙΣΤΑ Γλυκερία/ **FISTA** Glykeria, Εκπαιδευτικός – Υποψήφια Διδάκτορας, fglykeria@eled.auth.gr & glyka_fista@yahoo.com

ΦΙΣΤΑ Ευαγγελία/ **FISTA** Evaggelia, Λέκτορας, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, , evafista@eled.auth.gr

Χ

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ Ασπασία/ **CHATZIDAKI** Aspasia , Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης, aspahatz@edc.uoc.gr

ΧΑΤΖΗΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ Μαρία/ **CHATZITHEODORIDOU** Maria, Εκπαιδευτικός Α/θμιας εκπαίδευσης, υποψ. Δρ, ΠΤΔΕ, ΑΠΘ, hajith@otenet.gr

ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΗΛ Χαρούλα/ **CHATZIMICHAIL** Charoula**,** Δρ., Καθ. Γαλλικών, Γυμνάσιο Ν.Μαδύτου/ΕΑΠ, harahatzimihail@gmail.com

ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ Άγγελος/ **CHATZINIKOLAOU** Aggelos, Δάσκαλος στο 5° Δημ σχ. Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Μενεμένης, Δενδροπόταμος, Δρ παιδαγωγικής ΠΤΔΕ,ΑΠΘ, achatzini@yahoo.gr

ΧΟΝΔΡΗΣ Γεώργιος/ **CHONDRIS** Giorgos, Δρ, καθηγητής αγγλικής γλώσσας στο Π.Δ.Σ.Π.Θ., hondris@gmail.com

Υ

YOUNG Andrea, Maître de conférences HDR, ESPE de l'Académie de Strasbourg, Université de Strasbourg, andrea.young@espe.unistra.fr

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ | CONFERENCE ABSTRACTS | ACTES DE CONFERENCE

Plenary Session

MAPPING OUT THE NEW CONTEXT(S) OF LANGUAGE CONTACT

Eleni Skourtou

We are living in challenging times; we are living in challenging contexts.
We are standing in Greece. This is our immediate context. In this country we are witnessing the emergence of a growing corpus of expertise in language contact and in language education of children and adults of diverse linguistic and cultural backgrounds. The large scale educational programs dealing with students of specific linguistic and cultural background (Muslim, Roma, immigrant, repatriated students and students of Greek origin in diaspora) have served as extended fields of research and inquiry and as genuine contexts for implementation of new educational materials. We have developed sophisticated tools to describe this language contact and to design pedagogic models in order to make the best out of the multiple languages and cultures of our students, for them personally and for the society we all live in, in general.
We now have more tools; we have more experience.
But, the contexts change and this is what matters. Both our tools and our expertise get challenged by a constantly and dramatically changing context.
The refugees' crisis found us on the one side with tools referring to language contact, but on the other side the intensity of the problems, the race with time, the cultural conflict rather than contact put exactly these tools under question. A seemingly paradox emerges: in order to see how language contact works nowadays we have somehow to move away from language towards identity issues. The notion of identity was always part of our (second) language understanding, but dealing with identity is now more crucial than ever as it includes our own identities as well. We see ourselves changing, questioning our multiple identities, our scientific, political, ethnic, moral understanding of the emerging context(s) and of the emerging of our new selves.

ꕥ · ꕥ

Round table

NEW CHALLENGES FOR EDUCATION: THE ISSUE OF REFUGEE CHILDREN

Coordinator: Roula Tsokalidou

The 4th Crossroads of Languages and Cultures "Multilingual Educational Approaches and Language Policies" takes place at a time where, on an international level, the issue of language and culture contact needs to take on new, more challenging issues into consideration, issues that deal with the religious-political clash that often leads to immense and unthinkable violence. It takes place in a context of education which needs to develop versatile, innovative and resilient ways to deal with cultures that often do not choose to coexist. It is a time when the words of Amin Maalouf (1999) need to be heard loud and clear: we need to be wise and with a clear way of thinking. The new country is not like a blank sheet of paper where we can write whatever we like but it is not a page with everything printed on it which cannot change at all either.
The interventions of all the speakers at the round table will shed light on issues and practices that can inspire our work as researchers committed to the constant challenge of intercultural dialogue and to the need for new knowledge to be created on an ever changing international context of sharing knowledge.

ꕥ · ꕥ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΣΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αγγελακοπούλου Πελαγία

Τις τελευταίες δεκαετίες το ενδιαφέρον των ανθρώπων για τις ξένες γλώσσες έχει αυξηθεί κατά πολύ. Οι σύγχρονες κοινωνίες, ο νέος τρόπος ζωής, οι ανάγκες έχουν διαφοροποιηθεί κατά πολύ. Η εξέλιξη περνάει και στα εκπαιδευτικά συστήματα, τα οποία προσπαθούν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες της κοινωνίας. Για το λόγο αυτό έχουμε την εισαγωγή των ξένων γλωσσών στα σχολεία. Στόχος μας είναι η μελέτη των κοινωνικών αναπαραστάσεων εκπαιδευτικών και μαθητών της υποχρεωτικής εκπαίδευσης για τις ξένες γλώσσες. Η εργασία είναι χωρισμένη σε κεφάλαια, καθένα από τα οποία ερευνά κάτι διαφορετικό. Το πρώτο μεγάλο κεφάλαιο είναι αυτό που παρουσιάζει το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο στηρίχθηκε η έρευνά μας και το οποίο είναι χωρισμένο σε υποενότητες. Σε αυτές αναλύσαμε την έννοια των κοινωνικών αναπαραστάσεων, προσεγγίζουμε την έννοια της γλώσσας, τις θεωρίες μάθησης της πρώτης, της δεύτερης και της ξένης γλώσσας και μιλάμε λίγο για την έννοια της διγλωσσίας. Τέλος, πραγματοποιήσαμε μια σύντομη ιστορική αναδρομή στην πορεία των ξένων γλωσσών στην ελληνική εκπαίδευση και στη συνέχεια μιλήσαμε για τα αναλυτικά προγράμματα των ξένων γλωσσών και τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας. Στη συνέχεια παρουσιάσαμε το κομμάτι της μεθοδολογίας. Στην έρευνα συμμετείχαν 30 εκπαιδευτικοί και 30 μαθητές της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (δημοτικό και γυμνάσιο). Η μελέτη έγινε για την αγγλική, τη γαλλική και τη γερμανική γλώσσα. Το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήσαμε είναι η συνέντευξη, ειδικότερα η ημιδομημένη συνέντευξη. Οι ερωτήσεις της συνέντευξης είναι διαφορετικές για τους καθηγητές και για τους μαθητές. Για την επεξεργασία των δεδομένων εφαρμόσαμε τη μέθοδο ανάλυσης περιεχομένου και τη μέθοδος ποσοτικής ανάλυσης. Ακολουθεί το κεφάλαιο των αποτελεσμάτων, όπου γίνεται κατάθεση των δεδομένων, και μετά ο σχολιασμός των αποτελεσμάτων. Τα αποτελέσματα χωρίστηκαν επίσης σε υποενότητες με βάση τους τέσσερεις άξονες των ερωτήσεων των συνεντεύξεων. Τέλος, στο κεφάλαιο των συμπερασμάτων επιχειρείται η εξαγωγή ορισμένων συμπερασμάτων βάσει των αποτελεσμάτων και φυσικά στο μέτρο που μας επιτρέπει το δείγμα μας. Ο κόσμος των ξένων γλωσσών είναι ενδιαφέρων. Οι ευκαιρίες που προσφέρουν πολλές. Το μυστικό είναι να μη σταθεί κανείς στείρα απέναντι στις γνώσεις, αλλά να εμβαθύνει στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε γλώσσας και κατ' επέκταση και κάθε πολιτισμού.

ꕥ · ꕥ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1976-2001)

Αντωνίου Ηρ. Χρήστος, Αντωνίου Σόνια

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η διερεύνηση της ασκηθείσας ξενόγλωσσης εκπαιδευτικής πολιτικής στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1976-2001 και του τρόπου που αυτή η πολιτική συνέβαλε στην καθιέρωση της διδασκαλίας των σύγχρονων Ξένων Γλωσσών στην Ελληνική Εκπαίδευση. Οι θεματικές ενότητες μέσα από τις οποίες εξετάζεται το θέμα της εκάστοτε ξενόγλωσσης πολιτικής στην Ελλάδα, προσδιορίζονται άμεσα τόσο από τις συντελούμενες εξελίξεις στην ΕΟΚ από το 1960 και στην ΕΕ από το 1992 όσο και από την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης το 1990. Ερευνητικά το θέμα προσεγγίζεται με βάση την ιστορικο-ερμηνευτική μέθοδο. Με την προσέγγιση αυτή, η εκάστοτε ασκούμενη ξενόγλωσση εκπαιδευτική πολιτική και οι επιδράσεις της στην προώθηση της πολυγλωσσίας στην ελληνική

εκπαίδευση, ερμηνεύονται μέσα από τα διεθνή, ευρωπαϊκά και εθνικά ιστορικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά γεγονότα. Η απόρροια μιας τέτοιας ολιστικής εξέτασης αγγίζει σε μεγαλύτερα ποσοστά τα όρια της αντικειμενικότητας.

ᘐ • ᘓ

ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ: ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ, ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Αραβοσιτάς Θεμιστοκλής, Οικονομάκου Μαριάνθη

Στον Καναδά ζουν σήμερα περίπου 300,000 πολίτες ελληνικής καταγωγής έχοντας συγκροτήσει οργανωμένες κοινότητες που αναπτύσσουν ποικιλόμορφη και πολυεπίπεδη δράση σε σχολεία, εκκλησίες και πολιτιστικά κέντρα. Η ελληνική διδάσκεται ως γλώσσα κληρονομιάς στο πλαίσιο ενός σύνθετου ημιεπίσημου εκπαιδευτικού συστήματος που διαφέρει από επαρχία σε επαρχία και στο οποίο συμμετέχουν τόσο κρατικοί/καναδικοί όσο και παροικιακοί ελληνικοί φορείς. Η εισήγηση παρουσιάζει τα κυριότερα ευρήματα ενός πλέγματος δράσεων με σημείο αφετηρίας το έτος 2012 με βασική επιδίωξη την χαρτογράφηση της ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στον Καναδά και την αποτύπωση των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζει η διδασκαλία της ελληνικής στα συγκεκριμένα κοινωνικοπολιτισμικά περιβάλλοντα. Η διερεύνηση αυτή κινείται σε δυο άξονες: την καταγραφή των πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί από διάφορους φορείς με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και τον προσδιορισμό των βασικότερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στο πεδίο εμπλεκόμενοι φορείς, εκπαιδευτικοί και μαθητές. Έτσι, έμφαση δίνεται στην παρουσίαση των προγραμμάτων που έχουν εκπονηθεί από το 2012 μέχρι σήμερα για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση, στα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά εκπαιδευομένων και διδασκόντων που στελεχώνουν τις εκπαιδευτικές βαθμίδες/δομές, καθώς και στον προσδιορισμό των πόρων που υπάρχουν ή απαιτούνται για την υποστήριξη και βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου. Επί τη βάσει των συμπερασμάτων και της εμπειρίας που έχει συσσωρευτεί, κατατίθενται τέλος συγκεκριμένες προτάσεις για τις προκλήσεις και τις προοπτικές της διδασκαλίας της ελληνικής, αλλά και κάθε άλλης γλώσσας κληρονομιάς, στον Καναδά, τη Β. Αμερική και την ελληνική διασπορά ευρύτερα.

Λέξεις-κλειδιά: ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη διασπορά, διδασκαλία της ελληνικής ως γλώσσας κληρονομιάς, διατήρηση γλωσσών μεταναστών και μειονοτήτων, εκπαιδευτικές έρευνες κοινοτικής δράσης

ᘐ • ᘓ

ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑΣ / ΔΙΓΛΩΣΣΙΑΣ : Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ “KID2TALK” ΚΑΙ “KIDS2WRITE” ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Αργυροπούλου Σοφία

Κεντρικός άξονας της εισήγησης είναι η αντιμετώπιση των σύγχρονων εκπαιδευτικών προκλήσεων στο πολύγλωσσο και πολυπολιτισμικό σχολείο του 21ου αιώνα, μέσα από την χρήση και εφαρμογή πολυ- αισθητηριακών υλικών διδασκαλίας, που προσφέρονται ως εργαλεία ανάπτυξης των γλωσσικών δεξιοτήτων των παιδιών και νέων της Ευρώπης. Σε αντίθεση με τις ευρωπαϊκές οδηγίες που προωθούν την πολυγλωσσία / πολυπολιτισμικότητα, τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα στο σύνολό τους καθώς και οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί για την υποστήριξη της γλώσσας δίνουν μικρή σημασία στην εκμάθηση των γλωσσών σε νεαρή ηλικία, αν και αυτή η μάθηση συμβάλλει ουσιαστικά στην ανάπτυξη των

δεξιοτήτων επικοινωνίας και στις δυνατότητες συνεργασίας. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μια πρόταση δημιουργικής διαδικασίας η οποία είναι το αποτέλεσμα της υλοποίησης δύο Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων κεντρικής δράσης του τομέα "Γλώσσες" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Πρόκειται για τα ευρωπαϊκά προγράμματα Kids2Talk" & "Kids2Write" των οποίων ο βασικός στόχος είναι να αποδομήσουν οι μαθητές την έννοια του φόβου για τις ξένες γλώσσες και να αναπτύξουν την εγγραμματοσύνη τους με παιγνιώδη τρόπο. Τα παιδιά γνωρίζουν τη γλώσσα και τη βιώνουν ως μια συναρπαστική εμπειρία μέσα από καινοτόμα εργαλεία που δίνουν λύσεις σε κοινωνικο-εκπαιδευτικά προβλήματα που υφίστανται στην Ευρώπη λόγω των πολυγλωσσικών κοινωνιών στις οποίες ζουν και αναπτύσσονται.

Λέξεις-κλειδιά: Εκπαιδευτικά παιχνίδια, πολυγλωσσία, εγγραμματοσύνη, παιγνιώδης τρόπος εκμάθησης ξένων γλωσσών, Kids2Talk, Kids2Wrire

ꕥ · ꕥ

ΕΘΝΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑ-ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΓΛΩΣΣΙΚΩΝ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ ΑΠΟ ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Αρχάκης Αργύρης

Στην ανακοίνωση αυτή διερευνούμε τον τρόπο συνύπαρξης ελληνικών πλειονοτικών και αλβανικών μεταναστευτικών πληθυσμών. Βασισμένοι στο ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο της κριτικής ανάλυσης του λόγου και, ειδικότερα, στη διερεύνηση της σχέσης του μακρο-επιπέδου των ιδεολογικών λόγων και του μικρο-επιπέδου των ατομικών τοποθετήσεων προς αυτούς, έχουμε στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός μας την οικοδόμηση γλωσσικών ταυτοτήτων από μετανάστες μαθητές/τρίες αλβανικής καταγωγής στην Ελλάδα.

Συζητούμε δύο 'ανταγωνιστικούς' μεταξύ τους λόγους, τον εθνικό ομογενοποιητικό και τον μετα-εθνικό αποδομητικό, και τον τρόπο με τον οποίο επιδρούν στην διαμόρφωση των υπό μελέτη ταυτοτήτων (Blommaert and Rampton 2011). Για τη συστηματική διερεύνηση των γλωσσικών ταυτοτήτων, ως απότοκα των τοποθετήσεων των μαθητών/τριών, χρησιμοποιούμε το αναλυτικό εργαλείο του μηχανισμού κατηγοριοποίησης μελών και επιμέρους κατηγορίες του (Sacks 1992), όπως αυτές διαμορφώνονται ειδικά σε σχέση με την πλειονοτική ελληνική γλώσσα.

Το υλικό μας προέρχεται από μαθητικά γραπτά λυκείου τα οποία αναφέρονται στις μεταναστευτικές τους εμπειρίες. Η ανάλυσή μας εστιάζει στις τοποθετήσεις των μεταναστών μαθητών/τριών ως προς τους δύο 'ανταγωνιστικούς' λόγους και, ειδικότερα, ως προς τις γλωσσικές ιδεολογικές διαστάσεις τους (Archakis 2014).

Διαπιστώνουμε ότι στην κατηγορία μετανάστης/τρια των δεδομένων μας συγκαταλέγονται τόσο αυτοί/ές που δεν ξέρουν την πλειονοτική ελληνική (βιώνοντας έντονο κοινωνικό αποκλεισμό) όσο και αυτοί που θέλουν να τη μάθουν, αυτοί που κατορθώνουν να την μάθουν και αυτοί που την αξιοποιούν συνδυαστικά με την μητρική τους γλώσσα. Ως εκ τούτου, στα δεδομένα μας η κατηγορία μετανάστης/τρια προσδιορίζεται συσχετιστικά με την κατηγορία πλειονοτικός/ή και ειδικότερα με τη γνώση ή άγνοια της πλειονοτικής ελληνικής και τις συνέπειες που έχει (η γνώση ή η άγνοιά της) στην επικοινωνία με πλειονοτικούς/ές. Τα πορίσματα μας επιβεβαιώνουν την κυριαρχία του εθνικού ομογενοποιητικού λόγου και την απουσία του μετα-εθνικού αποδομητικού λόγου που πιθανότατα θα παραχωρούσε χώρο στην αλβανική και λόγο ύπαρξης.

ꕥ · ꕥ

ΣΚΥΔΡΑ: 100 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ, ΓΛΩΣΣΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΛΕΚΤΩΝ

Βαδάση Κωνσταντίνα, Καμαρούδης Σταύρος, Παπουλίδης Κυριάκος

Η Σκύδρα και η ευρύτερη περιοχή της στον νομό Πέλλας, χαρακτηρίζεται προσφυγομάνα, αφού από το τέλος των Βαλκανικών Πολέμων, αλλά κυρίως από το 1922 και έπειτα από τη συνθήκη της Λοζάνης, δέχθηκε πολλούς πρόσφυγες μετά τη Μικρασιατική καταστροφή. Στη Σκύδρα εγκαταστάθηκαν ακόμη την ίδια εποχή και νομαδικές ομάδες (Βλάχοι). Ακολούθησε μια συνεχής εισροή ως και το 1938 περίπου, οπότε και παύει ο εποικισμός. Μικρασιάτες, Πόντιοι, Ανατολικοθρακιώτες, Βλάχοι, Αρβανίτες, αλλά και Κρήτες κατέφθαναν στην περιοχή, όπου ζούσαν μόλις 10 περίπου εντόπιες σλαβόφωνες οικογένειες για να αναμειχθούν μαζί τους και να δημιουργηθεί ένας νέος γεωπολιτικός και γλωσσικός χάρτης.

Σκοπός της εργασίας είναι να καταγράψει μέσα από προσωπικές μαρτυρίες υπερήλικων κυρίως ανθρώπων που έζησαν αυτήν την μετακίνηση είτε οι ίδιοι τους είτε οι γονείς τους, ώστε να δοθεί το γλωσσικό προφίλ της περιοχής τόσο πριν, όσο και μετά την εγκατάσταση των νέων πληθυσμών στην περιοχή.

Επομένως, στις αρχές του 20ου αιώνα έχουμε ένα πολύγλωσσο περιβάλλον, όπου οι γλώσσες διασταυρώνονται, ενώνονται, εναλλάσσονται προκειμένου να υπάρξει συνεργασία, συμβίωση και επικοινωνία ανάμεσα σε πολλές και διαφορετικής σύστασης και κουλτούρας εθνοτικές ομάδες. Παράλληλα, οι ιστορικές εξελίξεις της περιοχής (Βουλγαρική Εξαρχία, Γαλλικός στρατός κ.ά.) είχαν αντίκτυπο στην εκπαίδευση εν γένει, αλλά και στη γλωσσική εκπαίδευση εν είδει των μαθητών, γεγονός που αυξάνει τον αριθμό των γλωσσών που ομιλούνταν σε εκείνη την περιοχή. Οι γλώσσες αυτές σήμερα εξακολουθούν να υφίστανται, αλλά έχουν αλλάξει αρκετά οι συνθήκες όπου μιλιούνται.

ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕΤΑΓΛΩΤΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΤΙΤΛΙΣΜΟΥ – ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ CLIPFLAIR

Βαφειάδου Δομνίκη

Το Clipflair είναι ένα πρόγραμμα που υλοποιήθηκε με χρηματοδότηση της ΕΕ και αποσκοπεί στον εμπλουτισμό των τεχνικών εκμάθησης ξένων γλωσσών με δραστηριότητες μεταγλώττισης και υποτιτλισμού. Η εισήγηση περιέχει θεωρητικό πλαίσιο/παρουσίαση της πλατφόρμας για να επικεντρωθεί τελικά σε μελέτες περίπτωσης, ήτοι σε δράσεις που έχουν υλοποιηθεί εντός της σχολικής τάξης:

- Υποτιτλισμός κινούμενου σχεδίου στα αγγλικά (1ο ΔΣ Πολυγύρου)

Με την Ε τάξη μεταφράσαμε και υποτιτλίσαμε στα αγγλικά ένα παραμύθι με κινούμενη εικόνα, το οποίο είχαν δημιουργήσει μαθητές της Δ τάξης και ηχογραφήσει μαθητές της ΣΤ τάξης. Έναυσμα για την εργασία μας ήταν η εκμάθηση του Simple Past και τα παιδιά εφάρμοσαν τη νέα γνώση με ευχάριστο τρόπο.

- Υποτιτλισμός βίντεο στα αγγλικά στο πλαίσιο του προγράμματος Teachers4europe (ΔΣ Γαλάτιστας, Χαλκιδική)

Στο πλαίσιο του προγράμματος teachers4europe που υλοποιεί η ελληνική αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διερευνήσαμε την ιδέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επικεντρωθήκαμε στους Ευρωπαίους πολίτες και τις γλώσσες τους. Ήρθαμε σε επαφή με πολίτες από Γαλλία, Τσεχία, Πολωνία και Φινλανδία και συνομιλήσαμε μέσω skype. Στο τέλος του έργου μας, δημιουργήσαμε ένα βίντεο το οποίο υποτιτλίσαμε στα αγγλικά. Η εργασία έγινε με μαθητές του ΣΤ2 τμήματος.

- Υποτιτλισμός κινουμένου σχεδίου στα ελληνικά στο πλαίσιο έργο e-twinning κατά της σχολικής βίας (ΔΣ Γαλάτιστας, Χαλκιδική)

Το ΣΤ1 τμήμα ασχολήθηκε με το θέμα της σχολικής βίας (bullying) μέσα από ένα έργο e-twinning. Για το κομμάτι των αγγλικών, αναλάβαμε τον υποτιτλισμό στα ελληνικά ενός αμερικανικού επεισοδίου κινούμενων σχεδίων που σχετίζεται με το θέμα αυτό.

- Επαναφώνηση κινουμένων σχεδίων στα αγγλικά (3ο ΔΣ Θέρμης)

Η δράση βρίσκεται σε στάδιο υλοποίησης. Οι μαθητές της Γ' τάξης προσθέτουν τη φωνή τους σε διδαγμένα και άγνωστα βιντεάκια.

ΤΟ ΠΕΡΙΚΕΙΜΕΝΟ ΒΙΒΛΙΩΝ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ

Γαβριηλίδου Σοφία

Το περικείμενο των βιβλίων για παιδιά είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε να έχει συνοχή και να συνιστά ένα ενιαίο σύνολο με το κείμενο. Συνακόλουθα έχει σημαντικό ρόλο στην κατασκευή των νοημάτων των βιβλίων και στην πρόσληψή τους. Στην παρούσα μελέτη εξετάζεται ο τρόπος που αποδίδονται τα περικειμενικά στοιχεία σύγχρονων βιβλίων της παιδικής λογοτεχνίας κατά τη μεταφορά τους σε ένα άλλο γλωσσικό, και επομένως πολιτισμικό, σύστημα, με στόχο να καταγραφούν οι εκδοτικές και μεταφραστικές στρατηγικές που υιοθετούνται και να διερευνηθούν οι επιπτώσεις στο νόημα του τελικού μεταφρασμένου προϊόντος, εφόσον εντοπιστούν αποκλίσεις της μετάφρασης του περικειμένου από το πρωτότυπο.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Γεωργιάδου Χριστίνα

Λόγω των κοινωνικών συνθηκών που υπάρχουν στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία και δεδομένου της παραμονής των προσφύγων στη χώρα, πραγματοποιήθηκε η παρούσα έρευνα διερευνώντας απόψεις και στάσεις απέναντι στην αραβική γλώσσα.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε μαθητές και μαθήτριες της Α΄ τάξης του δημοτικού σχολείου στην αρχή του τρίτου τριμήνου του σχολικού έτους. Το δείγμα ήταν δεκατέσσερα παιδιά, εννέα κορίτσια και πέντε αγόρια, από τα οποία τα έξι ήταν δίγλωσσα ή προέρχονται από δίγλωσσο περιβάλλον. Η έρευνα ολοκληρώθηκε σε τρία στάδια: στην αρχική ανίχνευση, την παρέμβαση και την τελική διερεύνηση. Αρχικά συμπληρώθηκε -υπό μορφή δομημένης συνέντευξης- ερωτηματολόγιο με γενικές ερωτήσεις για τις γλώσσες. Έπειτα ακολούθησε η παρέμβαση όπου αρχικά προβλήθηκαν αποσπάσματα ταινίας κινουμένων σχεδίων με αραβικούς διαλόγους και στοιχεία του αραβικού πολιτισμού, ακολούθησε προβολή αρχείου power point με φωτογραφίες ανθρώπων, γραμμάτων και αριθμών. Ολοκληρώνοντας την παρέμβαση τα παιδιά δημιούργησαν ένα βιβλίο με αραβικές λέξεις, αριθμούς και ζωγραφιές. Τέλος έγινε συμπλήρωση ερωτηματολογίου το οποίο είχε ως στόχο να διερευνήσει τις στάσεις και τις απόψεις των παιδιών απέναντι στην αραβική γλώσσα στη γραπτή και προφορική μορφή της αλλά και στους/στις ομιλητές/ομιλήτριες της. Το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε δώδεκα κλειστές ερωτήσεις τύπου Likert, ο οποίες ήταν χωρισμένες σε τρεις άξονες: τον νοητικό, το συναισθηματικό και τον βουλητικό, καθώς και τέσσερις ανοιχτού τύπου ερωτήσεις. Με βάση τα δεδομένα που συλλέχθηκαν ακολούθησαν δραστηριότητες τονίζοντας τα σημεία που προκάλεσαν ενδιαφέρον.

Εν τέλει η έρευνα έδειξε μια ουδέτερη στάση απέναντι στην αραβική γλώσσα και στους ομιλητές της. Εντοπίστηκε διαφοροποίηση των στάσεων και απόψεων μεταξύ των δίγλωσσων και των μονόγλωσσων παιδιών, όπου τα δίγλωσσα παιδιά εμφανίζονταν πιο θετικά απέναντι στην αραβική γλώσσα, καθώς επίσης μια διαφοροποίηση μεταξύ των μαθητριών και των μαθητών, όπου τα κορίτσια εμφανίζονταν πιο θετικά έναντι των αγοριών.

ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑ; ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Γιοβάνη Σ., Γκούλη Δ. , Παλαιολόγου Ν., Σιδηροπούλου Μ., Τάκος Π., Καμαρούδης Σ.

Οι ραγδαίες εξελίξεις στο πεδίο της μετανάστευσης και του προσφυγικού καθώς και των προβλημάτων που αυτές οι καταστάσεις προκαλούν σε όλους τους τομείς, κοινωνικοοικονομικούς, ψυχοσυναισθηματικούς και πολιτισμικούς, καθιστούν αναγκαία τη διαφοροποίηση του τρόπου αντιμετώπισης της εκπαιδευτικής πολιτικής αλλά και της εκπαιδευτικής διαδικασίας από τους εκπαιδευτικούς. Άλλωστε το επίπεδο δημοκρατίας μιας χώρας αντικατοπτρίζεται και στο επίπεδο που αυτή σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διαφορετικότητα των λαών της.

Στην παρούσα μελέτη επιχειρείται η διερεύνηση και η νοηματοδότηση των απόψεων των εκπαιδευτικών που εργάζονται σε σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τις έννοιες «διαφορετικότητα» και «διαπολιτισμική ετοιμότητα». Μας ενδιαφέρει να αναδειχθούν οι βαθύτερες αντιλήψεις των εκπαιδευτικών σχετικά με την ανάπτυξη θετικών στάσεων απέναντι στο διαφορετικό, την ανεκτικότητα και τον σεβασμό στον «άλλο» μαθητή, ανεξάρτητα από το πολιτισμικό και κοινωνικό του υπόβαθρο, την ανάπτυξη και τη γνώση στρατηγικών και διδακτικής μεθοδολογίας με στόχο την εκπαιδευτική και κυρίως τη συναισθηματική στήριξη αυτών των μαθητών, την ικανότητα συνεργασίας με γονείς μειονοτικών μαθητών, την ανάγκη ιστορικο-πολιτισμικής ενημέρωσης για τις χώρες προέλευσης των μεταναστών μαθητών.

Μέσα από τη διενέργεια ημιδομημένων συνεντεύξεων οκτώ εκπαιδευτικών που εργάζονται σε δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία της περιφερειακής ενότητας Φλώρινας, προσπαθήσαμε να συλλέξουμε πληροφορίες σχετικά με τις οπτικές τους, επιλέγοντας την ποιοτική έρευνα, έτσι ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ελεύθερης και ειλικρινούς έκφρασης των απόψεων των εκπαιδευτικών πάνω στο θέμα της πολυμορφίας των σημερινών τάξεων, των προβλημάτων που πηγάζουν από αυτήν καθώς και των βαθύτερων αντιλήψεών τους σχετικά με το επίκαιρο αυτό ζήτημα.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Γκίκογλου Δανάη-Παρασκευή, Γούναρη Χρύσα

Στόχος της παρούσης έρευνας είναι να εντοπιστούν οι στάσεις των παιδιών των τελευταίων τάξεων του δημοτικού σχετικά με τις γλώσσες και, συγκεκριμένα, οι απόψεις τους σχετικά με την αραβική γλώσσα. Το δείγμα αποτέλεσαν εικοσιπέντε μαθητές/ριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 10-12 ετών. Το εργαλείο της έρευνας ήταν ένα ερωτηματολόγιο δομημένο σε τρία μέρη: α) Τρείς δημογραφικές, ανοιχτές ερωτήσεις (φύλο, τάξη που φοιτούν, γλώσσες που μιλούν β) Τρεις ανοιχτές ερωτήσεις για τις απόψεις των παιδιών σχετικά με τις άλλες γλώσσες γ) Εννέα ερωτήσεις βασισμένες τρεις άξονες: το νοητικό, το συναισθηματικό

και το βουλητικό. Οι απαντήσεις των ερωτήσεων αντιστοιχούν σε μια πεντάβαθμη κλίμακα τύπου Likert.

Από την επεξεργασία των απαντήσεων των μαθητών/ριών προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα: Υπάρχει θετική στάση των παιδιών απέναντι στη γλωσσομάθεια και σε άλλες γλώσσες πέρα από τις επικρατέστερες του δυτικού κόσμου, αλλά και ενδιαφέρον για τα ταξίδια και τη γνωριμία με άλλους πολιτισμούς. Όμως, τα παιδιά παρουσιάζουν αρνητική στάση απέναντι στην αραβική γλώσσα, κυρίως όσο αναφορά τη γνωστική αντίληψη και τη δυσκολία της γλώσσας. Αναφορικά με την αισθητική της γλώσσας και τα συναισθήματα που τους προκαλεί βλέπουμε ότι τα παιδιά είναι θετικά διακείμενα απέναντι στην αραβική λογοτεχνία και ποίηση, χωρίς να συμβαίνει το ίδιο όταν γίνεται λόγος για την αραβική γραφή και την προφορά της αραβικής γλώσσας. Επίσης τα παιδιά στη πλειονότητα τους είναι αρνητικά ή αδιάφορα ως προς τη πρόθεση δράσης στο να μάθουν αραβικά τραγούδια ή να επισκεφτούν μια χώρα όπου μιλιούνται τα αραβικά. Η μόνη ερώτηση που συγκεντρώνει τις θετικότερες απαντήσεις των παιδιών ανήκει στο βουλητικό άξονα και αφορά τη κατανόηση των αραβικών, καθώς τα περισσότερα παιδιά θα ήθελαν να καταλαβαίνουν τους ανθρώπους που μιλούν αραβικά.

Ακολούθως προτείνονται ονομαστικά πέντε δράσεις επί χάρτου, με στόχο την ενίσχυση της πολυγλωσσίας και την άρση των προκαταλήψεων των μαθητών απέναντι στην αραβική γλώσσα:Δράση 1η: «οι δημοσιογράφοι», Δράση 2η: «παιχνίδι μαντεψιάς-γνωριμίας με άλλες γλώσσες , Δράση 3η: «Ταξιδιωτικό πρακτορείο», Δράση 4η: Προβολή βίντεο με παιδάκια που μιλάνε στα αραβικά: (https://www.youtube.com/watch?v=_IlLwfC2dNc), Δράση 5η: «Η κάρτα της τάξης μας».

ꕥ · ꕥ

ΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΤΑΞΙΔΙ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ

Γκρίμπα Μ. Ελευθερία

Πρόκειται για δυο «καινοτόμες εκπαιδευτικές βιωματικές δράσεις για τον τουρισμό» με τίτλο «Ο μικρός τουρίστας» και «Μια βαλίτσα ταξιδεύει». Η πρώτη υλοποιείται σε δημόσια σχολεία της Αττικής -κυρίως μειονεκτικών περιοχών-, στο πλαίσιο ενός προγράμματος Κοινωφελούς Ιδρύματος, ενώ η δεύτερη χάρη στην μεγάλη αποδοχή και επιτυχία της πρώτης δράσης, ζητήθηκε από φορείς (εκπαιδευτικούς ή μη) και πραγματοποιείται ανεξάρτητα, από εθελόντριες εκπαιδευτικούς/παιδαγωγούς. Πρόκειται για δυο δράσεις πολύ καλά σχεδιασμένες, με άρτια εκπαιδευτική δομή, σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους και κατάλληλες δραστηριότητες, ανά εκπαιδευτική βαθμίδα, με στόχο την ενθάρρυνση των συμμετεχόντων στο να αποκτήσουν «τουριστική συνειδητότητα», υλοποιώντας «ενεργές τουριστικές δράσεις», με βάση τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, προστατεύοντας και αναδεικνύοντας την Ελλάδα και τις ομορφιές της.

Αυτό διεξάγεται μέσω των πολύ καλά οργανωμένων βιωματικών εργαστηρίων και πρακτικών ασκήσεων που στηρίζονται σε έργα εικαστικών & καλλιτεχνών, σε σύγχρονο οπτικοακουστικό υλικό, καθώς και στη δημιουργία κατάλληλου διδακτικού υλικού. Το σημαντικότερο, όμως, όλων είναι ο «δημιουργικός και παιγνιώδης χαρακτήρας» που έχει δοθεί στο πρόγραμμα, έτσι ώστε με πολύ απλό και εύληπτο τρόπο να γίνονται αντιληπτές έννοιες πολύ σημαντικές για τον τουρισμό, όπως είναι: το περιβάλλον, η γαστρονομία, η ψυχαγωγία, ο πολιτισμός, η γεωγραφία, η ιστορία κ.λπ., αλλά και να καταδεικνύεται η συσχέτιση κα συνάφεια της μιας έννοιας με την άλλη.

Συγκεκριμένα, μέσα από νέες μεθόδους διδασκαλίας συνδυάζονται βιωματικά εργαστήρια, παιχνίδια ρόλων, μελέτες περίπτωσης κ.α., ενώ όλοι οι συμμετέχοντες καλούνται να λάβουν

ενεργό ρόλο! Στην ουσία, στόχος είναι η καλλιέργεια ενός δημιουργικού ολοζώντανου εργαστηρίου αφύπνισης της τουριστικής συνείδησης και της ενεργούς τουριστικής συμπεριφοράς, των συμμετεχόντων (μαθητών, δασκάλων, καθηγητών κ.α.), τηρώντας τα αυστηρά χρονοδιαγράμματα που απαιτούν τέτοιου είδους προγράμματα και μάλιστα μέσω διαφόρων εκπαιδευτικών και εαυτογνωσιακών μεθόδων. Έτσι με γνώμονα την ικανοποίηση της φυσικής ροπής και έμφυτης τάσης παιδιών και συμμετεχόντων για μάθηση, ως ανθρώπινα όντα (δηλαδή ως όντα που ΑΝΩ ΘΡΩΣΚΟΥΝ, οι ωφελούμενοι των προγραμμάτων, «μπαρκάρουν» σε ένα ταξίδι ανακάλυψης και εαυτοανακάλυψης, που αφουγκράζεται τις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ: ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝΟΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ

Γρόσδος Σταύρος

Η δημιουργία ενός διδακτικού μοντέλου για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας στα σχολεία της διασποράς στοχεύει, όχι μόνο στον σχεδιασμό μίας πρακτικά εφαρμόσιμης διδακτικής πρότασης η οποία συνοδεύεται με το ανάλογο διδακτικό υλικό, αλλά, ταυτόχρονα, φιλοδοξεί να προσφέρει ένα χρήσιμο και λειτουργικό εργαλείο στον/στην εκπαιδευτικό. Το διδακτικό μοντέλο αποτυπώθηκε στο περιεχόμενο εννέα βιβλίων «Η Γλώσσα μου» (δημοτικού σχολείου και γυμνασίου και δύο βιβλίων εκπαιδευτικού), τα οποία δημιουργήθηκαν στα πλαίσια του Προγράμματος «Ελληνόγλωσση Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Διαπολιτισμική Εκπαίδευση στη Διασπορά, Παραγωγή συμπληρωματικού βοηθητικού υλικού για τα σχολεία της ελληνικής μειονότητας της Αλβανίας». Στηρίζεται στην ολιστική προσέγγιση και οι γλωσσολογικές αρχές της γλωσσικής διδασκαλίας οι οποίες εφαρμόζονται είναι η λειτουργική χρήση της γλώσσας, ο κειμενοκεντρισμός και η πολυτροπικότητα. Στο περιεχόμενο, η έμφαση δόθηκε στην κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου (η ερμηνευτική και η περιγραφική διάσταση των προφορικών, των γραπτών και των πολυτροπικών κειμένων) και λιγότερο στον τομέα των κειμένων που αναφέρονται στους κανόνες της ορθής χρήσης της γλώσσας. Στόχος είναι οι μαθητές/τριες να αποκτήσουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις οι οποίες έχουν να κάνουν, όχι μόνο με την ίδια τη γλώσσα και την αποτελεσματική γλωσσική επικοινωνία, αλλά και με την προσωπική και την κοινωνική τους ζωή. Η εφαρμογή των αρχών της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας επέτρεψε να δοθεί έμφαση στην προφορική επικοινωνία (κατανόηση και παραγωγή προφορικού λόγου). Η ανάγκη της δημιουργίας επικοινωνιακών συνθηκών στην τάξη οδήγησε στο σχεδιασμό πολύωρων δραστηριοτήτων, οι οποίες ωθούν τα παιδιά σε δράσεις, ομαδικού κυρίως χαρακτήρα, κατά τη διάρκεια των οποίων αντιμετωπίζουν ένα πρόβλημα στο οποίο καλούνται να δώσουν λύση, παράγοντας λόγο, προφορικό ή γραπτό. Ταυτόχρονα, η δημιουργία πλαισίων επικοινωνίας -έμμεσα ή άμεσα γεγονότα, προσομοιώσεις κ.ά.- επιτρέπουν τον σεβασμό και την ανάδειξη των ιδιαίτερων πολιτισμικών τους χαρακτηριστικών. Ωστόσο, οι μαθητές/τριες δεν αντιμετωπίστηκαν ως “εθνογραφικά παραδείγματα”, αλλά ως μαθητές/τριες των οποίων η φοίτηση στη σχολική μονάδα θέτει συγκεκριμένα παιδαγωγικά και διδακτικά ζητήματα. Οι διδακτικές επιλογές (σκοποθεσία, περιεχόμενο, μέθοδος και διδακτικό υλικό) επιτρέπουν την έκφραση των συναισθημάτων των μαθητών/τριών και τη δυνατότητα να εκφραστούν, λεκτικά και μη λεκτικά, και να δράσουν συλλειτουργώντας με τους συμμαθητές/τριές τους. Ως προς τα παραγόμενα αποτελέσματα, η στροφή προς άλλες μορφές έκφρασης, οδήγησε σε πολυτροπικά προϊόντα (κείμενα, εικαστικές δημιουργίες -

ζωγραφική, κολάζ, κατασκευές, κόμικς, κείμενα δημιουργικής γραφής, θεατρικά έργα, ιστοεξερευνήσεις κ.ά.).

ꕥ · ꕥ

ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΫΠΗΡΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ

Δεληγιώργη Α. Ρ., Καμαρούδης Σ., Καρλή Π. Α., Ρίμπα Ε., Τσώτσου Β.

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τη διαφορετικότητα των μαθητριών/ -τών σε κοινωνικο - πολιτισμικό επίπεδο και πώς αυτή γίνεται αντιληπτή από εκπαιδευτικούς χωρίς πρότερη επαγγελματική εμπειρία. Οι συνθήκες της σημερινής εποχής, όπου ο αριθμός των μεταναστριών/ -τών και των προσφύγων αυξάνεται καθημερινά, τόσο στην Ευρώπη, όσο και στην Ελλάδα, κρίνουν αναγκαία τη συμβολή των εκπαιδευτικών στην αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου. Καθώς τα παιδιά πολλών μεταναστριών/ -τών φοιτούν σε ελληνικά σχολεία και η εκπαιδευτική τους ενσωμάτωση είναι απαραίτητη, διαμορφώνονται σχολικές τάξεις με έντονα στοιχεία ετερογένειας σε κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό επίπεδο. Αυτό είναι ένα γεγονός που επηρεάζει τη δράση της/του εκπαιδευτικού, η οποία σχετίζεται άμεσα με την ετοιμότητά της/του να ανταποκριθεί στις νέες αυτές συνθήκες.
Σκοπός της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας είναι να διερευνήσει και να νοηματοδοτήσει τις απόψεις των εκπαιδευτικών χωρίς επαγγελματική εμπειρία αναφορικά με την κοινωνικο-πολιτισμική διαφορετικότητα των μαθητριών/-τών της σημερινής εποχής. Επιπλέον, στοχεύει στην ανάδειξη της ετοιμότητας των τελειόφοιτων εκπαιδευτικών Παιδαγωγικών Τμημάτων να ανταποκριθούν σε συνθήκες που αφορούν την κοινωνικο-πολιτισμική διαφορετικότητα των μαθητριών/-τών. Στην έρευνα συμμετέχουν 8 εκπαιδευτικοί χωρίς προϋπηρεσία, απόφοιτες ελληνικών Παιδαγωγικών Τμημάτων. Για τη συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκαν ημι-δομημένες συνεντεύξεις, ενώ ακολούθησε η ποιοτική ανάλυση αυτών.

ꕥ · ꕥ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Δόλγηρα Παναγιώτα, Τσισμαλίδου Κυριακή

Σύμφωνα με τον Νικολάου (2011) πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας τα γλωσσικά κεφάλαια που φέρουν οι μαθήτριες/ες μας στην τάξη, ώστε να καλλιεργήσουμε κλίμα σεβασμού και αποδοχής όλων των μαθητών/ριών, αξιοποιώντας τα βιώματα και τις εμπειρίες τους (Cummins, 2005). Ο ρόλος της/του εκπαιδευτικού ξεπερνάει την μετάδοση γνώσεων και συμπεριλαμβάνει τη στήριξη σε κάθε παιδί, ώστε αυτό να διατηρήσει την πρώτη του γλώσσα (Γκόβαρης, 2011) και να αποφευχθούν καταστάσεις αφαιρετικής διγλωσσίας, όπου το άτομο απορρίπτει το γλωσσικό και πολιτισμικό του κεφάλαιο.
Οι γλωσσικές στάσεις σχετίζονται με την αντίληψη που έχουν για τις ιδιότητες της γλώσσας οι διάφορες εθνοτικές ή κοινωνικές ομάδες ομιλούντων ατόμων, καθώς και το πώς συγκεκριμενοποιούν στη συμπεριφορά τους, τις απόψεις τους σχετικά με τις γλωσσικές ποικιλίες που τους περιβάλλουν (Κυριακίδου-Γιαννάκη, 2011).
Η έρευνα δράσης διεξήχθη σε νηπιαγωγείο του Ευόσμου στο οποίο φοιτούν συνολικά 17 νήπια (1 αλβανικής & 1 ιορδανικής καταγωγής). Στόχος της έρευνας δράσης ήταν να διερευνήσουμε τις στάσεις των μαθητριών / ων απέναντι στην αραβική γλώσσα και πώς αυτές μεταβάλλονται μετά από την επαφή τους με αυτήν. Οργανώσαμε ένα σχέδιο εργασίας μέσα από παιγνιώδεις και βιωματικού χαρακτήρα δραστηριότητες. Συγκεκριμένα, στον τομέα της γλώσσας ήρθαν σε επαφή με το γραπτό και προφορικό λόγο, με τη βοήθεια μητέρας ιορδανικής καταγωγής, ενώ τους δόθηκε η ευκαιρία να γράψουν και τα ίδια στα αραβικά. Στη

μελέτη περιβάλλοντος γνώρισαν τον τρόπο ζωής στις αραβικές χώρες μέσα από βίντεο, αντικείμενα και διηγήσεις της μητέρας, ενώ παράλληλα γνώρισαν δείγματα αρχιτεκτονικής των χωρών. Επιπλέον, τους προσφέρθηκαν μουσικά ακούσματα μέσα από μουσικά όργανα και παραδοσιακά τραγούδια. Τέλος στον τομέα των μαθηματικών εξοικειώθηκαν με την αραβική γραφή των αριθμών. Για όλες τις παραπάνω δραστηριότητες χρησιμοποιήθηκε ο Η/ Υ και το διαδίκτυο.

ꕥ • ꕥ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ: ΜΕΛΕΤΩΝΤΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ζησιμοπούλου Βασιλική

Εισαγωγή: Η παρούσα εισήγηση αποτελεί το ερευνητικό μέρος ευρύτερης διπλωματικής εργασίας, η οποία προσεγγίζει το ζήτημα των γλωσσικών πολιτικών εστιάζοντας σε οικογένειες αλβανικής καταγωγής που ζουν στην Ελλάδα. Η μελέτη της οικογενειακής γλωσσικής πολιτικής συντελεί στο να γίνουν κατανοητές οι διαδικασίες γλωσσικής μετατόπισης αποκαλύπτοντας τις συγκρούσεις, τις οποίες αντιμετωπίζουν τα μέλη της οικογένειας στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν τη διατήρηση της μητρικής τους γλώσσας.
Μέθοδος- Σκοπός: Η εν λόγω έρευνα πραγματοποιήθηκε τη χρονιά 2014-2015, σε δείγμα 16 οικογενειών αλβανικής καταγωγής του Νομού Θεσσαλονίκης και Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν ο τύπος της ημι-δομημένης συνέντευξης ενώ η ανάλυση των αποτελεσμάτων στηρίχθηκε στην ανάλυση περιεχομένου. Σκοπός της έρευνας ήταν να εξετάσει τη γλωσσική χρήση και τις γλωσσικές επιλογές των μεταναστών γονέων, τις γλωσσικές αντιλήψεις τους γύρω από τη διγλωσσία των παιδιών τους καθώς και τις πρακτικές τους προς την κατεύθυνση διατήρησης της αλβανικής γλώσσας.
Αποτελέσματα-Συμπεράσματα: Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων, προκύπτει ότι η εναλλαγή των γλωσσών αποτελεί κοινή πρακτική των περισσοτέρων οικογενειών με την ελληνική γλώσσα να κυριαρχεί στην επικοινωνία μεταξύ γονέων και παιδιών. Στην περίπτωση της ελληνικής, οι θετικές αντιλήψεις των γονέων για την αξία εκμάθησής της, συνεπάγονται τη συνεχή εμπλοκή τους στη σχολική μελέτη των παιδιών και την ενθάρρυνσή τους για τη σωστή εκμάθηση. Στην περίπτωση της αλβανικής, παρόλο που οι γονείς αναγνωρίζουν την αξία μετάδοσής της, δεν λαμβάνουν συστηματικές πρωτοβουλίες για την εκμάθησή της από τα παιδιά. Η απόκλιση αυτή που δημιουργείται ανάμεσα στις γλωσσικές αντιλήψεις και πρακτικές των γονέων για την αλβανική γλώσσα, επηρεάζεται από ευρύτερους σχολικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες, που συνδιαμορφώνουν και κατευθύνουν τις γλωσσικές πολιτικές των γονέων.

ꕥ • ꕥ

«ΑΠΟ ΞΕΝΟ ΤΟΠΟ ΚΙ ΑΠ' ΑΛΑΡΓΙΝΟ»: Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟ ΛΟΓΟ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΠΑΙΔΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

Ζίζικα Χρυσούλα, Βασιλάκη Ευγενία, Κανελλόπουλος Παναγιώτης

Τα πολλαπλά οφέλη της μουσικοπαιδαγωγικής στο πεδίο διδασκαλίας μιας γλώσσας ως δεύτερης τεκμηριώνονται ερευνητικά από έναν αριθμό μελετών σε μαθητές μικρότερων και μεγαλύτερων ηλικιών (Yarikova 2009, Sağlam 2010, Winter 2010, Israel 2013, Wang 2014). Στην παρούσα έρευνα διερευνάται η επίδραση μαθημάτων μουσικοπαιδαγωγικής σε αρχάριους μαθητές της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας ως προς την καλλιέργεια δεξιοτήτων του προφορικού λόγου τους. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν μουσουλμανόπαιδες

μαθητές που φοιτούν σε ελληνικό δημοτικό σχολείο του Έβρου. Η περιοχή της Δυτικής Θράκης είναι ένας κατ' εξοχήν τόπος συνύπαρξης και συνδιαλλαγής μεταξύ των γλωσσών των κοινοτήτων, με παραδείγματα από το τοπικό γλωσσικό ιδίωμα αλλά και τη μουσική και τα έθιμα να στηρίζουν την άποψη αυτή.

Για τις ανάγκες της έρευνας σχεδιάστηκαν κι εφαρμόστηκαν έξι διδακτικές ενότητες με στόχο την ανάπτυξη των αφηγηματικών παραγωγών των μαθητών μέσα από μουσικοπαιδαγωγικές τεχνικές και δραστηριότητες. Η μουσική αποτέλεσε διδακτικό στόχο παράλληλα με τη γλώσσα και όχι απλώς υποστηρικτικό μέσο στη διδασκαλία της γλώσσας. Κατά τη διάρκεια των διδασκαλιών οι μαθητές κινήθηκαν μεταξύ των δύο γλωσσών και των μουσικών παραδόσεων των δύο κοινοτήτων προκειμένου να επικοινωνήσουν, να κατανοήσουν και να παράγουν γλώσσα και μουσική.

Τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν μέσα από τις ηχητικές καταγραφές των διδασκαλιών, τις προφορικές παραγωγές και τις συνεντεύξεις των μαθητών καθώς και το ερευνητικό ημερολόγιο της εκπαιδεύτριας. Από την ποιοτική ανάλυση των δεδομένων προκύπτει ότι η μουσική συνδέεται με τη γλώσσα κι ότι επηρεάζει ευεργετικά όχι μόνο τον προφορικό λόγο των μαθητών αλλά και τη μαθησιακή διαδικασία στο σύνολό της. Τα οφέλη εντοπίζονται σε ψυχοσυναισθηματικό, κοινωνικό και γνωστικό επίπεδο: ενίσχυση των κινήτρων μάθησης, της αυτοπεποίθησης και της δημιουργικότητας των μαθητών, βελτίωση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των μαθητών και τέλος, ενίσχυση των γλωσσικών και των μουσικών δεξιοτήτων τους τόσο σε επίπεδο κατανόησης/ ακρόασης όσο και σε επίπεδο παραγωγής/ σύνθεσης.

ᘐ · ᘏ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΙΣ ΡΙΖΕΣ: ΙΔΙΩΜΑΤΙΚΟ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΗΝ ΚΟΖΑΝΗ

Καμαρούδης Σταύρος, Μαλέτσκος Αθανάσιος

Οι αποκριάτικες εκδηλώσεις στην Κοζάνη με τους παραδοσιακούς *Φανούς*, χορούς σε κάθε γειτονιά δηλαδή γύρω από τη φωτιά, συνοδευόμενους από σκωπτικά άσματα και φαγοπότι, μαρτυρημένες από το 1650 και έπειτα, εμπλουτίζονται και από θεατρικές παραστάσεις ή δρώμενα στη ντοπιολαλιά στην κατεύθυνση της διατήρησης της παράδοσης και της γλωσσικής κληρονομιάς αυτής της πόλης. Και ενώ τα πάντα οργανώνονται τα τελευταία σαράντα χρόνια υπό την αιγίδα του Δήμου τα λαϊκό, αγροτικό, αυθόρμητο και ευτράπελο στοιχείο κυριαρχούν.

Με αφορμή την παρακολούθηση δύο από αυτές τις παραστάσεις, *Τ' Απουκράτ'κα Γκόρτσα*, του Γιώργου Χρ. Παφίλη και *Τς μπάμπις κι τα μάτια σας,* του Γιάννη Πλόσκα, οι οποίες ανεβάστηκαν "με κλειστά ταμεία", προσπαθούμε να αναλύσουμε τη σχέση των ομιλητών με το επιτόπιο ιδίωμα, ένα σημαντικό κομμάτι της φυσιογνωμίας του Κοζανίτη και της Κοζανίτισσας. Και ενώ σε παγκόσμιο επίπεδο ή και σε πανελλήνιο οι τοπικές γλωσσικές διαφορές και οι περιφερειακές μορφές της γλώσσας μάλλον βαίνουν προς εξαφάνιση και ομοιογενοποίηση, με την πρότυπη νόρμα της Εκπαίδευσης και των ΜΜΕ, στην περίπτωσή μας παρατηρείται αναβίωση και αναζωπύρωση τόσο στα καλοκαιρινά *μπέντια* και *κασμέρια* (αστεία και πειράγματα) όσο και κατά την περίοδο του Καρναβαλιού.

ᘐ · ᘏ

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΣ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ. (POSTER)

Κανελλιάδου Βασιλική

Η παρούσα ανακοίνωση έχει ως σκοπό να θέσει ερωτήματα και να προτείνει διδακτικά εργαλεία - κυρίως δια μέσου των ΤΠΕ- στα πλαίσια μιας ιδιαίτερης επαφής δυο γλωσσών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ενηλίκων: την γλωσσική εκπαίδευση μεσω του αντικειμένου της Ιστορίας της Τέχνης. Με αφετηρία τα μαθήματα του Τμήματος Ισπανικής Γλώσσας και Πολιτισμού του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου επιδιώκουμε να ορίσουμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές/τριες όταν καλούνται να εκφραστούν και να παράγουν γραπτό λόγο σε μια δεύτερη γλώσσα επάνω σε ζητήματα τέχνης χρησιμοποιώντας ειδική ορολογία, την οποία δεν γνωρίζουν στη μητρική τους γλώσσα, ειτε επειδή δεν παρακολούθησαν ποτέ αντίστοιχο μάθημα στην υποχρεωτική εκπαίδευση, είτε επειδή δεν ειχαν επαφή με τις εικαστικές τέχνες. Στη συνέχεια αναφερόμαστε στα εργαλέια που προσφέρονται στο Διαδύκτιο (πηγές, λογισμικά εφαρμογών, προσομοίωσης και επικοινωνίας) και στα προσωπικά μαθησιακά περιβάλλοντα, με κεντρικό άξονα τις δύο γλώσσες (μητρική/επίκτητη) και την τέχνη.

ꕥ

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Καρούλη - Παρδάλα Φωτεινή

Κατά την πρωταρχική κοινωνικοποίηση του ατόμου, η κατάκτηση της μητρικής γλώσσας αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη μιας σταθερής προσωπικότητας και εξασφαλίζει την ομαλή προσαρμογή του στα κοινωνικά δεδομένα. Ειδικότερα, η κατάκτησή της δεν περιορίζεται στους δομικούς μηχανισμούς της γλώσσας (γραμματική συντακτικό και επικοινωνιακά σχήματα), οι οποίοι είναι απαραίτητοι ως μέσο επικοινωνίας με το περιβάλλον, αλλά εστιάζεται στο περιεχόμενο των εκφραστικών μέσων, την εμπειρία, τα βιώματα και τα αισθήματα που ξυπνούν, γεννούν και συνδέουν το παιδί με γεγονότα και πρόσωπα διαμέσου των οποίων τα έχει βιώσει .Η γλώσσα είναι ο τρόπος που βλέπει ταξινομεί και εκφράζει τον κόσμο κάθε λαός. Είναι ένα σημαντικό οντολογικό γεγονός ιστορικό, πολιτισμικό, αξιακό, οικολογικό είναι όρος ταυτότητας και ποιότητας σκέψεως (Μπαμπινιώτης,2016). Συνεπώς η γλώσσα δεν αποτελεί μόνο κώδικα επικοινωνίας, αλλά κυρίως μεταφέρει ατομικές και κοινωνικές εμπειρίες, με την διαμεσολάβησή της δε, υπάρχει ανανέωση και συνέχιση της κοινωνικής δράσης και γνώσης μέσα από την ατομική και κοινωνική ταυτότητα. (Κελεσίδης, 2003). Αναμφισβήτητα το μεγαλύτερο προτέρημα ενός δίγλωσσου ατόμου δεν είναι η ικανότητα της γνώσης των δυο γλωσσών γραπτής και προφορικής αλλά η δεξιότητα του να ζει ανάμεσα σε δυο γλώσσες και συνεπώς ανάμεσα σε δύο κόσμους. Πρότασή μας είναι η εδραίωση στη συνείδηση όλων, της γλωσσικής πολυμορφίας της εκμάθησης και χρήσης περισσοτέρων γλωσσών.

Το 1ο Γυμνάσιο Ευκαρπίας ,δείχνοντας την ευαισθησία του ,σεβόμενο τη διαφορετικότητα και εστιάζοντας στη δύναμη και την αξία της μητρικής γλώσσας δημιούργησε το δέντρο τη πολυγλωσσίας. Μέσω της γλωσσομάθειας, εμπλουτίζουμε τον πολιτισμό μας ,διευρύνουμε τους πνευματικούς μας ορίζοντες, αποκτούμε μεγαλύτερη κοινωνικότητα ,γινόμαστε πιο επικοινωνιακοί, εξαλείφονται οι ρατσιστικές πεποιθήσεις, η μισαλλοδοξία και ο δογματισμός.

ꕥ

ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΕ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ: ΜΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΥΓΙΑ ΜΕ ΟΜΑΔΑ ΕΦΗΒΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

Καυκιά Βασιλική, Χατζηθεοδωρίδου Μαρία

Στην παρούσα μελέτη, παρουσιάζεται μία παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε από τις δύο εισηγήτριες με ομάδα εφήβων μαθητών/τριών στον Κριτικό Γραμματισμό στα Μέσα και τους πολυγραμματισμούς. Οι δύο εισηγήτριες λειτουργούν ως συντονίστριες της παρέμβασης, ενώ η ομάδα των εφήβων μαθητών/τριών διερευνά διάφορα είδη κειμένων που σχετίζονται με το προσφυγικό ζήτημα. Παράλληλα, μέσα από το απελευθερωτικό θέατρο του Augusto Boal, οι μαθητές/τριες επιχειρώντας να καταλάβουν τις εμπειρίες και την κουλτούρα των προσφύγων, καταδεικνύουν τους φόβους, τα συναισθήματα και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι αυτοί. Στο τέλος, παρεμβαίνουν προβάλλοντας τις απόψεις και τις προτάσεις τους με τη δημιουργία μιας ταινίας μικρού μήκους.

Λέξεις κλειδιά: Κριτικός Γραμματισμός στα Μέσα, Πολυγραμματισμοί, Κριτική Παιδαγωγική, παραγωγή ταινιών, Απελευθερωτικό Θέατρο

Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΟΧΗΜΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΥΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ: ΜΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΕΝΑΡΙΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ «ΠΡΩΤΕΑΣ» ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Καφετζή Παναγιώτα, Τοκμακίδου Ελπίδα

Η πολυπολιτισμική και πολυγλωσσική σύνθεση των σχολικών τάξεων, αποτελεί πρόκληση για τα μοντέλα διδασκαλίας γραμματισμού και τους/τις εκπαιδευτικούς όσον αφορά τη δημιουργική διαχείριση των πολιτισμικών και γλωσσικών ιδιαιτεροτήτων των παιδιών των τάξεών τους. Η εισήγησή μας έχει στόχο να αναδείξει τη φιλοσοφία και τις πρακτικές που υιοθετήθηκαν κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή δύο εκπαιδευτικών σεναρίων στη Β΄ Δημοτικού που βρίσκονται διαθέσιμα στη βάση δεδομένων «Πρωτέας» του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Τα σενάριά μας ενσωματώνουν τις αρχές της διαπολιτισμικής αγωγής σε ένα πρόγραμμα διδασκαλίας πολυγραμματισμών. Παράλληλα, εστιάζουμε στη διαπραγμάτευση μεταξύ των εκπαιδευτικών, μελών της ψηφιακής κοινότητας του ΔΙΑΛΟΓΟΥ, δημιουργού της βάσης δεδομένων «Πρωτέας» του Κ.Ε.Γ., που εφαρμόζουν το ίδιο σενάριο, αναδεικνύοντας την ποικιλομορφία των προσωπικών ερμηνειών και επιλογών που εμπλουτίζουν και αναδιαμορφώνουν τον αρχικό σχεδιασμό. Στις συγκεκριμένες πρακτικές, η καλλιέργεια διαπολιτισμικών δεξιοτήτων βασίζεται και αξιοποιεί τις κειμενικές και γλωσσικές μήτρες των παιδιών στοχεύοντας στην αποδοχή της διαφορετικότητας ενώ η Λογοτεχνία αντιμετωπίζεται ως όχημα για την κριτική αγωγή στο σύγχρονο πολιτισμό παρέχοντας τα εργαλεία για την κατανόηση του κόσμου και τη συγκρότηση της υποκειμενικότητας. Παράλληλα, η αναγνωστική εμπειρία καλλιεργεί δεξιότητες πρωτίστως επικοινωνιακές αλλά και κειμενικές, καθώς και δεξιότητες ψηφιακών γραμματισμών. Η αξιοποίηση wordless books (εικονοβιβλία), που αποσυνδέουν την ερμηνεία του κειμένου από το γλωσσικό κώδικα, δίνει τη δυνατότητα σε παιδιά που δεν είναι επαρκείς αναγνώστες να εμπλακούν με τη λογοτεχνία και σε πολυπολιτισμικές τάξεις να χρησιμοποιήσουν το λογοτεχνικό κείμενο από κοινού για όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από τη μητρική γλώσσα και το επίπεδο ανάπτυξης δεξιοτήτων σχολικού γραμματισμού. Τέλος, οι επικοινωνιακές δραστηριότητες αναδεικνύουν τη δημιουργική διάσταση της διαφορετικότητας στην αλληλεπίδραση των πολιτισμών.

Λέξεις κλειδιά: Διαπολιτισμική αγωγή, λογοτεχνία, εκπαιδευτικά σενάρια, εικονοβιβλία, πολυγραμματισμοί, ψηφιακοί γραμματισμοί.

ꕥ · ꕥ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Κιοσσέ Ελένη, Γούλα Αθηνά

Η παρούσα εργασία, με αφορμή την άφιξη Αράβων προσφύγων στη χώρα μας, επιχειρεί να διερευνήσει τη στάση των μαθητών/τριών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απέναντι στην αραβική γλώσσα και στους ομιλητές της. Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από μια τάξη 23 μαθητών/τριών της Α΄ Γενικού Λυκείου (15-16 ετών) στην πόλη της Δράμας, δύο εκ των οποίων προέρχονται από διαφορετικό πολιτισμικό περιβάλλον. Ως μεθοδολογικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν δύο ανώνυμα ερωτηματολόγια με κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις και παράλληλα πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές, κοινωνικές και καλλιτεχνικές δράσεις που στόχο είχαν την επαφή και γνωριμία των μαθητών/τριών με την αραβική γλώσσα και τους ομιλητές της, καθώς και την άμεση επικοινωνία και αλληλεπίδραση με τους Σύριους πρόσφυγες της πόλης τους.

Αρχικά, δόθηκε στους/στις μαθητές/τριες το πρώτο ερωτηματολόγιο, το οποίο διερευνούσε τη στάση τους απέναντι στις γλώσσες γενικότερα. Η ανάλυση των απαντήσεων έδειξε ότι οι γλώσσες που θα ήθελαν να μάθουν και τους αρέσουν περισσότερο είναι ευρωπαϊκές, ενώ η αραβική δεν εμφανίζεται καθόλου στις προτιμήσεις τους. Κατόπιν, σε μια προσπάθεια να γνωρίσουν καλύτερα την αραβική γλώσσα και τον αραβικό πολιτισμό, οι μαθητές/τριες χωρίστηκαν σε ομάδες και δημιούργησαν εργασίες, τις οποίες παρουσίασαν στην τάξη.

Στη συνέχεια τους/τις δόθηκε το δεύτερο ερωτηματολόγιο, το οποίο διερευνούσε την αντίληψη και τα αισθήματά τους για την αραβική γλώσσα και τους ομιλητές της, καθώς και τη βούλησή τους για δράση. Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι οι μαθητές/τριες έχουν, σε όλους τους τομείς, μια μάλλον αρνητική στάση. Σε μια προσπάθεια να αμβλυνθεί αυτή η αρνητική στάση παροτρύνθηκαν να επικοινωνήσουν και να αλληλεπιδράσουν με τους Άραβες πρόσφυγες της περιοχής τους οργανώνοντας μαζί με εκπαιδευτικούς και εθελοντές κοινωνικές και καλλιτεχνικές δράσεις (έμπρακτη βοήθεια, επίδοση λευκώματος με εικόνες για τον ελληνικό πολιτισμό, πραγματοποίηση συναυλίας στον χώρο φιλοξενίας).

ꕥ · ꕥ

ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

Κομπιάδου Εύη

Στην παρούσα εισήγηση θα ασχοληθούμε με τις πρακτικές εφαρμογές ανάπτυξης και λειτουργίας μιας πολύγλωσσης βιβλιοθήκης σε τάξη νηπιαγωγείου. Η δημιουργία αυτής της βιβλιοθήκης έγινε με βιβλία σε γλώσσες οικείες και μη, τις γλώσσες καταγωγής των παιδιών αλλά και διαφορετικές ως προς τα αλφάβητα και την προέλευση. Η βιβλιοθήκη με χρήση δανειστική, είχε στόχο να εμπλέξει τους γονείς στη διαδικασία ευαισθητοποίησης και αφύπνισης γλωσσών και πολιτισμών. Ζητούνταν από τους γονείς μετά από τη διαπραγμάτευση με το κάθε βιβλίο που έφτανε στο σπίτι με επιλογή των παιδιών, να γράψουν μια μικρή αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο το επεξεργάστηκαν μαζί τους, την αναγνώριση πιθανά γραμμάτων και λέξεων, τον πειραματισμό στις άγνωστες γλώσσες και οποιοδήποτε άλλο δημιουργικό τρόπο ανακάλυπταν. Στη συνέχεια διαπραγματευόμασταν με τα παιδιά το υλικό και αξιοποιούσαμε εμπειρίες που είχαν αποκτήσει.

Η εφαρμογή στηρίζεται στις αρχές της ανακαλυπτικής και της βιωματικής μάθησης, καθώς μέσα από τις εμπειρίες των παιδιών που μεταφέρονται στην τάξη δημιουργείται η ανατροφοδότηση που κινητοποιεί τον/την εκπαιδευτικό και έτσι ο ρόλος του/της γίνεται συνεργατικός και καθοδηγητικός, όπως επίσης κινητοποιεί την εμπλοκή των γονέων τους. Αξιοποιεί τη θεωρία γύρω από τα κείμενα ταυτότητας και ταύτισης, που αντανακλούν τις ταυτότητες των παιδιών μέσα από τα δημιουργικά τους προφορικά, γραπτά και εικαστικά κείμενα.

Γενικός στόχος των πρακτικών είναι να δημιουργήσει στα παιδιά την άνεση να διαπραγματεύονται υλικό σε άλλες γλώσσες, χωρίς να το αντιμετωπίζουν με προκατάληψη, να μη φοβούνται την επαφή με τον άλλο/η λόγω γλώσσας και να βιώνουν επικοινωνιακές συνθήκες με ανθρώπους που ανήκουν σε άλλους πολιτισμούς και χώρες ως αυριανοί/ές πολίτες/ισσες του κόσμου.

Ως επιμέρους στόχοι τέθηκαν:

- η γνωριμία με γλώσσες και πολιτισμούς
- η εξοικείωση με διαφορετικά αλφάβητα
- η ανακάλυψη κοινών σημείων ανάμεσα στις γλώσσες
- η άρση πρότυπων ξενοφοβίας και ρατσισμού

Το σημαντικό συμπέρασμα από την όλη διαδικασία είναι πως παιδιά και γονείς αντιλήφθηκαν πως δεν υπάρχει ένας και σωστός τρόπος για να διαπραγματευτούν ένα βιβλίο και η μάθηση αποτελεί μια ενεργητική διαδικασία.

ꕥ · ꕥ

ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ *«ΤΟ ΚΑΠΛΑΝΙ ΤΗΣ ΒΙΤΡΙΝΑΣ»* ΤΗΣ ΑΛΚΗΣ ΖΕΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κόρκα Νικολέττα

Στην παρούσα εισήγηση θα ασχοληθούμε με τη μετάφραση της παιδικής λογοτεχνίας και των τροποποιήσεων που πραγματοποιούνται κατά τη μεταφορά ενός βιβλίου στη γλώσσα-στόχο. Ως παράδειγμα χρησιμοποιείται του βιβλίο «το Καπλάνι της Βιτρίνας» της Άλκης Ζέη, το οποίο έχει μεταφραστεί στη γαλλική γλώσσα. Αρχικά, γίνεται αναφορά στις βασικότερες θεωρίες της μετάφρασης παιδικής λογοτεχνίας, στις συνήθεις μεταφραστικές πρακτικές που ακολουθούνται από τους μεταφραστές (π.χ. οικειοποίηση και ξενισμός) και στο ρόλο των μεταφραστών και των βασικότερων παραγόντων κατά τη μετάφραση των βιβλίων παιδικής λογοτεχνίας (π.χ. εκδότες, κριτικοί κ.τ.λ.). Οι εκδοτικές επιλογές σε πολλές περιπτώσεις επηρεάζουν τη τελική μορφή ενός βιβλίου, ενώ ο ρόλος του κριτικού επηρεάζει τον βαθμό της επιτυχίας ενός βιβλίου. Η παιδική λογοτεχνία δεν θεωρούταν μέχρι πολύ πρόσφατα ως αξιόλογη μορφή τέχνης, αλλά και η μετάφραση άργησε να λάβει την εκτίμηση που της άρμοζε. Οι μεταφραστές σε πολλές περιπτώσεις δεν αναφέρονταν καν στο βιβλίο που επιλεγόταν να μεταφραστεί, διότι κυριαρχούσε η λανθασμένη άποψη ότι η μετάφραση σημαίνει απλή αντιγραφή σε μια άλλη γλώσσα και ότι αρκούσε απλά κάποιος να γνωρίζει με επάρκεια μια ξένη γλώσσα για να ασχοληθεί με αυτή. Μόνο τα τελευταία χρόνια η μετάφραση, και κυριότερα η μετάφραση της παιδικής λογοτεχνίας άρχισε να αντιμετωπίζεται και να μελετάται ως επιστήμη. Ακόμα, στο θεωρητικό πλαίσιο παρουσιάζονται πληροφορίες για την Άλκη Ζέη, για το έργο της και για τα αυτοβιογραφικά στοιχεία που άντλησε για να τα εμπλουτίσει, κυρίως όσον αφορά το «Καπλάνι της Βιτρίνας». Στη συνέχεια, στο δεύτερο μέρος της παρούσας εισήγησης επισημαίνονται οι τροποποιήσεις και οι μεταφραστικές παρεμβάσεις που παρατηρούνται κατά τη μεταφορά του έργου στη γαλλική γλώσσα παραθέτοντας κάποια παραδείγματα από το βιβλίο και προβαίνοντας σε σύγκριση του έργου

στις δύο γλώσσες. Η έρευνα διεκπεραιώνεται ακολουθώντας ως βασικό εργαλείο το μοντέλο του Klingberg και τις Περιγραφικές Μεταφραστικές Σπουδές. Τέλος, παρουσιάζονται οι παρατηρήσεις και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την έρευνά μας.

ꕥ • ꕥ

Η ΦΟΙΤΗΣΗ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΔΥΟ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Ε' ΤΑΞΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΥΑΛΙΚΟ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Κουτούλης Κωνσταντίνος

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας εξετάζεται η εκπαιδευτική προσαρμογή δύο μαθητών, μιας μαθήτριας και ενός μαθητή της Ε΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Μεσαριάς-Βόθωνα Θήρας, οι οποίοι μετεγγράφηκαν από Δημοτικό Σχολείο της Ουαλίας στο οποίο χρησιμοποιούνταν διγλωσσικές και διαγλωσσικές εκπαιδευτικές πρακτικές. Πρόκειται για δύο δίδυμα αδέρφια, ένα αγόρι και ένα κορίτσι, οι οποίοι επανεγγράφηκαν μετά από μετεγγραφή κατά το σχολικό έτος 2015-2016 στο ίδιο σχολείο, καθώς είχαν φοιτήσει σε αυτό έως την Α' τάξη.

Οι μαθητές εγγράφηκαν σε διαφορετικά τμήματα της Ε' τάξης, ενώ παρακολουθούν και μια ώρα την εβδομάδα μάθημα σε Τάξη Υποδοχής. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι μαθητές είναι πολύγλωσσοι, καθώς η μητέρα είναι σκωτσέζικης και ο πατέρας ελληνικής καταγωγής, οι μαθητές φοίτησαν τρία (3) σχολικά έτη σε ουαλικό σχολείο στο οποίο χρησιμοποιούνταν εναλλακτικά η αγγλική και η ουαλική γλώσσα, ενώ στα πλαίσια του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος διδάσκονται και έως δεύτερη ξένη γλώσσα τα Γαλλικά.

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας αναλύεται όλο το οικογενειακό, κοινωνικοπολιτισμικό και εκπαιδευτικό ιστορικό των μαθητών, παίρνονται συνεντεύξεις από τους δασκάλους των τμημάτων της Ε' τάξης, από τις εκπαιδευτικούς της αγγλικής και της γαλλικής γλώσσας, το δάσκαλο του Τμήματος Υποδοχής, από τους γονείς και φυσικά τους ίδιους τους μαθητές. Αναλύονται διεξοδικά οι εκπαιδευτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές κατά τη σχολική τους φοίτηση, οι γλωσσικές πρακτικές που χρησιμοποιούν στην καθημερινότητά τους(εναλλαγή γλωσσικού κώδικα, γλωσσικές μείξεις κλπ.), διερευνώνται οι στάσεις τους για την ατομική τους ταυτότητα και οι αντιλήψεις τους για το γλωσσικό τους ρεπερτόριο, ενώ τέλος μελετώνται και οι απόψεις τους για το ελληνικό σχολείο και για το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

ꕥ • ꕥ

ΣΕΝΑΡΙΑ ΤΟΥ «ΑΙΣΩΠΟΥ» & ΑΛΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ: ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΤΟΥ ΙΕΠ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΣΤΟ ΛΥΚΕΙΟ ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (POSTER)

Κουτσιμπέλη Όλγα

Με αφετηρία τη Μελέτη «Ανάπτυξη Μεθοδολογίας και Ψηφιακών Διδακτικών Σεναρίων για τα Γνωστικά Αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, που εκπονήθηκε για το ΙΕΠ και για το γνωστικό αντικείμενο «ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ», επιχειρείται η εφαρμογή της θεωρίας του γλωσσικού ρόμβου (Κουτσογιάννης 2012) στο μάθημα της Φιλοσοφίας στη Β΄ Λυκείου μέσω της χρήσης των ψηφιακών διδακτικών σεναρίων του ΙΕΠ, όπως βρίσκονται αναρτημένα στην πλατφόρμα «Αίσωπος». Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη δημιουργίας ενός Νέου Προγράμματος Σπουδών για το μάθημα της Φιλοσοφίας στο Λύκειο και τη διπλή ανάγκη της διαθεματικότητας και της ψηφιακής προσέγγισης του αντικειμένου της Φιλοσοφίας στο σύγχρονο σχολείο, παρουσιάζονται τα σενάρια: «Ορθολογισμός, Εμπειρισμός ή Σύζευξη; Σενάριο Φιλοσοφίας για την προέλευση της

γνώσης του κόσμου» και «Φιλοσοφώντας περί ηθικής: Η νουβέλα του Άδραστου και άλλες ιστορίες ή από πού περνάει ο δρόμος για τη μεσότητα», ως εφαρμογές της θεωρίας του γλωσσικού ρόμβου σε μη γλωσσικά μαθήματα και προτείνεται η συγκεκριμένη θεωρία ως βάση ανάπτυξης ψηφιακών διδακτικών σεναρίων και για το μάθημα της Φιλοσοφίας.

ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΤΑΞΗ

Λάππα Αικατερίνη, Στύλου Γεωργία

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται και αποτιμώνται δύο διαπολιτισμικές δράσεις φιλαναγνωσίας που υλοποιήθηκαν με μαθητές της Β’ τάξης στο Δημοτικό Σχολείο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Αλσούπολης, στη Νέα Ιωνία Αττικής τη σχολική χρονιά 2014-15. Στις δράσεις αυτές στόχοι ήταν μέσα από μια διαθεματική προσέγγιση γνωστικών αντικειμένων του δημοτικού να αξιοποιηθεί το πολιτισμικό κεφάλαιο των μαθητών, να εξοικειωθούν οι μαθητές με την ανάγνωση εξωσχολικών βιβλίων και να δημιουργήσουν τα δικά τους βιβλία. Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν στηρίζονται θεωρητικά στο ότι η διαπολιτισμική προσέγγιση και η αξιοποίηση του πολιτισμικού κεφαλαίου των μαθητών κατά τη διδασκαλία συμβάλλουν στη διαμόρφωση της προσωπικότητας και της ταυτότητας των μαθητών (Auernheimer 2003, Cummins 2005, Δαμανάκης 1993, 2000, 2007).
Ακολουθήθηκε το μεθοδολογικό πλαίσιο της βιωματικής μάθησης (Dewey 1997) και της έρευνας δράσης (Altrichter H., Posch P. & Somekh B. 2001). Ξεκινώντας από το ερώτημα: πώς θα εκφράσουν με δημιουργικό τρόπο οι μαθητές στοιχεία του πολιτισμικού τους υπόβαθρου μέσα στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, σχεδιάστηκαν δράσεις φιλαναγνωσίας κατά τη διάρκεια των οποίων αξιοποιήθηκε το πολιτισμικό κεφάλαιο των μαθητών εμπλέκοντας και μέλη της οικογένειάς τους. Παράλληλα δόθηκε η ευκαιρία στους μαθητές να εργαστούν ως μικροί ερευνητές σε όλα τα στάδια παραγωγής των μικρών βιβλίων: «Ζώα από τις χώρες μας» και «Το πρώτο μας πολύγλωσσο λεξικό». Διαπιστώθηκε ότι οι διαπολιτισμικές και διαθεματικές δράσεις συντελούν στην ανάπτυξη μιας σχέσης εμπιστοσύνης και ασφάλειας των μαθητών με τον εκπαιδευτικό καθώς και μεταξύ τους. Ταυτόχρονα συμβάλλουν στην διαμόρφωση της ταυτότητάς τους, ενισχύουν την αυτοεικόνα με αποτέλεσμα να ενισχύονται τα κίνητρα μάθησης και έτσι οι μαθητές να μπορούν να αποδώσουν στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα.

ΕΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ WEB 2.0 ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ: ΤΟ PLE΄Ή WEBMIX

López Jimeno Amor, Λεονταρίδη Ελένη

Για αιώνες, το εκπαιδευτικό μοντέλο βασιζόταν στον καθηγητή ως ειδικό και ως υπεύθυνο για την παροχή της γνώσης σε σχέση με τον μαθητή δέκτη, ο οποίος παρέμενε απαθής μπροστά στον καθηγητή μέσα στην τάξη, συχνά σιωπηλός, συμπληρώνοντας τη διαδικασία μάθησης με προσωπική μελέτη. Ωστόσο, η εμφάνιση του Διαδικτύου και των online εργαλείων έχει φέρει επανάσταση στη διδασκαλία: η μάθηση μπορεί να προσαρμοστεί στις προσωπικές ανάγκες του μαθητή και η τεχνολογική αναβάθμιση και ο σύγχρονος εξοπλισμός των αιθουσών διδασκαλίας επιτρέπει μία περισσότερο ενεργό συμμετοχή του μαθητή, ο οποίος έχει αποκτήσει πλέον πρωταγωνιστική θέση ως δημιουργός/ παραγωγός περιεχομένων μαζί με τον καθηγητή, ενώ ταυτόχρονα έχει τη δυνατότητα της άμεσης αλληλεπίδρασης με εκείνον και με άλλους χρήστες. Ένας από τους πιο ευνοημένους τομείς από αυτήν την αλλαγή ήταν η διδασκαλία ξένης γλώσσας (ΞΓ), τόσο η εκ του σύνεγγυς όσο και η σύγχρονη από απόσταση, η οποία έχει εμπλουτιστεί ιδιαίτερα χάρη στα πολλά εργαλεία μάθησης web 2.0: λεξικά,

ψηφιοποιημένες συλλογές γραπτού ή οπτικοακουστικού υλικού, γραμματικές, wikis, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και φόρουμ.
Θα παρουσιάσουμε την εργασία ενός διεπιστημονικού Έργου Εκπαιδευτικής Καινοτομίας στο οποίο συμμετέχουν διάφορα Πανεπιστήμια, στο πλαίσιο του οποίου επιδιώκουμε τη βελτίωση της διδασκαλίας μας σε διάφορες ΞΓ με τη δημιουργία εργαλείων web 2.0. Συγκεκριμένα, έχουμε δημιουργήσει ένα πολύγλωσσο site τύπου webmix ή PLE (*Personal Learning Environment*), το οποίο διαρθρώνεται σε πολλά εξατομικευμένα περιβάλλοντα μάθησης (για Ισπανικά, Ελληνικά, Αγγλικά, Γερμανικά και Ιταλικά ως ΞΓ), το καθένα από τα οποία διαθέτει υλικό για την καινοτόμο διδασκαλία της ανάγνωσης (βιβλιοθήκες πολυμέσων, συλλογές κειμένων, εικονικές βιβλιοθήκες), μαθησιακά αντικείμενα (λεξικά, γραμματικές επεξηγήσεις και ασκήσεις), καθώς και Περιοχές συζήτησης για την ανταλλαγή απόψεων (φόρουμ, κοινωνικά δίκτυα, wikis, εφαρμογές cloud computing).

ℵ • ℭ

Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΓΛΩΣΣΙΚΟΤΗΤΑΣ (TRANSLANGUAGING) ΣΤΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΑΛΒΑΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ: ΜΙΑ ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ

Μαλιγκούδη Χριστίνα - Χατζηδάκη Ασπασία

Τα κοινοτικά ή 'συμπληρωματικά' σχολεία (Creese & Martin 2006, Lytra & Martin 2010) οργανώνονται συνήθως από κοινότητες μεταναστών και αποσκοπούν στην διατήρηση της εθνοτικής γλώσσας και κουλτούρας στη νέα γενιά ομιλητών μέσω της διδασκαλίας σχετικών μαθημάτων. Οι στόχοι των προγραμμάτων διδασκαλίας σε αυτά τα σχολεία, καθώς και οι πρακτικές των εκπαιδευτικών και των μαθητών μπορεί να ποικίλουν. Σε κάποιες περιπτώσεις ενδέχεται το σχολείο αυτό να λειτουργεί ως ένα 'ασφαλές πλαίσιο' ('safe space', Creese, Bhatt, Bhojani & Martin 2006), όπου μαθητές και εκπαιδευτικοί είναι ελεύθεροι να αξιοποιούν το πλήρες φάσμα του επικοινωνιακού ρεπερτορίου τους και να εκφράζουν τις σύνθετες ταυτότητές τους. Από την άλλη, ενδέχεται το συγκεκριμένο σχολείο να προάγει μια 'μονογλωσσική' προσέγγιση στη δίγλωσση εκπαίδευση (Garcia 2009), με το να εμμένει στη χρήση μόνο της εθνοτικής γλώσσας στο πλαίσιό του. Ο βαθμός στον οποίο εκπαιδευτικοί και μαθητές συμμορφώνονται με αυτόν τον κανόνα ποικίλει, και στην ουσία αποτελεί αντικείμενο ρητής και άρρητης διαπραγμάτευσης ανάμεσα στους συμμετέχοντες.
Η εισήγηση αυτή αφορά μια έρευνα με ποιοτικό προσανατολισμό που διεξάγουμε σε αλβανικό κοινοτικό σχολείο της Θεσσαλονίκης. Η έρευνα αφορά απόψεις και πρακτικές γονέων, μαθητών και εκπαιδευτικών σε σχέση με τη διατήρηση της εθνοτικής γλώσσας μέσω της φοίτησης στο συγκεκριμένο σχολείο. Ένα βασικό ζήτημα αποτελεί και η πρακτική της διαγλωσσικότητας στο σχολείο αυτό ως έκφραση γλωσσικής πολιτικής εκ μέρους του σχολείου αλλά και των ίδιων των μαθητών. Στη φάση αυτή θα παρουσιαστούν κάποια αρχικά ευρήματα που προέκυψαν από συστηματική παρατήρηση, τα οποία θα συζητηθούν σε συνδυασμό με απόψεις γονέων και εκπαιδευτικών για το θέμα αυτό, όπως προέκυψαν από σχετικές συνεντεύξεις.

ℵ • ℭ

Η ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΤΗΣ «ΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΕΜΒΑΠΤΙΣΗΣ» (IMMERSION) ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΒΑΛΛΟΝΙΑΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΜΙΑΣ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Μαργαρώνη Μαίρη

Η προτεινόμενη εισήγηση έχει ως στόχο να παρουσιάσει την εισαγωγή και την εφαρμογή του γλωσσο-εκπαιδευτικού μοντέλου της «γλωσσικής εμβάπτισης» (immersion) σε έναν ολοένα

και μεγαλύτερο αριθμό σχολείων της προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στη Βαλλονία. Το γλωσσο-εκπαιδευτικό αυτό μοντέλο υιοθετήθηκε, σύμφωνα με τον νόμο της 11ης Μαΐου 2007, σε σχολεία και των δύο επίσημων εκπαιδευτικών δικτύων στο γαλλόφωνο Βέλγιο, δηλαδή αφενός του Καθολικού Εκπαιδευτικού Δικτύου (Réseau de l'Enseignement Catholique), το οποίο ελέγχεται από την Καθολική Εκκλησία, αν και ο απώτερος έλεγχος παραμένει στην Πολιτεία, και αφετέρου του Ελεύθερου Εκπαιδευτικού Δικτύου (Réseau de l'Enseignement Libre), το οποίο υπάγεται στον άμεσο έλεγχο είτε της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είτε της αντίστοιχης Περιφέρειας.

Η εισήγηση εστιάζεται σε τρεις θεματικούς πυλώνες. Πρώτον, δίνει έμφαση στους στόχους και στις διδακτικές πρακτικές της «γλωσσικής εμβάπτισης», έτσι όπως παρουσιάζεται και αναλύεται στα επίσημα κρατικά (νομικά και εκπαιδευτικά) κείμενα. Δεύτερον, επιχειρεί την ένταξη αυτής της γλωσσο-εκπαιδευτικής πολιτικής, που εφαρμόζεται μόνο στο γαλλόφωνο Βέλγιο και δεν έχει υιοθετηθεί ούτε από τη φλαμανδόφωνη ούτε από τη γερμανόφωνη εκπαιδευτική κοινότητα της χώρας, στη μακρόχρονη πολυτάραχη γλωσσική και πολιτισμική ιστορία του Βελγίου. Τρίτον, αξιοποιώντας υλικό που προέκυψε από συνεντεύξεις ημιδομημένης μορφής και από ελεύθερες συζητήσεις τόσο με εκπαιδευτικούς που διδάσκουν όσο και με μαθητές που διδάσκονται σύμφωνα με το μοντέλο αυτό, δίνει έμφαση στους τρόπους με τους οποίους τα εμπλεκόμενα υποκείμενα βιώνουν στη σχολική τους (και όχι μόνο) καθημερινότητα τη «γλωσσική εμβάπτιση», που, αν και γοργά επεκτεινόμενη, εξακολουθεί να παραμένει μειοψηφική επιλογή. Ερωτήματα όπως γιατί επιλέγεται, πώς βιώνονται οι δυνατότητες και τα όριά της, ποια θέματα ταυτότητας και εσωτερικών μετασχηματισμών των διδασκόντων και διδασκομένων εγείρονται, ποιες φαντασιακές συλλογικότητες δημιουργούνται, αποτελούν το κέντρο μιας πολυπρισματικής εξέτασης.

ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΜΒΙΚΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΚΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Μιχαλοπούλου Σταματία

Η παρουσίαση αυτή στόχο έχει να καταδείξει τις σύγχρονες ερευνητικές προκλήσεις, σε συνδυασμό με τα μεθοδολογικά ζητήματα, θεωρητικά και πειραματικά, που ανακύπτουν κατά την μελέτη της Κατάκτησης της Τρίτης Γλώσσας (Γ3). Τα κομβικά σημεία για την έρευνα πάνω στην κατάκτηση της Γ3 είναι δύο. Το πρώτο ζητούμενο είναι ο καθορισμός του επιμέρους γλωσσικού φαινομένου του οποίου η μελέτη θα επιτρέψει τον προσδιορισμό της πηγής της (δια)γλωσσικής μεταφοράς κατά την κατάκτηση της Γ3 (πρβ. και Cenoz, Hufeisen & Jessner 2001, De Angelis1999, De Angelis & Selinker 2001, Foote 2009). Προκειμένου να επιτευχθεί κάτι τέτοιο πρέπει να επιλεγεί το φαινόμενο εκείνο που παρουσιάζει διακριτές διαφορές στην πραγμάτωσή του στις τρεις υπό εξέταση γλώσσες. Συγκεκριμένα, το υπό μελέτη φαινόμενο θα πρέπει να πραγματώνεται διαφορετικά στην πρώτη και στη δεύτερη γλώσσα των ομιλητών/τριών και η Γ3 να προσομοιάζει είτε στη μία είτε στην άλλη γλώσσα ως προς αυτό.

Ένα δεύτερο σημαντικό ζήτημα είναι τα κοινωνιογλωσσικά χαρακτηριστικά που θα καθορίσουν τις πειραματικές ομάδες, αλλά και την ομάδα ελέγχου. Αποφασιστικής σημασίας για την αξιοπιστία της έρευνας αποτελεί η γλωσσική, ηλικιακή κ.λπ. ομοιογένεια των πειραματικών ομάδων, αλλά απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η πρόσβαση του ερευνητή/της ερευνήτριας σε (επαρκείς σε αριθμό) πληθυσμούς με τα ζητούμενα χαρακτηριστικά (βλ. και Cabrelli Amaro, Flynn & Rothman 2012).

Ανάμεσα στα δύο παραπάνω ζητήματα υπάρχει αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση, δεδομένου ότι οι επιλογές που γίνονται όσον αφορά το πρώτο καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό

και τις επιλογές που γίνονται για το δεύτερο, αλλά και το αντίστροφο (Hammarberg 2014). Τέλος, ο συνδυασμός των δύο είναι αυτός που θα καθορίσει (και πιθανόν θα περιορίσει) με τη σειρά του και τα μεθοδολογικά εργαλεία, δηλαδή τις πειραματικές δοκιμασίες, που ενδείκνυνται για την επαρκή μελέτη της Κατάκτησης της Γ3 σε κάθε περίπτωση (βλ. και Hufeisen 1991, Hufeisen & Lindemann 1998).

ꕥ • ꕥ

ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΦΩΝΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΠΑΛ ΠΟΥ ΕΠΙΘΥΜΟΥΝ ΝΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΙΣ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥΣ

Μπαλίτα Θεοφανούλα

Η ανάλυση των γλωσσικών αναγκών κρίνεται απαραίτητη για τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος σπουδών το οποίο θα λαμβάνει υπόψη του τα ιδιαίτερα κοινωνιογλωσσικά χαρακτηριστικά του κοινού στο οποίο απευθύνεται. Το γεγονός ότι το κάθε άτομο επιλέγει να μάθει μία ξένη γλώσσα έχει σχέση με τις γλώσσες με τις οποίες έρχεται σε επαφή και με τις αναπαραστάσεις που δημιουργεί σχετικά με τη διαδικασία ιδιοποίησής τους. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η ανάλυση των γλωσσικών αναγκών 15 Ελληνόφωνων και αλλόφωνων εφήβων μαθητών της Β' τάξης του Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑΛ) που επιθυμούν να ευαισθητοποιηθούν στις ξένες γλώσσες και τους πολιτισμούς. Η ανάλυση αυτή θα μπορέσει, ίσως, να οδηγήσει στην πρόταση ενός υβριδικού προγράμματος (εξ αποστάσεως και δια ζώσης) γλωσσικής κατάρτισης. Οι μαθητές της Β’ και Γ’ τάξης των Επαγγελματικών Λυκείων διδάσκονται την Αγγλική γλώσσα ως μάθημα γενικής παιδείας (Γενικά Αγγλικά) αλλά και τη σχετική ορολογία της ανάλογα με τον επαγγελματικό προσανατολισμό που επέλεξαν (vocational language learning). Το επίπεδό τους ως προς τη γνώση της ξένης γλώσσας είναι ανομοιογενές ενώ το γλωσσικό τους ρεπερτόριο είναι εμπλουτισμένο και με άλλες μητρικές ή ξένες γλώσσες. Τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση των αναγκών των μαθητών ήταν η γραπτή γλωσσική βιογραφία και το ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις ανοιχτού και κλειστού τύπου. Μέσα από το ερωτηματολόγιο και τις γλωσσικές βιογραφίες των μαθητών πρόεκυψε μια πρώτη εικόνα για τις ανάγκες των εφήβων μαθητών που επιθυμούν να ευαισθητοποιηθούν στην αγγλική ως ξένη γλώσσα. Επίσης, προέκυψαν ορισμένες προτάσεις για τη βελτίωση της διδασκαλίας της Αγγλικής γλώσσας στο ΕΠΑΛ ώστε η τροποποίηση της διδασκαλίας να μπορέσει να βοηθήσει προσωπικά τον κάθε μαθητή στην καλύτερη εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας.

Λέξεις - Κλειδιά: Ανάλυση, ανάγκες, εκμάθηση, αγγλική γλώσσα

ꕥ • ꕥ

ΠΩΣ ΤΟ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΥ: ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΜΙΑΣ ΒΙΩΜΑΤΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Μπετεινάκη Ελευθερία, Καψάλη Μόσχα, Δερζέκου Χρύσα, Αλεξοπούλου Αθηνά & Τζακώστα Μαρίνα

Διάφορες μελέτες έχουν δείξει ότι το επίπεδο γνώσης του λεξιλογίου διαμορφώνει την ταυτότητά μας, μάς βοηθά να κατανοούμε ένα κείμενο και καθορίζει τις γνώσεις μας (βλ. Graves 2008). Η επιτυχημένη γνώση του λεξιλογίου καθορίζεται από διάφορους παράγοντες, όπως η μεθοδολογία της διδασκαλίας, η ανάπτυξη στρατηγικών, η συστηματική έκθεση σε ποικίλα είδη γραπτού λόγου και σε «πλούσιο» προφορικό λόγο (βλ. Anderson&Nagy 2004, Graves 2006, Stahl&Nagy 2006, Lubliner&Scott 2008).

Υιοθετώντας τον βασικό μεθοδολογικό πυρήνα των προγραμμάτων διαδραστικής ανάγνωσης σχετικά με την ανάγκη επικοινωνιακής-κειμενοκεντρικής προσέγγισης στη διδασκαλία του γλωσσικού μαθήματος (Ευθυμίου 2013, Μήτσης 2012, Παραδιά&Μήτσης 2011), στην παρούσα ανακοίνωση θα παρουσιάσουμε τα αποτελέσματα ενός προγράμματος βιωματικής διδασκαλίας σε τρεις ομάδες παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας (4, 6, 8 χρόνων). Η διδακτική παρέμβαση είχε ως θέμα της το προσφυγικό ζήτημα και εφαρμόστηκε σε έναν παιδικό σταθμό, ένα νηπιαγωγείο και ένα δημοτικό σχολείο του νομού Ρεθύμνου. Η διδασκαλία στηρίχθηκε στην ανάγνωση και επεξεργασία μιας ιστορίας και πλαισιώθηκαν από ψυχοκινητικά παιχνίδια, προβολή βίντεο, ακρόαση τραγουδιών και ενημέρωση από εθελοντή του Ερυθρού Σταυρού. Τέλος, τα παιδιά συμμετείχαν σε γλωσσικές ασκήσεις εμπέδωσης λεξιλογίου.

Οι απαντήσεις των παιδιών σε ένα σύντομο ερωτηματολόγιο 5 ερωτήσεων και τα ευρήματα της διδακτικής παρέμβασης υπογράμμισαν ότι η πραγμάτευση θεμάτων της καθημερινότητας ενδιαφέρουν τα παιδιά και συνιστούν μείζονες άξονες ανάπτυξης του λεξιλογίου. Οι ομάδες του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις δραστηριότητες που ζητούσαν τη δημιουργία σύνθετων και παράγωγων λέξεων. Γλωσσικές δραστηριότητες μορφής κρεμάλας, μεσοστοιχίδας και ακροστοιχίδας μάς έδωσαν πληροφορίες για το επίπεδο της φωνολογικής ενημερότητας και τη σειρά της κατάκτησης. Τέτοια πορίσματα επιβεβαιώνουν και ενισχύουν τα πορίσματα μελετών όσον αφορά τη σημαντικότητα της επικοινωνιακής-κειμενοκεντρικής προσέγγισης στη γλωσσική διδασκαλία.

ꕥ · ꕥ

ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ ΣΤΟ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Ντούρμους Ρέιχαν, Τσιούμης Κωστής

Το μειονοτικό εκπαιδευτικό σύστημα της Θράκης είναι, όπως είναι γνωστό, δίγλωσσο, με τα μισά μαθήματα να διδάσκονται στα ελληνικά και τα μισά να διδάσκονται στα τουρκικά. Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι το σύστημα αυτό είναι χώρος συνάντησης δύο εθνικισμών (ελληνικού και τουρκικού), καθώς και δύο εκπαιδευτικών συστημάτων. Η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών των δύο γλωσσών δεν είναι η καλύτερη και οι δύο γλώσσες διακρίνονται από ουσιώδεις μορφολογικές διαφορές.

Η διγλωσσία (κυρίαρχη –μειονοτική γλώσσα) θεωρείται ότι δημιουργεί προβλήματα και από ορισμένους αντιμετωπίζεται ως αιτία μορφωτικής υστέρησης των παιδιών της μειονότητας. Η συγκεκριμένη έρευνα στηρίζεται σε 150 ερωτηματολόγια σε μειονοτικούς γονείς, όπου οι ερωτώμενοι εκφράζουν τις απόψεις τους για

- Τις δυσκολίες που προκύπτουν από τη διγλωσσία στις δύο συγκεκριμένες γλώσσες
- Τα αρνητικά χαρακτηριστικά της διγλωσσίας
- Τη στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στις δύο γλώσσες και στη διδασκαλία τους
- Τις απόψεις τους για τη σημασία των δύο γλωσσών.

Για τη στατιστική ανάλυση του υλικού θα χρησιμοποιηθεί το στατιστικό πακέτο SPSS 16.0.

ꕥ · ꕥ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ: Η ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΤΗΝ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Οικονόμου Σωτηρία

Η εργασία μελετά την πορεία που ακολουθούν παιδιά τα οποία αναπτύσσουν ταυτόχρονα το γραμματισμό σε δύο γλώσσες. Εξετάζεται η ορολογία που χρησιμοποιείται για τον διγραμματισμό, καθώς και οι τρεις πιο σημαντικές θεωρητικές προσεγγίσεις που έχουν

προταθεί σχετικά. Υιοθετείται η παράδοση του ταυτόχρονου διγραμματισμού και αναδεικνύονται απόψεις μελετητών/ριών, οι οποίοι/ες συνηγορούν υπέρ του ταυτόχρονου διγραμματισμού, εξαίροντας μάλιστα τις εκπληκτικές δυνατότητες (Kenner et al., 2004: 125), καθώς και τα υψηλά επίπεδα ευελιξίας και προσαρμοστικότητας που μπορούν να επιδείξουν τα παιδιά (Dworin, 2003: 179). Τα δεδομένα προέρχονται από μεταπτυχιακή έρευνα που εστίασε στην παρατήρηση της πρώτης τάξης του αλβανικού σχολείου του Συλλόγου Μεταναστών Θεσσαλονίκης «Μητέρα Τερέζα» και πιο συγκεκριμένα σε δεκαέξι παιδιά τα οποία μάθαιναν την αλβανική γλώσσα (γλώσσα της χώρας καταγωγής) ταυτόχρονα με την ελληνική (γλώσσα της χώρας υποδοχής). Η μελέτη προσπαθεί να απαντήσει στο ερώτημα: πώς μικρά παιδιά ανταποκρίνονται στο καθήκον της ταυτόχρονης εκμάθησης περισσότερων του ενός γραφικών συστημάτων; Όπως αποδεικνύεται, τα παιδιά της έρευνας είχαν επίγνωση της ύπαρξης και ταυτόχρονης εκμάθησης δύο γλωσσών και επέδειξαν θαυμαστή ικανότητα στην εναλλαγή των δύο γλωσσικών κωδίκων ανάλογα με την περίσταση επικοινωνίας και τον/τη συνομιλητή/ριά τους. Ακόμη, στα δείγματα γραφής τους εντοπίστηκαν απόπειρες ανάμιξης των δύο αλφαβητικών συστημάτων. Τα στοιχεία αυτά νομιμοποιούν την παραδοχή ότι τα παιδιά που βιώνουν συνθήκες ταυτόχρονου διγραμματισμού πειραματίζονται χρησιμοποιώντας τις δύο γλώσσες με το δικό τους μοναδικό τρόπο, δημιουργούν, «πλάθουν» τις γλώσσες που τώρα μαθαίνουν, ρισκάρουν και πολλές φορές παίζουν μ' αυτές. Εξίσου ενδιαφέρον εύρημα αποτελεί το γεγονός ότι τα παιδιά της έρευνας είχαν αναπτύξει ορισμένες γενικές ιδέες για το πώς λειτουργεί το αλβανικό σύστημα γραφής, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα την ευκολία με την οποία τα παιδιά υιοθέτησαν την αλφαβητική αρχή, χωρίς να είναι ακόμα σε θέση να εκφράσουν γλωσσικά τον κανόνα που φαίνεται ότι έχουν κατανοήσει. Επιπροσθέτως, προέκυψε ότι τα παιδιά ευνοούνται από τη μεταφορά εμπειριών γραμματισμού από την ελληνική στην αλβανική γλώσσα. Υποστηρίζεται τελικά ότι ο διγραμματισμός γίνεται αντιληπτός ως «ικανότητα δύο κατευθύνσεων» (bidirectionality), ενώ οι όποιες «ετικέτες» στις γλώσσες, όπως 'πρώτη' ή 'δεύτερη γλώσσα' θα ήταν άνευ νοήματος και θα μπορούσαν να δυσχεράνουν το έργο του/της ερευνητή/ριας (Dworin, 2003: 180-181).

ꕥ • ꕥ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Παναγιωτίδου Αλεξάνδρα, Κοκουβίνου Ευδοκία

Η γλώσσα απ' τη μια είναι ένα σημαντικό μέσο ενεργοποίησης εθνικά φορτισμένων αντιδράσεων και από την άλλη είναι ένα αποτελεσματικό μέσο μετάδοσης συμβολικών πληροφοριών. Η μελέτη των γλωσσικών στάσεων είναι αρκετά χρήσιμη ως εργαλείο για να διαφωτίσει την κοινωνική σημασία της γλώσσας, καθώς και το πώς χρησιμοποιείται η γλώσσα ως σύμβολο υπαγωγής σε μια ομάδα, κυρίως σε περιπτώσεις γλωσσικής επαφής (Κωστούλα-Μακράκη, 2001).

Ο σκοπός της παρούσης έρευνας είναι να διερευνηθεί η στάση των μικρών μαθητών/τριών (7-8 ετών) απέναντι στον αραβικό πολιτισμό μέσα από ένα ερωτηματολόγιο που κατασκευάσαμε για παιδιά Β΄ τάξης Δημοτικού. Μέσα από το ερωτηματολόγιο μελετώνται τόσο η γνώση και τα συναισθήματα προς την αραβική κουλτούρα καθώς επίσης και η διάθεση για δραστηριοποίηση. Συγκεντρώθηκαν 30 ερωτηματολόγια τα οποία δόθηκαν στα παιδιά, ώστε να εκτιμήσουμε ποιες είναι οι απόψεις που έχουν σχηματίσει από το οικογενειακό περιβάλλον και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης για θέματα που άπτονται της επικαιρότητας.

Διαπιστώθηκε ότι για το νοητικό/ηλικιακό επίπεδο τους είναι σε θέση να αναγνωρίσουν και να ξεχωρίσουν μια αραβική χώρα από μια ευρωπαϊκή, και γνωρίζουν, γενικότερα, την

ενδυμασία των ανθρώπων από τις Αραβικές χώρες. Δεν γνωρίζουν, όμως, ότι ορισμένες λέξεις και τα αριθμητικά σύμβολα που χρησιμοποιούν στην καθημερινή ζωή προέρχονται από τον αραβικό πολιτισμό. Έχουν, λοιπόν, άγνοια για την προσφορά του αραβικού πολιτισμού στην ανθρωπότητα παγκοσμίως. Επιπλέον, δεν είναι βέβαιοι/ες για την αρχαιότητα του αραβικού πληθυσμού και δεν έχουν ξεκάθαρη εικόνα για την ύπαρξη ή όχι ειρήνης στις αραβικές χώρες. Σχετικά με τα συναισθήματα που τους γεννά ο αραβικός πολιτισμός, παρατηρήθηκε μια αρνητική εικόνα και φοβική αίσθηση για τον αραβικό κόσμο. Παρόλα αυτά, θα έκαναν παρέα με παιδιά από τις αραβικές χώρες, δεν θα ήθελαν όμως να τις επισκεφθούν, και εξέφρασαν θετική διάθεση να γνωρίσουν, κυρίως από περιέργεια, τον αραβικό πολιτισμό. Λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της έρευνας εφαρμόστηκε ένα πρόγραμμα παρέμβασης στο πλαίσιο των μαθημάτων της Φιλαναγνωσίας και της Ευέλικτης Ζώνης.

ꕥ · ꕥ

ΠΟΛΥΜΑΘΕΜΕ: ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΣΤΟ ΠΟΛΥΔΡΟΜΟ ΩΣ ΜΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣ

Παναγιωτίδου Χρύσα, Κομπιάδου Εύη

Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιάσει το πλαίσιο των μαθημάτων ελληνικών ως δεύτερης, που πραγματοποιήθηκαν την φετινή ακαδημαϊκή χρονιά στο Πολύδρομο σε συνέχεια του προγράμματος ΜΑΘ.Ε.ΜΕ. Η συστηματοποίηση των μαθημάτων έγινε μετά από την ανάγκη των ίδιων των μαθητριών, μιας ομάδας γυναικών αλβανικής καταγωγής, στοχεύοντας αρχικά στην κατάκτηση πιστοποιητικού ελληνομάθειας. Οι πρακτικές που εφαρμόστηκαν είχαν κύρια ενταξιακό χαρακτήρα. Η δυναμική της ομάδας, η ηλικία, το φύλο, η καταγωγή και άλλα στοιχεία ταυτότητας, οι προσδοκίες και οι ανάγκες των μαθητριών έπαιξαν σημαντικό ρόλο και αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο της επικοινωνιακής-κειμενοκεντρικής μεθόδου, την οποία εφαρμόσαμε και έθεσαν επιπλέον στόχους.

Επιμέρους στόχοι που τέθηκαν ήταν:

- η ανάπτυξη κινήτρων για την εκμάθηση της ελληνικής
- η ενθάρρυνση και η υποστήριξη της συνεργασίας και ομαδικού πνεύματος
- η κατάκτηση επικοινωνιακής επάρκειας και ενός καλού γλωσσικού επιπέδου
- η συνειδητοποίηση των ικανοτήτων που διαθέτουν για αξιοποίηση επικοινωνιακών στρατηγικών και την κατάκτηση της ελληνικής
- η καλλιέργεια αυτονομίας και αυτενέργειας
- η κατάκτηση πιστοποιητικού ελληνομάθειας

Συγκεκριμένα στην παρούσα εισήγηση θα εστιάσουμε

- στις ανάγκες των μαθητριών/μαθητών που καλύπτονται από την παρακολούθηση των μαθημάτων, όπως αυτές εκφράζονται από τις ίδιες
- στους στόχους που τέθηκαν και τις μεθόδους και διδακτικά μέσα που αξιοποιήθηκαν
- στις δεξιότητες, στρατηγικές και τεχνικές που ανέπτυξαν για την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας
- στην ανατροφοδότηση και στην αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας

Θα δοθεί έμφαση στον τρόπο με τον οποίο βίωσαν τα μαθήματα οι ίδιες οι μαθήτριες και θα παρουσιαστούν αποσπάσματα από το δικό τους λόγο, μέσα από τον οποίο υποστηρίζεται η ενδυνάμωση των ταυτοτήτων τους και οι ενταξιακές πρακτικές.

ꕥ · ꕥ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Παπαγερίδου Δέσποινα, Δουβή Αγγελική, Ασλανίδου Μαρία, Τσιούμης Κωνσταντίνος, Κυρίδης Αργύρης

Η θρησκευτική ελευθερία η οποία αποτελεί άμεση απόρροια της ελευθερίας της προσωπικότητας κατοχυρώνεται ρητά σε όλα τα δυτικά συντάγματα. Το σημείο στο οποίο δημιουργούνται αμφιλεγόμενα ζητήματα είναι αυτό της θρησκευτικής ελευθερίας σε συνδυασμό με την παιδική ηλικία. Γι' αυτό το λόγο, η παρούσα έρευνα επικεντρώνεται σε ένα από τα σημαντικά κομμάτια της θρησκευτικής αγωγής που είναι η θρησκευτική ετερότητα στο σχολικό περιβάλλον. Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση των πεποιθήσεων των φοιτητών του τμήματος Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σχετικά με την θρησκευτική αγωγή στην παιδική ηλικία. Για το σκοπό της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ένα κλειστού τύπου ερωτηματολόγιο. Μέσα από τις απαντήσεις των φοιτητών προέκυψε πως η διδασκαλία πρέπει να στοχεύει τόσο στον αλληλοσεβασμό και στη κατανόηση της ετερότητας των αλλόθρησκων παιδιών μέσα στη τάξη όσο και στη συνεργασία μεταξύ τους. Ιδιαιτέρως σημαντικό κρίθηκε η εμπλοκή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Λέξεις-Κλειδιά: Θρησκευτική ετερότητα, Θρησκευτική αγωγή, Πεποιθήσεις, Φοιτητές Προσχολικής Αγωγής

Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ANIMATION ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΩΣ ΜΕΣΑ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΙΑ ΕΡΕΥΝΑ ΔΡΑΣΗΣ ΣΕ ΜΙΑ ΘΕΡΙΝΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗ (POSTER)

Παπαδάκη Αικατερίνη

Στην παρούσα εργασία συζητείται η αποτελεσματικότητα της χρήσης του θεάτρου και του animation ως μέσα διαπολιτισμικής επικοινωνίας και εκπαίδευσης. Η έρευνα έγινα σε μια κατασκήνωση, στην οποία συμμετείχαν παιδιά από την κυρίαρχη κοινωνική ομάδα και παιδιά από την κοινωνική ομάδα των Ρομά. Συγκεκριμένα, η εργασία αναπτύσσεται και εστίαζει στη διαπολιτισμικότητα ως μια έννοια , που σχετίζεται με την αλληλεπίδραση, τη συνεργασία και τον σεβασμό (Γκόβαρης 2001) ανάμεσα σε δύο διαφορετικές κοινωνικές ομάδες. Ένας από τους τρόπους επίτευξής της σε μια κοινωνία, είναι το διαπολιτισμικό μοντέλο εκπαίδευσης, το οποίο αποδέχεται τις επιλογές ζωής των άλλων (Gollnick & Chinn, 1990) και στοχεύει στη δημιουργία κοινωνίων, που διέπονται από ισονομία, αλληλοκατανόηση και αποδοχή (Γεωργογιάννης,1999).

Έχοντας ως βάση τους προαναφερόμενους άξονες οργανώθηκαν εργαστηρία καλλιτεχνικής δημιουργίας (θεάτρου & animation), τα οποία θα επέτρεπαν στα παιδιά από τις διαφορές κοινωνικές ομάδες να αλληλεπιδράσουν και να γνωριστούν μέσα από τις κοινές εμπειρίες και δημιουργίες. Βάση και των δύο εργαστηρίων υπήρξε ένα τσιγγάνικο παραμύθι, το οποίο τα παιδιά επεξεργάστηκαν με διαφορετικούς τρόπους.

Η έρευνα υλοποιήθηκε τον Αύγουστο του 2014 στη Ζ' Παιδική Εξοχή του Δήμου Κερατέας. Στην κατασκήνωση συμμετείχαν συνολικά 180 παιδιά, 40 από τα οποία προέρχονταν από την κοινωνική ομάδα των Ρομά. Στα εργαστήρια έλαβαν μέρος 110 παιδιά, καθώς η συμμετοχή σε αυτά ήταν προαιρετική. Από μεθοδολογικής σκοπιάς η έρευνα χαρακτηρίζεται ως μια έρευνα δράσης, καθώς αποτελεί «μια παρέμβαση μικρής κλίμακας στη λειτουργία του πραγματικού κόσμου και μια προσεκτική εξέταση των επιδράσεων αυτής της παρέμβασης (Cohen & Manion,1994). Αφετηρία της συγκεκριμένης έρευνας αποτέλεσε η διάθεση διερεύνησης της

αποτελεσματικότητας των διαφόρων μορφών τέχνης και των βιωματικών εργαστηρίων ως προς τη διαπολιτισμική επικοινωνία.
Τα ερευνητικά δεδομένα κατέδειξαν ότι οι διάφορες μορφές τέχνης και βιωματικής δημιουργίας μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά ως μέσο προσέγγισης του άλλου, του διαφορετικού και ότι ανάλογα με τη μορφή και το περιεχόμενό τους καλύπτουν διαφορετικές ανάγκες. Τέλος, η θετική λειτουργία των τεχνών και των αντίστοιχων βιωματικών εργαστηρίων, θα μπορούσε να οδηγήσει σε προτάσεις αντίστοιχων εφαρμογών στα πλαίσια της τυπικής εκπαιδευτικής διαδικασίας. Οι προτάσεις αυτές σχετίζονται με την οργάνωση δημιουργικών βιωματικών εργαστηρίων, που διευκολύνουν τη γνωριμία με τον άλλο και βοηθούν στην ανάπτυξη του αλληλοσεβασμού μέσω της συνεργασίας.

ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΗΣ 2ΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Παπαδάκη Σουλτάνα, Κακανά Δόμνα-Μίκα, Παπαδοπούλου Μαρία

Η παρούσα εισήγηση αποτελεί μέρος διδακτορικής διατριβής η οποία αποσκοπεί να διερευνήσει τα κριτήρια με τα οποία οι μαθητές επιλέγουν την 2η ξένη γλώσσα στο δημόσιο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η έρευνα διεξήχθη σε τρεις διευθύνσεις εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας): Κιλκίς, Άρτας και Β' Αθήνας. Κίνητρο για τη συγκεκριμένη έρευνα αποτέλεσαν εμπειρικές παρατηρήσεις βάσει των οποίων έχουμε διαπιστώσει ότι υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση ανάμεσα στα σχολεία της βόρειας Ελλάδας, όπου η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών επιλέγει να διδαχθεί ως δεύτερη ξένη γλώσσα τα γερμανικά ενώ ακριβώς το αντίθετο καταγράφεται στα σχολεία της νότιας Ελλάδας.
Στην προσπάθεια αυτή συγκεντρώθηκαν 1380 ερωτηματολόγια μαθητών της Ε' δημοτικού, της 1ης Γυμνασίου και της 1ης Λυκείου και αναλύθηκαν μέσω του προγράμματος SPSS για να διερευνηθεί εάν και κατά πόσο:

- Ισχύει η διαπίστωση ότι οι μαθητές της νότιας Ελλάδας επιλέγουν ως 2η ξένη γλώσσα τα γαλλικά ενώ στη βόρεια Ελλάδα τα γερμανικά.
- Επηρεάζονται οι μαθητές από τις απόψεις των οικογενειών τους
- Επηρεάζει την απόφαση των μαθητών ο ξενόγλωσσος εκπαιδευτικός και με ποιο τρόπο (η επιστημονική του κατάρτιση, ο επικοινωνιακός του χαρακτήρας, οι διδακτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιεί κτλ)
- Επηρεάζει η μητρική γλώσσα των μαθητών (για μαθητές με άλλη μητρική γλώσσα από την ελληνική) στην επιλογή της 2ης ξένης γλώσσας.

Βρισκόμαστε στη φάση επεξεργασίας των δεδομένων, τα πρώτα πάντως αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχουν πολλοί κοινωνιολογικής φύσης παράγοντες που επηρεάζουν την απόφαση των μαθητών

ΘΕΜΑΤΑ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

Παπατζιάμου Αναστασία

Η παρούσα εργασία στρέφεται προς την κατεύθυνση διερεύνησης θεμάτων γλωσσικής συμπεριφοράς και θεμάτων εθνογλωσσικής ταυτότητας στο πλαίσιο της ελληνογερμανικής κοινότητας. Η περίπτωση των Ελλήνων της Γερμανίας παρουσιάζει ξεχωριστό ενδιαφέρον σε σχέση με την υπόλοιπη ελληνική διασπορά, καθώς στη σχετικά πρόσφατη βιβλιογραφία οι

ελληνικές παροικίες στη Γερμανία εμφανίζονται ως οι πλέον ελλαδοκεντρικές και ελλαδοπροσανατολισμένες παροικίες της ελληνικής διασποράς (Δαμανάκης, 2007). Το ενδιαφέρον και η πρωτοτυπία της έρευνας έγκειται επίσης στο ότι στην Ελλάδα απουσιάζουν έρευνες που να επικεντρώνονται στις γλωσσικές πρακτικές του συγκεκριμένου μεταναστευτικού πληθυσμού.

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση της γλωσσικής χρήσης, της γλωσσικής επιλογής και του βαθμού γλωσσικής διατήρησης ή μετακίνησης των Ελλήνων μεταναστών δεύτερης γενιάς στη Γερμανία. Η έρευνα εξέτασε, επίσης, τις στάσεις των υποκειμένων απέναντι στην εθνοτική γλώσσα και την εθνοτική ταυτότητα. Στην έρευνα συμμετείχαν 30 υποκείμενα μέσω ερωτηματολογίων και 5 υποκείμενα μέσω συνεντεύξεων. Από τα δεδομένα προέκυψε ότι η εθνοτική γλώσσα παραμένει ο κύριος κώδικας επικοινωνίας στο σπίτι. Ωστόσο, παρατηρείται και μία αυξημένη χρήση της γερμανικής γλώσσας, ιδιαίτερα όταν συνομιλητές των υποκειμένων είναι τα παιδιά τους. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι η ελληνική μεταναστευτική κοινότητα δεύτερης γενιάς στη Γερμανία παραμένει στενά συνδεδεμένη με την ελληνική γλώσσα και ταυτότητα και ότι υπάρχει μία ισχυρή θετική στάση για την ανάγκη διατήρησης της γλώσσας στην κοινότητα.

ꕥ · ꕥ

"ΝΕΝΑ ΙΜΕ: ΠΩΣ ΕΝΑ ΕΙΚΟΝΟΒΙΒΛΙΟ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΕΝΑ ΠΡΟΤΖΕΚΤ ΕΠΑΦΗΣ ΓΛΩΣΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΩΝ ΣΤΟ ΔΙΓΛΩΣΣΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΛΒΑΝΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΩΝ ΜΗΤΕΡΑ ΤΕΡΕΖΑ".

Παρασκευά Νάστα, Konduri Aourela

Η προτεινόμενη εισήγηση έχει ως στόχο να παρουσιάσει ένα project που εφαρμόστηκε στο Σχολείο Αλβανών Μεταναστών «Μητέρα Τερέζα». Η εφαρμογή βασίστηκε στην παρουσίαση του εικονοβιβλίου «Γεια γιαγιά» της πρώτης εκ των δύο εισηγητριών. Η τάξη στην οποία παρουσιάστηκε ήταν η τάξη όπου διδάσκει αλβανικά σε παιδιά αλβανικής καταγωγής, ηλικίας 11-13 ετών η δεύτερη εισηγήτρια. Η εφαρμογή έγινε κατά τη διάρκεια 4 επισκέψεων, ενώ είναι ακόμα σε εξέλιξη. Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιάσουμε τα στάδια εφαρμογής, την εξέλιξη της δράσης και τα αποτελέσματά της, καθώς θα εστιάσουμε στην εμπλοκή των παιδιών στη διαδικασία επαφής γλωσσών και πολιτισμών στο δίγλωσσο περιβάλλον του εν λόγω σχολείου.

ꕥ · ꕥ

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΕΣ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ

Παρασκευά Μαρία

Η ανακοίνωση έχει ως θέμα τη σύνδεση γλώσσας και ιδεολογίας μέσα από τη διδακτική πράξη των φιλολόγων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζεται μέρος από τα πρώτα συμπεράσματα μιας έρευνας που έχει ως στόχο να ανιχνεύσει το σύστημα ιδεών που συνιστά τη στάση των φιλολόγων απέναντι στην πρότυπη γλώσσα, τη γλώσσα διδασκαλίας, να αναγνώσει, επομένως, τις ρητές και υπόρρητες γλωσσικές ιδεολογίες, όπως αυτές εκφράζονται μέσα από τις διδακτικές πρακτικές τους. Η έρευνα έχει ποιοτικό χαρακτήρα και βασίζεται σε δεδομένα που αντλούνται από μικρό δείγμα εκπαιδευτικών, με κύριο εργαλείο τις ημιδομημένες συνεντεύξεις οι οποίες αναλύονται με τη μέθοδο της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου και της κριτικής ανάλυσης λόγου. Απώτερο σκοπό της αναζήτησής μας αποτελεί η ανάδυση των γλωσσικών ιδεολογιών που ευνοούν και αναπαράγουν τις κοινωνικές ανισότητες στο σχολείο, καθώς ορίζουν την γλώσσα ως απλό

εργαλείο και παραγνωρίζουν το ρόλο της ως μέσο διαμόρφωσης τόσο της κοινωνικής πραγματικότητας όσο και των μαθητικών ταυτοτήτων. Για την ανάγνωση/ερμηνεία του λόγου των ερευνητικών μας υποκειμένων αξιοποιείται θεωρητικό πλαίσιο τόσο από τον χώρο των γλωσσικών ιδεολογιών όσο και από τον χώρο της διδακτικής των γλωσσών και της ανάλυσης του σχολικού λόγου.

ꕥ · ꕥ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΑΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Πλουμίδου Μαρία, Σιάκκα Φωτεινή

Η παρούσα έρευνα έχει ως στόχο την αποτύπωση των αντιλήψεων και στάσεων που έχουν οι μαθητές και οι μαθήτριες απέναντι στην αραβική γλώσσα και τον αραβικό πολιτισμό. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης την ίδια την πραγματικότητα, αντιλαμβανόμαστε ότι η άφιξη πολλών Αράβων προσφύγων στην Ελλάδα έχει προκαλέσει ένα δημόσιο διάλογο, συχνά με τη μορφή αντιπαραθέσεων, σχετικά με τα χαρακτηριστικά, τον τρόπο ζωής και τα «πιστεύω» των Αραβόφωνων προσφύγων. Ωστόσο, αν ερευνήσουμε βαθύτερα κάποιες απόψεις, μπορούμε να εντοπίσουμε διαμορφωμένες αντιλήψεις και παγιωμένες στάσεις που καταδεικνύουν μια μερική αντίληψη της κατάστασης.

Στο πλαίσιο της έρευνας μας, πέρα από τη θεωρητική παρουσίαση θεμελιωδών εννοιών, όπως οι στάσεις και πιο συγκεκριμένα οι στάσεις απέναντι στη γλώσσα, επιχειρήθηκε η καταγραφή των στάσεων μέσα από ένα ερωτηματολόγιο, το οποίο εξετάζει μέσα από κλειστές και ανοιχτές ερωτήσεις όχι μόνο τις απόψεις σε νοητικό, συναισθηματικό και βουλητικό επίπεδο αλλά και τις αντιδράσεις σε οπτικά και ηχητικά ερεθίσματα. Το δείγμα της έρευνάς μας απαρτίζεται από 11 παιδιά, 8 αγόρια και 3 κορίτσια, ηλικίας από 6 έως 12 ετών, τα οποία φοιτούν σε τμήμα ένταξης.

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν αποκαλύπτουν ότι οι στάσεις των μαθητών και μαθητριών απέναντι στην αραβική γλώσσα τείνουν να είναι θετικές με κάποια στοιχεία φόβου ή δισταγμού, ενώ διαφαίνεται η κοινωνική αξιολόγηση της γλώσσας μέσα από την ύπαρξη στερεότυπων αντιλήψεων σε ορισμένες αντιδράσεις ή γνώμες.

Λέξεις-κλειδιά: στάσεις, στάσεις απέναντι στη γλώσσα, αραβική γλώσσα, αραβικός πολιτισμός

ꕥ · ꕥ

ΠΟΛΥΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΜΙΑ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΕ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΡΟΜΑ

Στάμος Αθ. Νικόλαος

Σε ένα σταυροδρόμι γλώσσας και πολιτισμού η ιστορία μπορεί να θεωρηθεί ως σημείο συνάντησης αυτών και να αποτελέσει την αφετηρία διερεύνησης των ορίων τους με γνώμονα τη μαθησιακή διαδικασία. Οι Πολυγραμματισμοί λειτουργούν ως στοιχεία αρωγής στην επίτευξη των μαθησιακών στόχων οι οποίοι σχετίζονται με τη γλώσσα της εικόνας και την πληροφορία στην καθημερινή πραγματικότητα. Η διαθεματικότητα στο σύγχρονο σχολείο ενισχύει την ενοποιημένη άποψη για τη γνώση μέσα από την εμπειρία, την αναζήτηση της πληροφορίας και την αλληλεπίδραση των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο. Ιδιαίτερα, η πληθυσμιακή ομάδα των Ρομά στην Ελλάδα παρουσιάζει ερευνητικό ενδιαφέρον, τόσο ως προς τους τρόπους προσέγγισης της γνώσης, όσο κι ως προς την αποτελεσματικότητα αυτών των προσπαθειών. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι: τα παιδιά Ρομά να ενεργοποιήσουν με ευχάριστο τρόπο τη σκέψη τους σχετικά με τη γλώσσα και

την ιστορία. Τα ερευνητικά ερωτήματα/υποθέσεις που προκύπτουν είναι: α) εάν η κινούμενη εικόνα τα διευκολύνει στην κατανόηση του περιεχομένου β) εάν η κατανόηση του περιεχομένου βοηθά αυτά στην απόκτηση δεξιοτήτων προφορικού και γραπτού λόγου που αναφέρονται στο παρόν γ) εάν ο προφορικός και γραπτός λόγος ενεργοποιούν τη σκέψη τους σχετικά με την ιστορία και τη γλώσσα που αναφέρονται στο παρελθόν δ) ποιες είναι οι προτιμήσεις τους σχετικά με την κινούμενη εικόνα. Χρησιμοποιείται μεθοδολογικά η μελέτη περίπτωσης με ποιοτική ανάλυση και ποσοτικά δεδομένα. Για τη συλλογή του συνόλου των δεδομένων χρησιμοποιούνται: α)παρατήρηση β) ερωτηματολόγιο γ) συνέντευξη. Μετά την επεξεργασία και ανάλυση αναδεικνύονται οι προτιμήσεις, οι γλωσσικές ιδιαιτερότητες και το πολιτισμικό υπόβαθρο των παιδιών Ρομά.

Λέξεις-κλειδιά: πολυγραμματισμοί, διαθεματικότητα, ιστορική εκπαίδευση, γλώσσα, εικόνα, παιδιά Ρομά

ꕥ · ꕥ

Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΝΗ ΗΠΕΙΡΟ ΜΕΣΑ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

Σωτηριάδου Λαμπριανή

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2013 και επιχείρησε να διερευνήσει τη γλωσσική διατήρηση της ελληνικής γλώσσας στην Αυστραλία. Τέσσερις ημιδομημένες συνεντεύξεις μητέρων ελληνικής καταγωγής, που εξετάσθηκαν με τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου, λειτούργησαν ως εργαλείο ανίχνευσης: α) της σχέσης της ελληνικής γλώσσας με την εθνική, πολιτισμική και θρησκευτική ταυτότητά τους β) των τρόπων που επιλέχθηκαν από αυτές ως μέσα μεταβίβασης της γλώσσας στους απογόνους τους γ) της σχέσης που τελικά έχουν οι απόγονοί τους με τη γλώσσα και οι προβλέψεις τους για μελλοντική πορεία της. Επίσης έγινε προσπάθεια να εντοπισθούν οι παράγοντες που κατά τη γνώμη τους επηρεάζουν τη διατήρηση της σε θετικό και αρνητικό επίπεδο. Όλα αυτά διερευνήθηκαν μέσα στο σύγχρονο πλαίσιο όπου διαμορφώνονται νέες συνθήκες και δεδομένα και επιβάλλονται νέες πρακτικές προσέγγισης και προοπτικές για την ελληνική γλώσσα. Το νέο αυτό πλαίσιο σηματοδοτείται από σημαντικές αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στις κρατικές εκπαιδευτικές πολιτικές Αυστραλίας και Ελλάδας και φυσικά την ελληνική οικονομική κρίση. Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα αυτά η έρευνα προσπάθησε παράλληλα να καταγράψει κατά πόσο η ελληνική γλώσσα μπορεί να έχει 'ανταποδοτική αξία' στους ομιλητές της στη νέα κοινωνικοοικονομική αυστραλιανή πραγματικότητα, πόσο το Διαδίκτυο μπορεί να λειτουργήσει ενισχυτικά απέναντί της και ποιος είναι ο ρόλος της Ελληνικής Κοινότητας. Τα ερευνητικά ευρήματα υπογράμμισαν τη σύνδεση της ελληνικής γλώσσας με το τρίπτυχο των ταυτοτήτων που προαναφέρθηκαν, αλλά άφησαν να διαφανεί ότι η γλώσσα δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση ως προς την αίσθηση της ελληνικότητας. Επίσης αποτυπώθηκε ο υψηλός βαθμός της γλωσσικής μετατόπισης υπέρ της αγγλικής στη νέα γενιά και καταγράφηκαν μια σειρά από παράγοντες που επιδρούν σε αυτήν. Τέλος οι κρατικές εκπαιδευτικές πολιτικές των δύο χωρών στις παρούσες συνθήκες καθώς και η οικονομική κρίση που ταλανίζει την Ελλάδα προσημειώθηκαν αρνητικά αναφορικά με τη διατήρηση της γλώσσας, ενώ το Διαδίκτυο και η δράση της Ελληνικής Κοινότητας κρίθηκαν θετικά με περιορισμένες ωστόσο δυνατότητες.

ꕥ · ꕥ

ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΟ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΜΕΤΑΞΥ ΓΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑΣ

Τζάτζου Δήμητρα

Η έρευνα αυτή αποτελεί μεταπτυχιακή εργασία του ελληνογαλλικού μεταπτυχιακού. Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκε μια μελέτη σε δημοτικά σχολεία της Γαλλίας και της Ελλάδας, ώστε να ερευνηθούν δύο διαφορετικές πραγματικότητες και να συγκριθούν. Σκοπός της είναι να αναδειχθούν οι γλωσσικές ιδεολογίες των εκπαιδευτικών και οι άμεσες συνέπειες αυτών διαμέσου των διδακτικών πρακτικών και του λόγου τους, προς την κατεύθυνση της συνέχισης ή μη της διγλωσσίας των παιδιών διαφορετικής εθνικότητας, συνδέοντας το μικρό-επίπεδο του σχολείου με το μάκρο-επίπεδο της κοινωνίας. Τα εργαλεία της έρευνας ήταν οι ημιδομημένες συνεντεύξεις με δασκάλους/ες και οι μη συμμετοχικές παρατηρήσεις σε τάξεις του δημοτικού και στις δύο χώρες. Πραγματοποιήθηκαν, λοιπόν, 50 ώρες παρατήρησης σε τρεις τάξεις και οκτώ συνεντεύξεις με εκπαιδευτικούς σε κάθε χώρα αντίστοιχα. Έτσι, συλλέχθηκαν ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα. Τα ποιοτικά δεδομένα που προέρχονται από τις συνεντεύξεις αναλύθηκαν με βάση την κριτική ανάλυση του λόγου (Teun A. van Dijk), ενώ τα ποσοτικά δεδομένα από τις μη συμμετοχικές παρατηρήσεις καταγράφηκαν σε πίνακες. Η σύγκριση μεταξύ των δυο χωρών έδειξε ότι οι ομοιότητες σχετικά με την ιδεολογία της μονογλωσσίας, αλλά και οι μονογλωσσικές πρακτικές στην τάξη είναι κοινές επηρεάζοντας τη γλωσσική συμπεριφορά των παιδιών μεταναστευτικής καταγωγής (εντός και εκτός σχολείου), αλλά και των οικογενειών τους. Αναλυτικότερα, ορισμένα από τα αποτελέσματα και για τις δυο χώρες είναι τα εξής: α) Οι εκπαιδευτικοί αν και θεωρούν ότι είναι ουσιώδες για τα παιδιά να γνωρίζουν τη μητρική τους γλώσσα, εντούτοις, αυτή αποτελεί ένα «πρόβλημα», β) για τους/τις ίδιους/ες η μητρική γλώσσα δεν αναγνωρίζεται ως μέρος του πολιτισμικού κεφαλαίου των μαθητών/τριών, γ) η μετάθεση της ευθύνης για τη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας των παιδιών αποτελεί κύριο σημείο στο λόγο των Γάλλων/ίδων και των Ελλήνων/ίδων εκπαιδευτικών και ε) γι' αυτούς/ές ο ρόλος των γονέων διαφορετικής εθνικότητας εμφανίζεται υποβαθμισμένος στο πλαίσιο της μονογλωσσίας.

Λέξεις κλειδιά: Γλωσσικές ιδεολογίες, γλωσσικές πρακτικές, πολυπολιτισμικότητα, διγλωσσία

ΕΛΛΗΝΟ-ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ: Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΤΙΣ ΜΕΙΚΤΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

Τζηρίδη Αναστασία-Όλγα

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μελέτη της γλωσσικής διατήρησης της ισπανικής γλώσσας στα πλαίσια των ελληνο-ισπανικών οικογενειών. Συγκεκριμένα, τέθηκε ως στόχος να διερευνηθούν οι σκέψεις, οι αντιλήψεις και οι στάσεις των Ισπανών γονέων των ελληνο-ισπανικών οικογενειών, αναφορικά με τη γλώσσα τους και τη διγλωσσία, τη γλωσσική ικανότητα και τη χρήση των ισπανικών στην οικογένεια, καθώς επίσης και να εξεταστεί η εφαρμογή πρακτικών ενίσχυσης της ισπανικής από τους γονείς. Για τη μελέτη των παραπάνω ζητημάτων, διενεργήθηκε ποιοτική έρευνα, χρησιμοποιώντας ως εργαλείο ημι-δομημένες συνεντεύξεις και έχοντας ως δείγμα εφτά ελληνο-ισπανικές οικογένειες από την περιοχή της Θεσσαλονίκης. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τις συνεντεύξεις υποβλήθηκαν σε θεματική ανάλυση περιεχομένου. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι γονείς είναι θετικοί απέναντι στη διγλωσσία και υπερασπίζονται τη γλωσσική διατήρηση. Τα ισπανικά έχουν ιδιαίτερη συναισθηματική και χρηστική αξία για τους Ισπανούς γονείς, αλλά και αξιόλογη θέση στο ελληνικό περιβάλλον. Ωστόσο, στα πλαίσια του σπιτιού οι περισσότεροι

χρησιμοποιούν τα ελληνικά ως κύρια γλώσσα, ενώ τα ισπανικά χρησιμοποιούνται συνήθως, όχι όμως πάντα, μεταξύ των παιδιών και του Ισπανού γονέα. Προκειμένου να επιτευχθεί η ενίσχυση της ισπανικής γλώσσας, εφαρμόζονται ορισμένες πρακτικές στα πλαίσια της οικογένειας, όπως επισκέψεις στην Ισπανία, επαφές με ισπανόφωνους συγγενείς και φίλους, ανάγνωση ισπανικών βιβλίων και παραμυθιών, κ.α. Αποτέλεσμα των πρακτικών είναι αυτή τη στιγμή να παρατηρείται μια σχετική διατήρηση της γλώσσας, κυρίως στις οικογένειες με ενήλικα παιδιά, τα οποία κατέχουν την ισπανική σε επίπεδο σχεδόν ίδιο με την ελληνική. Παρόλα αυτά, σε συνολικό επίπεδο, διαπιστώνεται μια τάση γλωσσικής μετατόπισης προς τα ελληνικά, παρά την επιθυμία των γονέων για διατήρηση της ισπανικής, καθώς οι πρακτικές και οι προσπάθειες ενίσχυσης της τελευταίας εξασθενούν με το πέρασμα των χρόνων. Το ερώτημα, λοιπόν, είναι τι μπορεί να γίνει για να αξιοποιήσουμε με τον καλύτερο τρόπο την επιθυμία και τη θετική στάση των γονέων υπέρ της διατήρησης της ισπανικής γλώσσας.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ Η ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΣΕ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΠΟΛΥΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ. ΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τζιώγα Ειρήνη

Το κίνητρο για την επιλογή του θέματος υπήρξε η πραγματικότητα και η ανάγκη της διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας στην πολυπολιτισμική/πολύγλωσση κοινωνία της ελληνικής επικράτειας, όπως διαμορφώθηκε και εξακολουθεί να διαμορφώνεται με την έντονη μεταβολή της πληθυσμιακής της σύνθεσης, από τη είσοδο μεγάλου αριθμού μεταναστών/ προσφύγων. Ο σκοπός της εργασίας στοχεύει στην άρση ή άμβλυνση των διαφορετικών στάσεων και στην αποδοχή της διαφορετικότητας στη γλώσσα και στην κουλτούρα των μαθητών, που είναι και ο κοινός τόπος της εκπαιδευτικής πρακτικής. Το μέσο για την επίτευξη του στόχου εξασφαλίζεται αποκλειστικά και μόνο με την 'κατάκτηση' της ελληνικής γλώσσας. Αυτή αποτελεί και το συζευκτικό μέσο στην κοινή κοινωνική, μαθησιακή, πολιτισμική και εκπαιδευτική πρακτική για τη συνύπαρξή τους μέσα από τη διδασκαλία στην αίθουσα.

Η δομή και η οργάνωση της εργασίας διαμορφώνεται πάνω σε τέσσερις διαφορετικές και συμπληρωματικές μεταξύ τους ενότητες. Η πρώτη ενότητα είναι η εισαγωγή , όπου προσδιορίζεται το πλαίσιο, οι αρχές και ο σκοπός της έρευνας. Η δεύτερη ενότητα περιγράφει αναλυτικά το θεωρητικό πλαίσιο. Αναπτύσσει τις έννοιες- αρχές- στρατηγικές που επηρέασαν και διαμορφώνονται από την εκπαιδευτική πρακτική και διδασκαλία της ελληνικής σε πολύγλωσσα και πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα. Χρησιμοποιούνται όροι από την κοινωνιογλωσσολογία, κοινωνική ψυχολογία και τη σύγχρονη παιδαγωγική, προκειμένου να γίνει η κατάλληλη προσέγγιση του θέματος.

Το συμπέρασμα της έρευνας στην κατακλείδα της εργασίας αποδίδει το γενικό πνεύμα που ακολουθείται στα διαπολιτισμικά λύκεια, για τις στάσεις και τις πρακτικές των εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικοί είναι αναγκασμένοι από το πρόγραμμα Σπουδών του Υπουργείου Παιδείας να ανταποκριθούν στην εξάντληση της προτεινόμενης ύλης, συνδυάζοντας και ισομοιράζοντας τις διαφοροποιημένες στάσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές με την κλασσική εκπαιδευτική πρακτική. Στόχος αυτών είναι να αποκτήσει ο μαθητής γραμματισμό στην παραγωγή του γραπτού λόγου στην ελληνική γλώσσα για τη γνωστική ακαδημαϊκή γλωσσική του ταυτότητα(C.A.LP.), εκτός των βασικών διαπροσωπικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων (B.IC.S).

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΓΛΩΣΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ

Τσιρνάρη Μαρία

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζονται εκπαιδευτικές πρακτικές ενίσχυσης της διγλωσσίας και της διαπολιτισμικότητας οι οποίες εφαρμόστηκαν σε νηπιαγωγείο σε χρονικό διάστημα δύο εβδομάδων:

Δράση 1η: Προβολή βίντεο στο οποίο παρουσιάζεται ρατσιστική αντιμετώπιση μαύρου άνδρα – Συζήτηση και συνέχιση της ιστορίας από τα παιδιά μέσω της ζωγραφικής.

Δράση 2η: Παρατήρηση εφημερίδων και περιοδικών από διαφορετικές χώρες με σκοπό τον εντοπισμό κοινών γραμμάτων στις διαφορετικές γλώσσες των εφημερίδων – Συζήτηση για ομοιότητες και κοινά στοιχεία διαφορετικών λαών.

Δράση 3η: Ακρόαση τραγουδιού «Αν όλα τα παιδιά της γης πιάναν γερά τα χέρια» και αναπαράσταση των στίχων στη τάξη από τους μαθητές – Συζήτηση για την ισότητα των ανθρώπων ανεξάρτητα από τη γλώσσα που μιλούν.

Δράση 4η: Ανάγνωση δίγλωσσου παραμυθιού «Καλημέρα, φίλε» - Ζωγραφική αναπαράσταση της ιστορίας από διαπολιτισμικές ομάδες μαθητών - Γράψιμο του τίτλου του παραμυθιού και στις δυο γλώσσες όπως αναφέρεται στο εξώφυλλο του βιβλίου από τους μαθητές – Συζήτηση για την ισότητα των γλωσσών.

Δράση 5η: Προβολή βίντεο ''Η ζυμαροχώρα'' στο οποίο θίγεται ο ρατσισμός και η ξενοφοβία – Συζήτηση και συγκρότηση ομάδων από ''διαφορετικούς'' μαθητές για να δημιουργήσουν κατασκευή από πλαστελίνες διαφορετικού χρώματος.

Δράση 6η: Ακρόαση στη τάξη παιδικών τραγουδιών από τις χώρες καταγωγής 3 αλλοεθνών μαθητών του δημοτικού – Συζήτηση γι' αυτά και πρόταση στους μαθητές να ρωτήσουν τους γονείς τους αν γνωρίζουν άλλα παιδικά τραγούδια των χωρών προέλευσής τους και να μας τα τραγουδήσουν

Δράση 7η: Προβολή παραμυθιού ''Η Μπουμπού και η Μπαμπαλού'' – Σχηματισμός διαπολιτισμικών ομάδων όπου τα παιδιά δραματοποιούν την ιστορία – Ζωγραφική αναπαράσταση από τους μαθητές πώς θα μπορούσε να συνεχιστεί το παραμύθι ή τι διαφορετικό τέλος μπορεί να δοθεί.

Η ενσωμάτωση αλλοεθνών μαθητών στη τάξη προϋποθέτει τη μεταβολή της στάσης και της συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών και γενικότερα της κοινωνίας απέναντί τους.Η δημιουργία συνεργατικών σχέσεων των αλλοδαπών με τους γηγενείς μαθητές, η ανάπτυξη καλών σχέσεων αυτών των μαθητών με τους εκπαιδευτικούς καθώς και η διεξαγωγή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που δείχνουν αποδοχή και σεβασμό προς τους αλλοεθνείς μαθητές αποτελούν παράγοντες οι οποίοι μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην κατάρριψη των ρατσιστικών απόψεων και την αλλαγή της στάσης απέναντι τους.

ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Φαφίτη Κερασία, Μιχαλοπούλου Αικατερίνη

Με αφετηρία τη διαπιστωμένη στον ελλαδικό χώρο έλλειψη ερευνητικών εργασιών σχετικών με την ανάδειξη του εγγραμματισμού των μαθητών μέσω των σχολικών κειμένων, στόχος της παρούσας έρευνας αποτελεί η εξέταση των σχολικών εγχειριδίων της Γλωσσικής Διδασκαλίας της Δ’, Ε’, ΣΤ’ Δημοτικού και των τριών τάξεων του Γυμνασίου σχετικά με το αν τα κείμενα και οι ασκήσεις πάνω σ’ αυτά προάγουν τον εγγραμματισμό των μαθητών.

Είναι γεγονός ότι η γλώσσα, εφόσον πρόκειται για σωστά οργανωμένη διδασκαλία της γλώσσας, δεν αποτελεί μόνο επαφή με τις λέξεις σε επίπεδο γραμματικής και συντακτικού ως

μέσο επικοινωνίας, αλλά και έμπρακτη επαφή με τα σύμβολα έκφρασης της σκέψης και της όλης δράσης ενός λαού, δηλαδή οδό άμεσης πρόσβασης σ' έναν πολιτισμό. Εδώ θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι λέξεις δεν είναι απλά ηχητικά μορφώματα, αλλά σημασίες που δηλώνουν έννοιες. Οι έννοιες συνθέτουν νοήματα τα οποία συνιστούν και καθορίζουν τη λειτουργία της νόησής μας. Πιο συγκεκριμένα η γλώσσα δεν αποτελεί απλά ένα σύνολο λέξεων με απώτερη χρήση την απλή επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, αλλά μια βαθύτερη επικοινωνία με βασικό στόχο την κατανόηση των νοημάτων και την κατάλληλη χρήση τους σε συγκεκριμένα επικοινωνιακά περιβάλλοντα.

Η παραπάνω παραδοχή θα πρέπει να αποτελεί το βασικότερο στόχο του γλωσσικού μαθήματος και το σκοπό των εκπαιδευτικών. Με άλλα λόγια τόσο τα σχολικά εγχειρίδια, ιδιαίτερα του γλωσσικού μαθήματος, όσο και οι εκπαιδευτικοί είναι αναγκαίο να εστιάζουν στον εγγραμματισμό. Ο όρος αναφέρεται στην ακρόαση, ομιλία, ανάγνωση, γραφή και στην κριτική σκέψη. Περιλαμβάνει δηλαδή την πολιτισμική γνώση η οποία καθιστά ικανό έναν ομιλητή, συγγραφέα ή αναγνώστη να αναγνωρίζει και να χρησιμοποιεί την κατάλληλη γλώσσα σε διαφορετικές κοινωνικές περιστάσεις.

Είναι σημαντικό λοιπόν να διερευνηθεί αν και σε ποιο βαθμό τα σχολικά εγχειρίδια της γλωσσικής διδασκαλίας προωθούν τον εγγραμματισμό. Επειδή πρόκειται για ανάλυση σχολικών βιβλίων, η μέθοδος της έρευνας που θα ακολουθηθεί είναι η Ανάλυση Περιεχομένου. Πιο συγκεκριμένα θα γίνει συνδυασμός ποσοτικής και ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου. Η ποσοτική Α.Π. θεωρείται αντικειμενική λόγω της καταμέτρησης και ποσοτικοποίησης των δεδομένων της. Ενώ με την ποιοτική, η οποία θεωρείται η βασική μέθοδος ανάλυσης κειμένων, θα γίνει προσπάθεια ερμηνείας των ευρημάτων, συμπληρώνοντας την ποσοτική. Είναι επίσης χρήσιμο στα πλαίσια των συμπερασμάτων της έρευνας να διατυπωθούν κάποιες προτάσεις, ώστε οι μαθητές μας αποφοιτώντας από το σχολείο να μπορούν να ενταχθούν ως ενεργοί πολίτες στο κοινωνικό σύνολο.

ΟΙ ΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΩΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΝΟΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΠΟΛΥΤΡΟΠΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΣΕ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΕΣ ΤΑΞΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Φίστα Γλυκερία, Παπαδημητρίου Έφη, Φίστα Ευαγγελία

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στη διερεύνηση των οπτικών καταγραφών ως πρακτικής νοηματοδότησης πολυτροπικών κειμένων σε περιβάλλοντα στο διαδίκτυο σε πολύγλωσσες τάξεις γραμματισμού, προκειμένου ενήλικες μαθητές/τριες να διαπραγματευθούν την πολλαπλότητα των νοημάτων που αυτά ενέχουν, ώστε να είναι ικανοί/ές να εμπλακούν κριτικά και αποτελεσματικά σε διάφορες σφαίρες της κοινωνικής και πολιτικής ζωής.

Στην έρευνα συμμετείχαν 14 ενήλικες μετανάστες μαθητές/τριες, οι οποίοι/ες παρακολουθούσαν τα Β1/Β2 και Γ1΄ επίπεδα γλωσσομάθειας της ελληνικής ως δεύτερης στο σχολείο Αλληλεγγύης «ΟΔΥΣΣΕΑΣ». Δεδομένα της έρευνας αποτέλεσαν αφενός οι καθοδηγούμενες, σε φθίνουσα πορεία, από την ερευνήτρια οπτικές καταγραφές οι οποίες δόθηκαν κατά τη διαδικασία επεξεργασίας των πολυτροπικών κειμένων σε περιβάλλοντα στο διαδίκτυο και αφετέρου οι οπτικές καταγραφές, όπως γραφήματα, διαγράμματα και εννοιολογικοί χάρτες, τις οποίες παρήγαγαν οι μαθητές/τριες προκειμένου να κατανοήσουν και να επικοινωνήσουν τα νοήματα των κειμένων στο διαδίκτυο που εντάχθηκαν στις υπό μελέτη θεματικές ενότητες στο πλαίσιο συμμετοχής τους σε ένα πρόγραμμα κριτικού πολυτροπικού γραμματισμού.

Η ποιοτική ανάλυση των δεδομένων καταδεικνύει ότι η ενσωμάτωση, των οπτικών καταγραφών ως πρακτικής νοηματοδότησης κειμένων στο διαδίκτυο: (α) ενθάρρυνε την

εστίαση των ενηλίκων μαθητών/τριών στη θεματολογία και τις ιδεολογικές θέσεις των κειμένων, (β) ενίσχυσε το ΄διάλογο΄ των μαθητών/τριών με τα κείμενα αποκαλύπτοντας, μέσα από τις αναγνωστικές στάσεις τους, τις πολλαπλές οπτικές νοηματοδότησης που αυτά ενέχουν, (γ) ώθησε τους μαθητές/τριες να συμμετάσχουν ενεργά και δυναμικά στην αναδόμηση των πληροφοριών των κειμένων και στη δόμηση της γνώσης, αναδεικνύοντας τη 'διασυνδετότητα' των σημειωτικών πόρων που εμπλέκονται στη δημιουργία νοήματος σε περιβάλλοντα στο διαδίκτυο και (δ) ενδυνάμωσε τον κριτικό τρόπο σκέψης των ενηλίκων μαθητών/τριών οι οποίοι/ες αναζήτησαν νέες νοηματοδοτήσεις των κοινωνικο-πολιτικών και πολιτισμικών θεάσεων του κοινωνικού γίγνεσθαι, διερευνώντας τους τρόπους με τους οποίους λειτουργούν τα κείμενα για να προβάλουν ή να αποσιωπήσουν συγκεκριμένες οπτικές της προσωπικής και της κοινωνικής πραγματικότητας.

Τα αποτελέσματα αυτά υποδηλώνουν ότι οι ενήλικες μαθητές/τριες, με διάμεσο τις οπτικές καταγραφές ως πρακτική κατανόησης σε περιβάλλοντα στο διαδίκτυο, καθίστανται ικανοί/ές να διαπραγματευτούν τα νοήματα των πολυτροπικών κειμένων, σηματοδοτώντας μια διαδικασία στοχασμού, αναστοχασμού και μετασχηματισμού των ατομικών τους και των κοινωνικών συσχετίσεων της ευρύτερης πραγματικότητας.

ꕥ · ꕥ

ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑ, ΓΛΩΣΣΙΚΑ ΚΑΙ ΜΗ, ΣΤΟ: 'Ο ΓΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΣΕ 80 ΜΕΡΕΣ' ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΒΕΡΝ (POSTER)

Χατζημιχαήλ Χαρούλα

Σε αυτήν την ανακοίνωση εξετάζονται από διαχρονική και συγχρονική άποψη, τα διάφορα – γλωσσικά και μη- σύμβολα που χρησιμοποιούνται στο λογοτεχνικό έργο 'Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες' του Ιουλίου Βερν. Οι αναφορές μέσω αυτών σε ζητήματα πολυπολιτισμικότητας και πολυγλωσσίας καθίστανται κλασικές: πρόκειται για την αναγκαιότητα εφαρμογής στην πράξη της δυνατότητας επικοινωνίας μεταξύ ατόμων που ανήκουν σε διαφορετικές κοινωνικές τάξεις και ηλικιακές ομάδες, μιλούν τις ίδιες ή διαφορετικές γλώσσες, προέρχοναι από διαφορετικούς πολιτισμούς με δικαιώματα και υποχρεώσεις στους διαφόρους τομείς τους κλπ.

ꕥ · ꕥ

ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΜΕ ΠΑΙΔΙΑ ΡΟΜΑ. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Χατζηνικολάου Άγγελος

Στα τελευταία χρόνια της κρίσης αναπτύσσεται έντονος προβληματισμός γύρω από τα πολύπλοκα φαινόμενα του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας και των ανισοτήτων, των ρατσισμών και των διακρίσεων, που πλήττουν τις ασθενέστερες οικονομικά ομάδες πληθυσμού, τις κάθε μορφής μειονότητες (γλωσσικές, πολιτισμικές κλπ.) τους μετανάστες και τους Ρομά. Γύρω από αυτά τα φαινόμενα έχει διαμορφωθεί ένα πολύπλοκο πλέγμα λόγου σε πολιτικό, δημοσιογραφικό και καθημερινό επίπεδο και πολύ περισσότερο σε επιστημονικό, με στόχο την περιγραφή, την ερμηνεία τους καθώς και τη διατύπωση προτάσεων για την επίλυσή τους. Στα πλαίσια αυτών των λόγων εμφανίζεται αυξημένο ενδιαφέρον και για τους Ρομά-Τσιγγάνους.

Το ενδιαφέρον για τους Ρομά εστιάζεται συνήθως στην κοινωνική, πολιτισμική και εκπαιδευτική τους κατάσταση (σχολική αποτυχία, σχολική διαρροή και αναλφαβητισμός, αποκλεισμός από την εκπαίδευση και σχολική παραβατικότητα των παιδιών. Σε πολλές μάλιστα επίσημες συναντήσεις της τοπικής Αυτοδιοίκησης κυριαρχεί ως μόνο ζήτημα-

πρόβλημα η παραβατικότητα). Ταυτόχρονα για μεγάλο χρονικό διάστημα πήραν μεγάλη διάσταση αντιλήψεις σχετικά με την πολιτισμική ασυμβατότητα της ταυτότητας των Ρομά με την εκπαίδευση (κυρίως στον καθημερινό λόγο). Στο πλαίσιο αυτής της θεώρησης διαμορφώνεται ένας ιδιότυπος εκπαιδευτικός λόγος που προσπαθεί να αιτιολογήσει τη σχολική αποτυχία και τη σχολική διαρροή των παιδιών Ρομά έτσι ώστε αφενός να μη αναδειχτεί η ευθύνη του σχολικού θεσμού (ως εκπαιδευτική πολιτική αλλά και ως καθαρά τυπική μορφωτική διαδικασία) και αφετέρου να μεταβιβαστεί η ευθύνη της ύπαρξης των παραπάνω εκπαιδευτικών φαινομένων –καθημερινών σχολικών καταστάσεων– στους ίδιους τους Ρομά. Έτσι διαμορφώθηκε για χρόνια ένας ειδικός λόγος τόσο στις εγκυκλίους των διαφόρων υπηρεσιών της πολιτείας γύρω από την εκπαίδευση των παιδιών Ρομά όσο και μέσα στα σχολεία, που καταγράφει την παρουσία των παιδιών Ρομά στο σχολείο ως πρόβλημα, «το πρόβλημα» των Τσιγγανοπαίδων.

Απέναντι σε αυτόν τον λόγο θα αντιπαραθέσω τα μεγάλα βιβλία που δημιουργήσαμε τα τελευταία χρόνια με τα ειδικά τμήματα γραμματισμού εφήβων στο 5ο δημοτικό σχολείο Μενεμένης στον Δενδροπόταμο. Στην εισήγηση θεωρώ ότι η συνειδητοποίηση του γραμματισμού ως διαδικασία δημιουργικής γραφής συμβάλλει στη διαμόρφωση νέων κοινωνικών αποδοχών για ομάδες όπως οι Ρομά. Ταυτόχρονα από τη μια μεριά καταγράφει συνθήκες και ισχυροποιεί τις εξελικτικές διαδικασίες πολιτισμικών δεδομένων και από την άλλη μετασχηματίζει –ανατρέπει κυρίαρχα αυτονόητα, που τείνουν ιστορικά να επιβληθούν ως αδιαπραγμάτευτες εκπαιδευτικές πολιτικές στην σχολική κοινότητα.

Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΓΛΩΣΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΜΗΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΣΕ ΜΑΘΗΤΕΣ Α’ & Β’ ΤΑΞΕΙΣ

Χόνδρης Γεώργιος, Πόπα Ελένη, Λαγούρη Μαρίνα

Στις Α' και Β' τάξεις του Π.Δ.Σ.Π.Θ., στο μάθημα των Αγγλικών, εφαρμόζεται από τη σχολική χρονιά 2013 - 2014 έως και σήμερα ένα δίγλωσσο πρόγραμμα παράλληλης συνδιδασκαλίας Αγγλικής και Ελληνικής γλώσσας. Θεωρήθηκε χρήσιμη η εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της μητρικής καθώς, απαραίτητη προϋπόθεση για την εκμάθηση μίας ξένης γλώσσας είναι η κατάκτηση και η καλή αφομοίωση του λεξικού πλούτου και των γραμματικών κανόνων της μητρικής γλώσσας. Μόνο με τη σωστή αφομοίωση και τον εμπλουτισμό του ελληνικού λεξιλογίου, είναι εφικτός ο σχηματισμός και η ενδυνάμωση του δεσμού με την ξένη γλώσσα. Η εκμάθηση της αγγλικής, παράλληλα με την έναρξη της διδασκαλίας της μητρικής για την ανάπτυξη σχολικού εγγραμματισμού, αξιοποιεί την έμφυτη διεργασία γλωσσικής ανάπτυξης και ενθαρρύνει τη σύγκριση ανάμεσα στη μητρική και την ξένη γλώσσα και τη μεταφορά των δεξιοτήτων επικοινωνίας από τον ένα γλωσσικό κώδικα στον άλλο. Συγκρίνοντας λέξεις, ήχους και προφορά, τα παιδιά κατανοούν τη μητρική τους γλώσσα καλύτερα και αντιλαμβάνονται τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις γλώσσες. Χρησιμοποιώντας έννοιες και σχήματα που μαθαίνουν στην άλλη γλώσσα, ενισχύουν αυτά που μαθαίνουν στην μητρική τους γλώσσα.

Παράλληλα με το πρόγραμμα διγλωσσίας επιδιώχθηκε και η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επικοινωνιακής ικανότητας των μαθητών μέσα από την αλληλεπίδρασή τους μ’ ένα πολυπολιτισμικό φάσμα θεμάτων αλλά και η ανάπτυξη της συναισθηματικής και γνωστικής επιδεξιότητας να δημιουργούν και να διατηρούν διαπολιτισμικές σχέσεις, διαμορφώνοντας ταυτόχρονα την αντίληψη της ταυτότητάς τους μέσα από την επαφή και την αλληλεπίδραση με την άλλη κουλτούρα. Οι προσπάθειες των εκπαιδευτικών επικεντρώθηκαν ταυτόχρονα και στην εξοικείωση των μαθητών με τη γλωσσική και πολιτισμική ποικιλομορφία, καθώς

συμβάλει στην εξέλιξή τους ως (πολύ)δίγλωσσα άτομα με διαπολιτισμική αντίληψη, ικανοί να ενεργούν αποτελεσματικά με κύριο εργαλείο και εφόδιο τη γλώσσα σε κάθε πλαίσιο.

ꕥ · ꕥ

Immigrants' "voices": a communicative and language needs analysis for teaching Greek to immigrant target-groups

Androulakis George, Gkaintartzi Anastasia, Kitsiou Roula, Tsioli Sofia

This paper reports on findings coming from the research project MATHEME"Greek Courses for Immigrants" undertaken by the GreekLangLab of the University of Thessaly. The aim of the project was the design and implementation of Greek courses for immigrant target-groups. These target-groups were immigrants from non-EU countries who were unemployed; mothers; immigrants with disabilities; and illiterate immigrants.
The starting point of the project was a communicative and language needs analysis in order to understand the perspectives of immigrants as learners of Greek and consequently design specialized Greek courses. Through the research procedure we intended to empower immigrants during their integration process in Greece by giving space to their multilingual and multicultural voices.
We developed a team-based research protocol and implemented semi-structured interviews with prospective learners. We analysed our data using qualitative thematic analysis. In the present paper we point out the findings that relate to the importance of Greek language for immigrants in their lives and to their expectations from the courses.

ꕥ · ꕥ

BILINGUALISM IN PRESCHOOL CHILDREN (POSTER)

Agolli Rriollza

Nowadays multilingualism and multiculturalism is a reality, which is present all over the world. Children who acquire two languages at the same time attract the attention of researchers. Even though half of the children in the world live in multilingual environments, the effects of language acquisition by children keep changing. Simply hearing or being part of other's conversations is not sufficient for children in language acquisition. Some children who are exposed to bilingualism and who are able to distinguish the contrasts appear to have developed phonetic categories.
Regarding the vocabulary, bilingual children have the tendency to possess a limited vocabulary in each language, compared with their monolingual peers. On the assumption that communication options and language patterns are present, then this cannot be considered as a confusing thing, but as an indicator of the advanced language skills. If children who are able to use both languages within the same sentence can also speak in one language, it indicates the ability to distinguish languages from each – other.
All conducted studies are consistent with the hypothesis that language development requires communicative potentials and language models. Until the age three or four, parents are the models of children. Then, peers become the ones who take the place of parents until age 13. Children are more likely to interact with bilingual parents. So, it is pretty clear that the nature of children's verbal interactions changes depending on the family's cultural background. At the same time, the presence of the caregiver also shows that interaction increases the vocabulary of preschoolers. So, as teachers and researchers we are aware of the fact that the presence of multilingualism is a challenge of the traditional view in preschool language education.

ꕥ · ꕥ

LANGUAGE PLANNING IN A MULTILINGUAL STATE: THE CASE OF PAKISTAN

Badalkhan Sabir

The state of Pakistan was born on August 15, 1947 when Great Britain withdrew its colonial forces from India and divided the country into two independent states of India and Pakistan. The new Muslim state of Pakistan was created on the homelands of Bengalis, Sindhis, Panjabis, Hazaras, Siraikis and Pakhtuns who had their own languages and cultures. Nine months from the British withdrawal, Pakistan army invaded and captured the independent state of Balochistan and thus the Baloch people were also made a part of Pakistan. Being an amalgamation of different ethno-linguistic groups, one of the main problems for the new state was to choose a common national language. As Pakistan movement was mainly championed by the Urdu speaking Muslims of Central Indian provinces, who soon migrated to the new state in millions, they brought with them their language, culture, costumes, identity and history, and imposed these upon the native population of the country. Their task was further facilitated by the fact that Pakistan was multi-lingual and an outside language would have made it easier for the rulers to justify not adopting any of the native languages, and thus the choice fell upon the language of the creators of Pakistan. As such, Urdu was declared the national language of Pakistan and the language of instruction and, along with English for a transitory period, of documentation and official correspondence. Languages of the land were completely discarded and education, publications, and promotion of these by any means, was prohibited and considered anti-state and even anti-Islam as Pakistan was presented as a bastion of Islam and Urdu as the identity of Muslims. This situation keeps going on despite the weakening of the hold of Indian migrants on Pakistan’s politics, bureaucracy and army.

This paper aims at discussing the language issue in Pakistan and the consequences of a single language hegemony on the psychology of the speakers of native languages whose languages are denied any recognition or patronage. We will also argue why no steps have been taken to redress the grievances of the native ethno-linguistic groups in regard to their languages knowing well that partaking education in a language other than one’s own creates a sense of inferiority, psychological complex, and insecurity upon the children from a very early age, a complex that keeps suppressing their capabilities for the rest of their life.

ꕥ · ꕥ

KNOWLEDGE OF TWO OR MORE LANGUAGES OF THE CHILDREN AS A GOOD ADVANTAGE IN EDUCATION ACHIEVEMENT (POSTER)

Brame Olger, Cicko Alda

Our paper aims at arguing the fact that the acquisition of some languages is a priority of the child's performance through learning. In the age of global interdependence and an increasingly multicultural and multiethnic society, early foreign language study gives children unique insight into other cultures and builds their cultural competency skills in a way that no other discipline is able to do.

Nowadays is a well-known fact that language skills are crucial to success. Knowing more than one language is more important today because the society is being directed towards the phenomenon known as the society of knowledge. In this sense, the children and young people should be given ample possibilities to develop their personality; to learn and to participate actively in society. It is important for them to understand the messages which are addressed to them and expressed in an appropriate manner by the languages, symbols, signs, codes and

artistic forms, etc. The recognition of several languages remains one of the main ways to face these challenges. In this context, knowing more than one language is more important today than ever before. More and more, especially from the part of our parents, has been known the importance of learning a new language. Since learning a second language draws your attention to the abstract rules and structure of language, it can make you better at your first language.
The studies have shown that the acquisition of more than one language by children has been shown to benefit brain development, creativity and flexibility in communication. The studies, as well, have demonstrated that the acquisition of more than one language by children has been shown to benefit on brain development, creativity and flexibility in communication.

ꕥ · ꕥ

"ASPECTS ON TEXTBOOKS TO PUPILS IN SCHOOLS OF THE GREEK MINORITY, AFFECTING THE BILINGUAL FORMATION OF THE PUPILS" (POSTER)

Cela Valentina

In the frame work for the realization of linguistic competence, to us insist on a healthy concept of Bilingualism by students. That they can freely use both languages, neatly owned by two languages, being able to fully formulate meaningful expression as well in one language to another. Also is imperative to recognize the grammatical structure of the language better next, speak and read fluently and with the necessary emphasis. Of course, these are not realized immediately here are in effect teaching the application of fundamental principles, As scientific character of learning, gradualism in giving knowledge, taking into account the peculiarities of the age of pupils, underway with regards as a process of modernization of the teaching process, with a modern technology. But besides work that teachers, work groups, etc., the reading, the use of textbooks, in different subjects and social nature meets with the key word this process, bilingual

- Here we consider not only the language of the reading, but the texts of all subjects, indispensability of improving minority school textbooks.
- How are these texts in language education of minority children.
- Language And reading being conceived as two separate disciplines with, viewed, not integrated to each other, which is not a positive effect on the acquisition of language as lecture.
- Learning Albanian and Greek language to be in a plan, without shifting the other, so in linguistic competence.
- There are problems for didactic pedagogical texts, to be more in line with the interests of children.
- Also observed cases of incorrect translation of a literary Albanian pieces
- The authors of the texts not copy Greek texts, but to make an adjustment of the useful clear for pupils bilingual.
- The problem of theoretical background reports exercises, ranging from concrete examples, in both languages
- Natural substances and technical texts to be logically, avoiding mechanical learning
- Certainly improvements in textbooks has enough, as there are the texts of the Albanian language, also needs improvements

ꕥ · ꕥ

OUR CULTURE, YOUR CULTURE, THEIR CULTURE: DEVELOPING MULTICULTURAL AWARENESS IN THE FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM

Chostelidou Dora, Griva Eleni

Building on multiculturalism, developing awareness and acceptance of diversity in modern school settings, which are places of plurality and contact among diverse cultures and languages, are considered issues of major significance.
The project 'Our culture, your culture, their culture' was designed aiming to facilitate the students' understanding of cultural diversity and ultimately promote their multicultural awareness and intercultural competence. In particular, the following objectives were set: a) developing the students' skills in the target language (TL); b) enhancing their awareness of self and other; c) increasing their understanding of cultural and linguistic diversity.
The participants were 51 sixth grade students attending the 'flexible zone' classes at two urban primary schools in Northern Greece. The classes can be regarded as multicultural since they comprised students of Greek, Albanian, Bulgarian, Romanian, Russian, and Georgian origin. Half of them had already developed a language other than the majority language before entering formal education thus, English was the third language to learn.
The project involved a number of tasks which aimed to attain specific learning outcomes. In particular: a) inquiry-based activities engaging the students in problem-solving and decision making, which promoted their cognitive development; b) role plays, presentations, dramatizations and debates, which developed the students' communication skills in the TL; c) activities enhancing their understanding of multiculturalism and diversity, which raised their awareness of cultural values and fostered intercultural competence.
The results of the evaluation indicated the positive effect of the adopted approach on the students' skills development in the foreign language along with their extensive familiarization with the target cultures. Concluding, the project is believed to have had an impact on promoting the TL as well as establishing multicultural awareness, dismissing racial conflict, and dispelling stereotypes.

ꕥ · ꕥ

INTERACTIVE SHORT STORIES. A CREATIVE WRITING-BASED LANGUAGE TEACHING PROPOSAL USING GLOGSTER

Kalaitzi Christina, Nalpantidis Yiorgos, Karakitsios Andreas

The objective of this particular research is to present a teaching approach of storytelling through a creative writing-based project conducted at a multilingual group of children.
We assume that the use of new technologies constitutes a powerful and effective tool in every educator's disposal for they contribute to the development of the student's language and literacy cultivation. In addition, we consider that the creative writing-based activities in multi-linguistic education have a beneficial contribution in many areas, as they mobilize creative thinking, are built upon the existing knowledge and experiences of every child by connecting reality with fantasy, ensure participatory and communicative processes, create conditions for developing multiliteracies, cultivate the language and provide the students with the opportunity to determine the interplay of verbal and written expression.
As a consequence, based on research from prestigious scholars (Fountas & Pinnell 2010, McKenna & Stahl 2009, Pantaleo 2009 Mix 2004, Corden 2000, Morrow 2000, Dresang 1999, Flower et al. 1990, Applebee 1978) we designed a creative writing-based teaching proposal

aiming at the multilingual classroom, in which children could create a variety of verbal and figurative short tales in different languages (such as narrative retellings and alternative illustrations) and using Glogster (an interactive creative poster)they could construct a literacy platform containing the combination of their own stories.

ꕥ · ꕥ

ETWINNING BUILDS BRIDGES ACROSS EUROPE

Lampaki Olympia, Liakou Charikleia

eTwinning is the most popular community for schools in Europe. The eTwinning action promotes school collaboration in Europe through the use of Information and Communication Technologies (ICT) by providing support, tools and services for schools. It incorporates a free and safe internet platform for teachers and students, offered in 28 different languages, that has both public and private areas. It started in 2005 as an e-learning program and is now part of Erasmus+, the EU Program for Education, Youth and Sport with more than 300.000 registered users. 2015 on the occasion of eTwinning's 10th anniversary many activities were organized by each National Support Service (NSS) to show how much the community has grown the past decade. A wide range of professional development opportunities is also being offered through the action, such as on site workshops, webinars, learning events, local and European conferences on specific pedagogical and social issues. 36 European countries are members of this community, as well as six countries from the European neighborhood. Through eTwinning projects it is hoped that intercultural understanding, mutual respect, multilingualism and friendship are being promoted among the participating countries in any extent. Both teachers and students from the very young age, even in kindergarten, cooperate in various ways with colleagues and peers and get rewarding experiences for their learning and their future life. According to the 10th year survey eTwinning has had a particular positive impact on project-based teaching skills, foreign language skills and collaborative skills in working with teachers of other subjects. The main idea of this European Community is among all to connect, develop collaborative projects and share ideas in Europe.

ꕥ · ꕥ

COMPUTER-MEDIATED-DIGRAPHIA: THE SOCIOLINGUISTIC VALUES OF ALPHABET ALTERNATION IN GREEK TEENAGERS' ONLINE LANGUAGE PRACTICES

Lees Christopher

This article intends to highlight the sociolinguistic uses of Roman-alphabeted Greek, commonly referred to as "Greeklish," as observed in the language practices of fifteen Greek Secondary School pupils on their semi-public Facebook profiles. I argue that far from the use of Latin alphabet posing a threat to the Greek language, as is often claimed in popular discourse, Roman-alphabeted Greek merely forms part of teenagers' digital communication exchanges used to perform a variety of functions including enacting in-group membership. Attention is also draw to gender-related differences regarding CMD frequency and its associated sociolinguistic values.

My research, which makes use of online ethnographic methodology and includes a combination of quantitative and qualitative data points to a clear preference for the Greek over the Latin script among the pupils, while in many instances of Roman-alphabeted Greek standard Greek spelling is closely adhered to through the use of orthographic transliteration, albeit with gender-related differences. This would appear to be the result of a growing feeling of "Greek patriotism" among the teenagers. At the same time, I draw attention to an emerging

trend in alphabet choice and alternation which sees other languages such as English being transcribed using the Greek script.

ꕥ · ꕥ

MULTILITERACIES IN PRACTICE: PARTICIPATION IN A MULTILINGUAL DIGITAL STORYTELLING COMMUNITY

Macleroy Vicky

Responding to significant shifts in the way languages and language learning are conceived in the late modern era the 'Critical Connections: Multilingual digital storytelling project' (Goldsmiths, University of London, 2012-2014 and 2015-2017) offers an integrated and inclusive approach, which is translingual and transcultural in its orientation, fosters learner agency and identity investment and builds critical digital literacy. The project has involved young people in creating and sharing digital stories in bilingual version across a range of genres. It has brought together those studying foreign and community languages, English as an Additional Language and English mother tongue in complementary and mainstream schools in England as well as overseas. It has not only crossed curriculum boundaries, but has also recognised and supported learning in out of school contexts including online. Moreover, work is currently being developed with museums which will provide engaging contexts for embedding multilingual digital storytelling. Whilst prevailing discourses in UK education policy represent a significant challenge, findings from the project hitherto have been encouraging in terms of student engagement, linguistic and intercultural development and critical and creative thinking.

Recognising the power of narrative to create a space for listening and meld together different voices is integral to understanding how multilingual digital storytelling engages students creatively and critically with literacy and ties in with the notion of seeing literacy as more embodied and sensuous. The research presented here illustrates changes in the way we engage with literacy practices across languages that are both multimodal and participatory.

ꕥ · ꕥ

THE IMPACT OF SONG TEACHING ON THE PROCESS OF 'EVEIL AUX LANGUES'

Maugeais Stéphane

This research started after a school project was launched in order to encourage teachers to change their point of view concerning language awareness in primary school teaching. The hypothesis of the research is to discuss the impacts of the teaching of children songs in "éveil aux langues" situations. What areas are impacted in the area of language, both foreign languages and the language of school? But also it is to make a point in order to observe teachers practice.

The research tries to analyze theoretical points made by linguist and socio linguists in order to find a link between the use of singing in the history of languages. It also looks into the ways singing helps the acquisition of languages, and by a boomerang effect on the language of the school (langue de scolarisation). The research being a professional work, it points out some issues and recent policies about the teaching of "éveil aux langues" in French primary schools.

ꕥ · ꕥ

SCHOOL VIOLENCE AND ITS IMPACT AT STUDENTS (POSTER)

Moustafa Arian

The purpose of this study was to understand how the experience of violence impacts in school at eighth grade students. Data were collected empirically, through research. The survey was conducted in the eighth grade and 112 students participated. The selection of schools was done intentionally, while the participants of these schools in the research were done by random selection technique of sample. As the main technique for data collection was used quantitative methods and the questionnaire. Research results show that violence among students is widespread in schools. As forms of violence in schools that experienced most frequently by students, are various bullying forms, and forms of physical and psychological violence, while less pronounced are various forms of property damage and sexual violence. Bullying at school affects the way the students absent from school, than unsatisfying success in their academic performance, as well as the fear and insecurity feeling in school and on the way to school. Also, violence among students generally is more prevalent in village schools compared with those in the city. On the other hand, there are no significant differences between boys and girls regarding school violence. As recommendation is establishing many professional teams in schools, which within its teams will have psychologists, pedagogues, sociologists, social workers and other professionals. These teams will be assistance for all stakeholders in the school, for students, teachers, parents and others to overcome the challenges they face.

ꕥ · ꕥ

SOME PRINCIPLES IN THE FUNCTION OF COMMUNICATIVE LANGUAGE LEARNING

Pajo Albina, Nase Ediola

Language Teaching in schools is a very broad field of study in which continuously have been implemented new methods, by replacing the old ones. It is proven that there is only one method to accomplish the purposes of language learning, which means that researchers have tried various methods that have contributed to the acquisition of communicative and linguistic skills, involving a variety of skills like knowledge of grammar, the ability to express themselves in a certain situation (sociolinguistic competence), the ability to design and develop a coherent conversation (discourse competence), and the ability to communicate effectively (strategic competencies, etc.).

Thus, the purpose of this paper is to make an overview of communicative language teaching outline of the main methodological principles, their roles as genuine guides to proper theoretical and practical knowledge which apply to classes. The explanation of communicative language can be understood as a set of principles about the purpose of language learning, how students learn a language, the class level, the most prominent activities that facilitate learning and the roles of students and teachers in the classroom, etc. In this paper we will examine the tasks of learning, the basic instructions of learning as an effective way of learning the communicative language.

These methodological principles will serve as guide to apply concrete and effective practices for communicative teaching in order to achieve good for communicative skills to students in accordance with their needs and preferences. The article aims to bring valuable theoretical contribution in the field of teaching being based on prominent scholars of language teaching methodology.

ꕥ · ꕥ

CONTENT AND LANGUAGE INTEGRATED LEARNING (CLIL) IN EUROPE AND GREECE

Paschalidou Gina

CLIL stands for *Content and Language Integrated Learning* and is an umbrella term for any dual-focused educational approach whereby a language other than the mother tongue is used in the teaching and learning of both non-linguistic content and language (Marsh, 2002; Coyle, Hood & Marsh, 2010). Having in mind the overall European language policy towards multilingualism and plurilingualism since the middle of the 1990's (European Commission, 1995; 2004; 2009; 2012; Eurydice, 2006; Eurydice, 2012) CLIL is proposed as a solution to improve the effectiveness of foreign language learning. However, according to the latest official data concerning language learning in Europe from the year 2010/11 (Eurydice, 2012) only Greece, Denmark, Iceland and Turkey did not offer any provision of CLIL. It was not until the next academic year (2011/12) that the 3rd Experimental Primary School of Evosmos, coordinated by the Aristotle University of Thessaloniki, began its pilot programme and in the year 2014-2015 six primary schools in the same prefecture adopted its pilot implementation.

The study aims, firstly, at analysing the theoretical underpinnings of CLIL approach, placing it within the framework of *Second Language Acquisition* and learning theories and then presenting an outline of the various implementation schemes throughout Europe in the last 20 years, which saw a surge and a gradual decline or, better, a more stabilized situation. It also focuses on research findings from countries with a long history in CLIL such as Austria, Spain and the Netherlands, which report beneficial effects of CLIL on the learners in terms of both content and language (Beardsmore, 2009; de Zarobe, 2008; Dalton-Puffer, 2011; Van de Craen et al., 2007). Finally, the paper offers ideas for a weak form of CLIL application to secondary schools in Greece, suitable for the Greek educational context.

ꕥ • ꕥ

ISSUES OF MULTICULTURALISM AND CULTURAL DIFFUSION OF THE ALBANIAN IMMIGRANTS IN GREECE

Pendavinji Gjergji ,Jorgji Jordan

The main purpose of the article is to explore and evaluate the social and cultural conditions, which influence the process of multiculturalism, and are also affected by this process, related to the case of Albanian immigrants in Greece. Our aim is to locate the most important sociological aspects, which are related to the phenomena of diffusion and bilingualism, as the key features of multiculturalism. We will focus on sociolinguistic occurrences that are related to the Albanian immigrants in Greece, and those, who have returned to Albania, as a result, mainly, of the Greek financial crisis.

Another main aspect of this research sheds light to the discourse of the individual and collective identity of these immigrants and of their children. There will be examination and comparative analysis on different aspects of the education policy of the Albanian state in regards to bilingualism and multilingualism, as inherent phenomena related to ethnic and cultural minorities in the Republic of Albania, and simultaneously related to the part of Albanian emigrants who have returned to their native country. With respect to the latter, there will be an original inquiry of data on teaching and learning process at the bilingual (Albanian and Greek language) non-public school "Omiros" in Korça. In conclusion, there will be some suggestions, addressed to the state's decision-making bodies, on the logic of adaption with the trends of multiculturalism, locally, as well as at the European level.

ꕥ • ꕥ

REINTEGRATION OF REPATRIATED STUDENTS FROM DIASPORA IN THE KOSOVA EDUCATION SYSTEM

Rexha Avni

The topic that I treat is related to the Reintegration of repatriated students in Kosova and arises as result of the repatriated process. As such it represents one of the challenges facing Kosova during the post-war period. The number of Kosovars that have left Kosova earlier, during and after the war, has been considerable and as consequence other states, especially EU states were not able to provide permanent or temporary accommodation in these states. Residence permit, legal residence, were denied to a considerable number of people from this category, where as consequence is decided that these persons to be repatriated.

In the process of reintegration of repatriated persons, the instructive-educational process is of a special relevance. With repatriated is also a great number of children and youth, who should continue education. For this purpose the Government of Kosova and Ministry of Education have compiled policies for easier reintegration in the education system of repatriated students. The education system in Kosova is composed from these levels: pre-primary, primary, lower secondary, higher secondary and higher education. In schools, accommodation of students in compulsory education, is not realized through special classes, but in mixed classes with aim of adaptability, familiarization and their integration, in the same environment with their coevals and of course this has contributed to their easier reintegration. To repatriated students of compulsory education are provided books and school materials, free of charge, as needed are organized language courses and supplementary learning.

Ministry of Education has closely cooperated with local and international partners, working in different education sectors.

ꕥ · ꕥ

FROM CODE-BASED TO DYNAMIC VIEWS OF LANGUAGE(S): TRANSLANGUAGING AND CROSS-LINGUISTIC MEDIATION IN MULTILINGUAL CLASSROOMS

Stathopoulou Maria

In recent years, population mobility and the mingling of people with different languages and cultures has resulted in cross-cultural contact among diverse groups from different ethnic, social and linguistic backgrounds. Individuals thus need to be equipped with the necessary intercultural tools, mediation and negotiation skills and competences that will enable them to successfully shuttle between languages and communicate by mobilizing their multiple linguistic and cultural resources.

By drawing upon original research on learner corpora including texts produced as a result of cross-language mediation (Stathopoulou, 2015) (i.e., reading in one language –Greek– and writing in the other –English– for a given communicative purpose), this paper provides an empirically-based definition of *translingual literacy* and identifies the skills needed in order for a language user to effectively translanguage. Translingual literacy is viewed as individuals' ability to move across languages and flexibly transgress borders of culture, modalities and communicative contexts by using the appropriate cross-linguistic mediation strategies.

Specifically, drawing data from the Greek national multilingual exam suite (KPG), which innovatively assesses users' ability to mediate (i.e., to selectively relay in one language messages extracted from a source text in another language), an ability also foreseen by the CEFR (Council of Europe, 2001), this paper presents an empirically derived *Inventory of Mediation Strategies* which could be creatively exploited for the teaching of mediation. It also

discusses the advantages of translanguaging as a pedagogic practice or tool in multilingual classrooms, advocates the implementation of programmes aiming at the development of translanguaging literacy and ends by stressing the urgent need for language policies to consider cross-language mediation as a fundamental ability which language learners need to develop. The paper concludes by challenging the traditional visions of languages as separate systems of rules (*codes*) which echo separatist approaches to the teaching of languages, and shifts emphasis to languages as meaning making systems (Baker, 2011) (*resources)*.

ꕥ · ꕥ

TRANSLANGUAGING AND LITERACY PRACTICES IN AN EDUCATIONAL CONTEXT IN CYPRUS

Stavrou Sotiroula

This study is a classroom linguistic ethnography with a Year 4 class of 18 students, aged 9 years, in a village primary school in bidialectal South Eastern Cyprus. Cyprus' academic context involves two linguistic varieties that is Cypriot Dialect, (CD) and Standard Modern Greek, (SMG). The research methods included a year of participant observation, in-depth interviews and fieldnotes.

The study analysed translanguaging and literacy practices in classroom talk to focus on students' collective efforts when negotiating meanings of texts, helping them to jointly construct knowledge (García, 2009; Creese & Blackledge, 2010). The analysis showed that, regardless of negative views of CD, children and teacher use CD as a learning resource. The students draw on all their available linguistic resources to understand and construct knowledge through types of talk, such as exploratory talk (Mercer, 2000; 2004) enacted through translanguaging practices. Evidence showed that learning through translanguaging can be both cognitive, such as understanding the pedagogic task, as well as social and cultural, based on and embedded in, the way students shared their ideas and reasoned together.

This research paper analyses students' translanguaging practices in the context of the classroom and focuses on the way students relate the curriculum content to their individual and collective experiences in order to analyse the subject of discussion and construct new meanings (Cummins, 2000). I also examine the notion of literacy practices which are social, culturally and politically contextualised practices that reflect the diversity of student's home, academic and community experiences (Conteh, 2013) and provide evidence that supports that students' use of literacy practices are beneficial pedagogically and enable learning development through sense making. Most importantly I investigate the creation of a positive ecological framework that would position CD and SMG in an equal continuum of relations and present the benefits of translanguaging for learning and the co-construction of meaning-making.

ꕥ · ꕥ

EVIDENCE OF THE TRANSLANGUAGING PROCESS WITH THE AROMANIAN BILINGUALS FROM KORCE AREA, ALBANIA

Stoica Daniela-Carmen

In the 20th century, bilingualism was seen as additive, as the simple sum of two languages. But additive bilingualism does not capture the complexity of a bilingual's linguistic repertoire. This article aims at bringing linguistic evidence (gathered through questionnaires and oral histories during our field work within the Aromanian community from Korcea area) supporting the idea that the Aromanians' bilingual repertoire is not made up of two distinct and separate languages (Aromanian and Albanian) that are linearly and separately acquired and used. This

evidence demonstrates that bilinguals are not two monolinguals in one, and bilingualism is not simply the sum of one language and the other. Ofelia Garcia (2011) proposes the concept of *dynamic bilingualism* in describing the complex language practices of bilinguals, shedding the notion of additive bilingualism, and recognizing translanguaging as a bilingual discursive norm.

ꕥ · ꕥ

HARNESSING YOUNG EMERGENT BILINGUALS' LINGUISTIC REPERTOIRES IN A FRENCH PRE-PRIMARY CLASS TO FACILITATE LEARNING AND INCLUSION

Young Andrea, Latisha Mary

Many teachers in France, unaware of the scientific evidence on the benefits of bilingualism (Bialystok, 2011) and the importance of supporting the development of children's home languages as well as the language of the school (Cummins, 2014), continue to view multilingualism as a threat to national identity and an obstacle to the rapid acquisition of the national language (Young, 2011). Fearing that the presence of the children's home languages at school will delay and detract from the efficient learning of the language of schooling (Mary & Young, 2010), the tendency is to exclude these languages from the classroom and to implicitly or explicitly forbid children to speak them through a variety of practiced policies (Young, 2014).
Research has revealed that children and their families perceive and integrate the value attributed to their languages in the early years setting (Moons, 2010; Gkaintartzi et al., 2014; Thomauske, 2011). The vulnerability of the very young emergent bilingual child, entering a formal education setting for the first time and the power of the teacher's image of the child and resulting practiced language policies warrant further investigation.
In this paper, we will present data (primarily video recordings and interview extracts) from a longitudinal study (September 2014 to June 2015) of one teacher in her French pre-primary class of 19, mainly plurilingual children (aged 3-4 years old). We focus specifically on how the teacher facilitated the children's transition from home to school, mediated the different languages in the classroom and implemented practices to help the children build their language skills. The data reveal how and why the teacher chooses to harness the children's linguistic repertoires as resources and indicate that an inclusive linguistic approach appears to facilitate the children's learning and adjustment to the school context.

ꕥ · ꕥ

LITTERACIE NUMERIQUE: APPROCHE DES NOUVEAUX FORMATS D'ECRIT EN REGIME NUMERIQUE.

Bourdet Jean-François

Le développement d'outils de communication adaptés à un espace virtuel génère de nouvelles pratiques de l'écrit. On peut les caractériser selon deux perspectives complémentaires. Celle de la transposition et celle de la création.
La première va retrouver dans les écrits numériques des planifications discursives pratiquées antérieurement : message (renvoyant au courriers, télégrammes, notes, connus dans les écrits papier), exposé (document numérique rappelant le format des articles de presse ou les synthèses académiques) ; ces transpositions nécessitent cependant des accommodements car le mode de lecture en ligne diffère de celui des écrits papier de par l'environnement dans lequel les écrits numériques sont perçus (mode d'affichage, liens hypertextes activables par exemple), ce qui fait évoluer les pratiques d'écriture.
La seconde nécessite la définition de compétences nouvelles de par la spécificité des formats disponibles : forum, chat, outils multimodaux synchrones combinant interactions orales et

espaces d'écriture (Skype, classes virtuelles de type Adobe Connect, outils de réseautage social de type Twitter ou Wechat). Ainsi, dans cette double perspective, il est possible de parler de littéracie des écrits numériques et de développement de compétences complexes liées aux pratiques sociales (réseaux sociaux numériques) et éducatives (formation en ligne, partage de l'accès et du traitement des ressources dans des approches collaboratives).
La communication traitera de ces spécificités en présentant notamment des exemples d'interactions écrites en ligne en contexte synchrone (chats, classe virtuelles) et en les analysant à partir de leur format de production (dé-linéarisation des échanges en chat, combinaisons des canaux de communication dans les classes virtuelles). Elle en tirera des perspectives pédagogiques liées aux nouveaux formats, aux nouvelles pratiques d'écriture, et à leur impact dans le tissu éducatif.

ꕥ · ꕥ

LA VERITABLE APOLOGIE DE SOFRONIS. LA PEDAGOGIE ENTRE LA SCIENCE ET L'IDEOLOGIE.

Dagkas Alexandros

Dans les sciences de l'homme et de la société, la lutte entre la science et l'idéologie, qui se manifeste lors de l'élaboration des études par par ceux qui se consacrent à des enquêtes dans le domaine de la science, devient un problème difficile à résoudre et exige le regard critique des gens qui possèdent de l'honnêteté scientifique et qui se battent pour l'objectivité des conclusions de leurs recherches. À cet égard, le cas de Sofronis a un intérêt accru, puisque les études du dit chercheur, partisan de Kuhn travaillant dans l'espace de la pédagogie et ayant la conscience des limites de la science pure, s'étaient violemment interrompues par son départ inopiné. Ses interlocuteurs se trouvèrent privés de la version finale de sa pensée par rapport à la «zone grise» – comme il appelait les limites indiscernables de la science et de l'idéologie –. L'objectif de la présente intervention est que soit définie une «pédagogie progressive», comme était appelée par Sofronis la pédagogie se référant à un horizon social, et par la suite que soit formulée une hypothèse concernant l'issue, à laquelle conduisaient ses idées, liée à l'effort d'introduction d'un cadre pédagogique offert au bénéfice de la société.

ꕥ · ꕥ

LES ALBUMS POUR LA JEUNESSE, UN ATOUT POUR APPRENDRE LE FRANÇAIS COMME LANGUE-CULTURE

Dardaillon Sylvie, Kamaroudis Stavros

L'album francophone contemporain est l'un des secteurs les plus créatifs de la production littéraire pour la jeunesse. Il investit toutes les dimensions de l'écriture, dans la mesure où les textes, faits pour être oralisés dans une relation duelle adulte-enfant et destinés à un public de jeunes lecteurs, autorisent toutes les audaces et un rapport créatif à la langue. Cette littérature présente toute la diversité de la francophonie: Belgique, Suisse, Québec, Algérie, Tunisie, Haïti.... Autant de variations venues «d'Outre-France» qui constituent pour nous un enjeu didactique fort en ce qu'elles vont permettre aux apprenants de développer une activité réflexive et interprétative, en s'appuyant sur les variations d'une langue trop souvent envisagée comme uniforme et sur la plasticité des regards portés sur le monde contemporain. Ces textes articulés à l'image ménagent des espaces au souffle, à la respiration et peuvent ainsi, par le biais de l'interprétation vocale, permettre une exploration plus souple, plus libre et plus vivante de la syntaxe. Par ailleurs, le double langage de l'album permet de s'appuyer sur l'image pour anticiper ou éclairer le texte, voire pour l'inventer ou le réinventer.

Ainsi, l'apprenant non francophone peut-il appréhender le sens avant la lettre, mettre l'univers de l'album en relation avec le sien, avec ses propres préoccupations… L'image permet ainsi aux jeunes lecteurs de se saisir de manière sensible de questions qui animent notre monde contemporain, francophone ou non. L'analyse d'une sélection d'album francophones, nous permettra de montrer en quoi et comment les variations de l'écriture en dialogue avec l'image peuvent non seulement favoriser l'appropriation du français en classe de FLE, mais également favoriser le vivre ensemble. Notre espoir est que ces propositions, déjà testées en France en milieu francophone puisse nourrir la réflexion en Grèce, notamment en ce qui concerne l'accueil à l'École Élémentaire de jeunes réfugiés, parfois francophones.

ꕥ · ꕥ

UN ATELIER LANGUE ET CULTURE POUR SENSIBILISER DES COLLEGIENS A LA DIVERSITE LINGUISTIQUE ET CULTURELLE: MISE EN OEUVRE, FREINS, IMPACTS

Guetat - Bittighoffer Delphine, Maillard Nadja

La scolarisation et l'accueil des élèves migrants allophones constituent aujourd'hui un enjeu important dans le discours institutionnel scolaire car «*l'école est un droit pour tous les enfants résidant sur le territoire national quels que soient leur nationalité, leur statut migratoire ou leur parcours antérieur*» (MEN, 2012, p. 6). Une des questions qui se pose est celle de la place accordée à cette altérité linguistique et culturelle au sein de l'école.

C'est dans ce cadre que s'inscrit notre communication, qui portera sur une recherche collaborative menée au sein d'un collège du centre-ville d'Angers où des élèves allophones sont scolarisés dans une UPE2A (Unité pédagogique pour élèves allophones arrivants). Un atelier hebdomadaire, animé par une enseignante de Français langue seconde, y a été proposé aux élèves de classes «ordinaires» afin de les sensibiliser, dans une perspective interculturelle, à la diversité des langues et des cultures et, partant, de valoriser l'ensemble des ressources linguistiques présentes au sein l'établissement, en particulier celles des élèves allophones de l'UPE2A.

Notre communication présentera les résultats de l'analyse des questionnaires soumis (en amont de l'atelier) à 396 élèves du collège: tout en confirmant la richesse linguistique insoupçonnée de cet établissement et l'existence d'un potentiel à exploiter, les réponses mettent en évidence l'absence de lien entre les élèves de classes ordinaires et les élèves scolarisés au sein du dispositif spécifique, et témoignent de la méconnaissance des langues parlées par les élèves de l'UPE2A.

Nous reviendrons également sur les contenus de cet atelier et le déroulement des séquences proposées : nous présenterons les premières pistes d'analyse permettant de mesurer son impact, tout en analysant les résistances et / ou limites de ce projet.

ꕥ · ꕥ

LES AVANTAGES DE L'EMILE AUPRÈS DES APPRENANTS DE L'ÉCOLE PRIMAIRE GRECQUE - PLANIFICATION D'UNE SÉANCE DIDACTIQUE EN MATIÈRE DE GÉOGRAPHIE DE 6E DU PRIMAIRE, SELON LES PRINCIPES DE L'EMILE

Iasonidou Fostira

La défense de la diversité linguistique et culturelle et la citoyenneté démocratique se sont mis au cœur d'une Europe qui a décidé depuis plusieurs années de promouvoir le plurilinguisme devenu ainsi le fer de lance de la politique linguistique européenne. Il est vrai qu'il y a presque deux décennies que l'Europe fait preuve d'un volontarisme exceptionnel en faveur de l'éducation bi-/plurilingue et de l´Enseignement de Matières par l´Intégration d´une Langue

Étrangère (désormais EMILE). L'EMILE (ou CLIL) désigne une situation d'apprentissage bi-/plurilingue dans laquelle une langue autre que la langue maternelle sert de vecteur à l'enseignement/apprentissage d'une discipline. Par conséquent, la langue n'est donc plus uniquement un objet d'apprentissage mais devient un outil permettant l'accès à des savoirs et savoir-faire disciplinaires. Lors de la première étape de cette intervention nous allons essayer de repérer et esquisser les avantages d'une application de l'EMILE -d'une approche méthodologique innovante qui va bien au-delà de l'enseignement des langues - auprès des apprenants de l'école primaire grecque, tandis que lors de sa deuxième étape nous allons procéder à la planification d'une séance didactique concernant la matière de géographie pour un public cible d'élèves de 6e du primaire, selon les principes de l'EMILE et tenant en compte que la complexité de cette approche exige une réflexion de fond sur le processus d'enseignement/apprentissage et le double objectif à atteindre: langue étrangère et matière non linguistique.

ꕥ · ꕥ

MULTILITTERACIES : QUELLES PRATIQUES ET REPRESENTATIONS DES ETUDIANTS INTERNATIONAUX SUR LEURS COMPETENCES MULTILITTERACIEES?

Ioannitou Gina

La multiplicité de canaux de communication et média, ainsi que la diversité culturelle et linguistique croissante exige le développement de l'étude de l'écrit dans tous ses formes comme un «continuum entre différents contextes et conditions dans une ou plusieurs langues et selon diverses modalités, incluant le visuel et le digital.» (Dagenais, Molinié et Moore, 2012).

Cette communication traitera du concept de multilittéracie dans deux aspects d'utilisation de la langue. Le premier est la variation de «ce qui fait sens» aux individus, dans des contextes culturels et sociaux différents. Communiquer exige de plus en plus aujourd'hui que les apprenants puissent comprendre les différences de signification d'un contexte à un autre. Nous allons montrer le différent sens que prend la communication parmi les étudiants internationaux aux USA en présentant notamment une analyse plus globale de leurs rapports construits aux langues et aux conceptions qu'ils ont d'eux-mêmes et de leurs compétences multilittéraciées.

Le deuxième aspect d'utilisation de la langue surgit par les caractéristiques des médias de communication. Cette variation du sens devient encore plus significative à notre environnement, parce que le sens est fait des façons qui sont de plus en plus multimodales; à titre d'exemple, les écrits dans les réseaux sociaux, les modèles visuels, audio, gestuels, tactiles et spatiaux de signification. Ce deuxième aspect montre notamment les difficultés qu'un étudiant international peut avoir quand il est natif d'une langue autre que la langue parlée dans le pays où il vit ou il étudie.

Nous soulignerons enfin l'importance d'inscrire cette étude dans différentes modalités de communication des sujets plurilingues et pluriculturelles, afin d'apercevoir la compréhension du sens que ses individus font d'un contexte à un autre et de l'usage de leur répertoire plurilingue, afin d'en tirer des perspectives pédagogiques liées aux compétences multilittéraciées.

ꕥ · ꕥ

L'IMPLICITE CULTUREL DANS L'ENSEIGNEMENT DU FLE: PRESENTATION D'UNE RECHERCHE QUALITATIVE

Kouza Vassiliki

Comme la langue est imprégnée de culture, la présence de l'implicite culturel dans la communication de tous les jours n'est guère contestable; faisant partie intégrante du langage, il est présent lors des interactions langagières de différents types au sein d'une communauté sociolinguistique, du moment où le dit des individus-membres de cette société est fort influencé par la culture dans laquelle ceux-ci ont grandi.
Chaque langue/culture doit être considérée comme un système de signes linguistiques auxquels correspondent des références culturelles, telles que les croyances ou les valeurs qui existent souvent dans le monde implicite de penser et d'agir des individus d'une société donnée et qui influencent leur manière d'interpréter le monde.
Les connaissances et les règles, sous-jacentes pour un natif et acquises en milieu naturel, sont-elles transmises à l'apprenant lors de l'enseignement d'une langue étrangère afin que ce dernier puisse faire face à de véritables situations de communication et éviter d'éventuels malentendus?
Quelles sont les conceptions que les enseignants du secondaire public grec se font de l'implicite culturel et de sa mise en valeur en classe de FLE? Quelles sont leurs représentations concernant les démarches qui le favorisent? Reconnaissent-ils son efficacité lors de l'enseignement du FLE à visée interculturelle?
Les questions mentionnées ci-dessus sont à la base de la problématique d'une recherche de terrain qu'on vise à présenter lors de cette communication. En premier lieu, on tente d'éclaircir le concept de l' «implicite culturel» en mettant l'accent sur son importance lors de l'enseignement/apprentissage d'une langue étrangère; en second lieu, on décrit la recherche effectuée auprès des enseignants du FLE travaillant dans des collèges publics grecs de la région de l'Attique et on présente les résultats obtenus.

ꕥ · ꕥ

ÉVEIL AUX LANGUES ET AUX CULTURES: UNE APPROCHE POUR LE DEVELOPPEMENT DE LA COMPETENCE PLURILINGUE ET INTERCULTURELLE A L'ENSEIGNEMENT PRESCOLAIRE ET ELEMENTAIRE

Mousouri Evangélia, Koukouli Magdalini

Les valeurs véhiculées par l'éducation plurilingue, interculturelle et inclusive portent sur la «cohésion et la solidarité sociales, la démocratie participative, la compréhension réciproque, le respect et la valorisation de la diversité linguistique et culturelle» (Beacco et alii, 2009:7). Cependant, les interventions didactiques, réalisées auprès de jeunes enfants, ne prennent pas toujours en compte les valeurs indispensables à assurer l'émancipation de chaque individu, la construction de sa propre identité et la compréhension de l'identité de l'autre. Dans cette perspective, l'apprentissage des langues se montre comme un moteur efficace pour l'accès à la culture de l'Autre et donc, pour l'acceptation et le respect mutuel des langues et des cultures au sein de l'Europe, conduisant à la fondation d'une société conviviale.
Notre communication vise à présenter une partie des résultats d'une recherche que nous menons actuellement portant sur l'impact des activités d'éveil aux langues et aux cultures auprès d'un jeune public d'apprenants dans le but de proposer des pistes favorisant le développement de leurs compétences plurilingue et interculturelle dans l'espace européen actuel.

Lors de notre communication nous présenterons des interventions didactiques, réalisées dans des écoles maternelles et élémentaires de Thessalonique, s'appuyant aux approches plurielles telles qu'elles sont définies par le CARAP, dont le but est de faire émerger, activer et conscientiser les représentations des apprenants sur les langues et les cultures avec lesquelles ils sont en contact, de stimuler leur réflexivité et de développer leurs compétences plurilingue et interculturelle.

D'après les observations lors les interventions didactiques et l'analyse des enregistrements visuels et sonores des séances, résultent des constatations quant à l'impact de l'éveil aux langues sur la compétence plurilingue des apprenants ainsi qu'à l'influence qu'il exerce sur le développement de leur compétence interculturelle. Nous envisageons que les résultats de la recherche contribueront à la promotion d'une éducation plurilingue et pluriculturelle en Grèce, susceptible d'être intégrée dans les curricula et d'accompagner les apprenants tout au long de leur vie scolaire, en incitant des attitudes positives vers la langue et la culture de l'Autre.

ꕥ · ꕥ